

Nr 8 A.

Godkänd av första kammaren den 4 april 1930.

Godkänd av andra kammaren den 4 april 1930.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar, dels ock åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 8.)

Till Konungen.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å åttonde huvudtiteln (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden samma dag) föreslagit riksdagen att

dels från och med den 1 juli 1930, med uteslutande av den å ecklesiastikdepartementets övergångsstat uppförda andre kanslisekreterarbefattningen i lönegraden B 21, å departementets ordinarie personalstat uppföra ytterligare en andre kanslisekreterarbefattning i samma lönegrad;

dels godkänna följande ordinarie stater för ecklesiastikdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1930:

A. Ordinarie avlöningsstat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 201,600:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	» 53,800:—
	<hr/>
	Summa kronor 255,400:—

B. Övergångsstat:

Avlöningar, *förslagsanslag* kronor 10,600:—

dels ock öka det ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 256,900 kronor, med 9,100 kronor till 266,000 kronor.

Såsom av den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen inhämtas, går det föreliggande förslaget ut på en förstärkning av ecklesiastikdepartementets arbetskrafter med en andre kanslisekreterare och två förste amanuenser med heltidstjänstgöring. Andre kanslisekreterarkraften skulle erhållas genom att den andre kanslisekreterartjänst, som genom beslut av 1926 års riksdag placerades å övergångsstat och vars innehavare för närvarande uppehåller högre befattning, nu skulle återföras till den ordinarie staten samt vikarie å andre kanslisekreterartjänsten därefter förordnas. Till stöd för förslaget om förstärkning av departementets personal har åberopats dels behovet av en centralisering av budget- och författningsarbetet till statssekreterarens avdelning, dels ock den ökning av departementets arbetsbörda, som gjort sig gällande sedan 1926 års personalinskränkningar genomfördes.

Riksdagen, vars vederbörande utskott, utöver vad statsverkspropositionen innehåller i förevarande avseende, under hand inhämtat närmare upplysningar rörande omfattningen och beskaffenheten av den departementet åvilande arbetsbördan och sättet för arbetets fördelning mellan departementets olika befattningshavare, har kommit till den uppfattningen, att kravet på en förstärkning av departementets arbetskrafter måste med hänsyn till för närvarande rådande arbetsförhållanden inom departementet anses befogat. Den tilltänkta omläggningen av budget- och författningsarbetet finner riksdagen lämplig; den torde för övrigt stå i överensstämmelse med vad som eljest är regeln inom de andra statsdepartementen. För denna omläggning kräves otvivelaktigt en utökning av personalstaben å statssekreterarens avdelning. Men denna utökning, avsedd att omfatta en andre kanslisekreterare och en förste heltidsamanuens, synes icke kunna ske genom överflyttning av tjänstemän från departementets övriga byråer, detta med hänsyn till arbetsmängden å dessa byråer och den tendens till ökning härav, som där kunnat förmärkas. Särskilt torde kyrko- och läroverksbyråerna vara relativt betungade, och för dem skulle också den andre av de båda nya amanuenserna avses.

Riksdagen anser sig på nu anförda grunder böra bifalla förslaget, att departementets personal förstärkes med en andre kanslisekreterare och två förste heltidsamanuenser. Det är emellertid svårt att nu bedöma, i vad mån den omtalade ökningen av departementets arbetsbörda är av konstant natur eller beroende på övergående förhållanden. Riksdagen kan för sin del icke finna det helt uteslutet, att framdeles, eventuellt genom decentralisering av vissa mål och ärenden till underlydande myndigheter eller möjligen genom organisatoriska förändringar inom kansliet, en minskning i den nuvarande arbetsmängden inom departementet skall kunna inträda. Med hänsyn härtill synes det riksdagen klokast att nu icke binda sig för en fast för-

stärkning av departementets ordinarie personalstab genom att, på sätt departementschefen föreslagit, överföra den år 1926 å övergångsstat placerade andre kanslisekreterartjänsten till ordinarie stat. Enligt riksdagens mening är det lämpligare, att departementet i stället tilldelas ett extra anslag till förstärkning av dess arbetskrafter, avsett att användas till anställande av en extra andre kanslisekreterare. Härför erfordras ett belopp av 6,048 kronor (20:e löneklassen). I den mån medel erfordras för denne befattningshavares uppflyttning i löneklass, synes det icke vara nödigt att härtill bevilja särskilda anslagsmedel, utan medgivande synes lämpligen böra lämnas, att vad som erfordras för dylika avlöningsförhöjningar får utgå av den förslagsvis beräknade anslagsposten å 1,827 kronor till avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän m. m., vilken anslagspost ingår i departementets förslagsanslag till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.

I enlighet härmed kommer departementets förslagsanslag till avlöningar till ordinarie tjänstemän å 194,400 kronor att bibehållas oförändrat. Förslagsanslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 44,600 kronor kommer däremot, på sätt Eders Kungl. Maj:t hemställt, att höjas med 9,200 kronor till 53,800 kronor, varigenom departementets ordinarie avlöningsstat skulle komma att ökas från 239,000 kronor till 248,200 kronor. I den nu gällande övergångsstaten kommer åter ingen ändring att äga rum. Det ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 256,900 kronor, kommer alltså att ökas med 9,200 kronor till 266,100 kronor.

Under åberopande av vad ovan anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels avslagit Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser uteslutande av den å ecklesiastikdepartementets övergångsstat uppförda andre kanslisekreterarbefattningen i lönegraden B 21 samt uppförande å departementets ordinarie personalstat av ytterligare en andre kanslisekreterarbefattning i samma lönegrad;

dels godkänt följande ordinarie avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1930:

Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 194,400: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 53,800: —
	Summa kronor 248,200: —

dels ökat det ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 256,900 kronor, med 9,200 kronor till 266,100 kronor;

dels till förstärkning av arbetskrafterna å ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 6,048 kronor;

dels ock medgivit, att möjligen erforderliga medel till avlöningsförhöjning åt den befattningshavare, som kan komma att anställas med anlåtande av det ovan omförmälda anslaget å 6,048 kronor, må utgå av den i ovan nämnda förslagsanslag till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare ingående anslagsposten till avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän m. m.

Arkiv, bibliotek och museer.

2:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till uppehållande av expedition i riksarkivets nya lokaler vid Östermalmsgatan i Stockholm anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 4,000 kronor.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att *dels* höja den i den ordinarie staten för landsarkivet i Uppsala ingående anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 9,000 kronor, med 950 kronor till 9,950 kronor;

dels höja den i övergångsstaten för arkivdepån i Visby ingående anslagsposten Till vikariatsersättning, gottgörelse åt extra biträde, renskrivning m. m., nu 200 kronor, med 200 kronor till 400 kronor;

dels ock öka det ordinarie förslagsanslaget till landsarkiven m. m., nu 101,800 kronor, med 1,150 kronor till 102,950 kronor.

Riksdagen har intet att erinra mot de för landsarkivet i Uppsala och arkivdepån i Visby av Eders Kungl. Maj:t begärda anslagshöjningarna.

Under åberopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels höjt den i den ordinarie staten för landsarkivet i Uppsala ingående anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 9,000 kronor, med 950 kronor till 9,950 kronor;

dels höjt den i övergångsstaten för arkivdepån i Visby ingående anslagsposten Till vikariatsersättning, gottgörelse åt extra biträde, renskrivning m. m., nu 200 kronor, med 200 kronor till 400 kronor;

dels ock ökat det ordinarie förslagsanslaget till landsarkiven m. m., nu 101,800 kronor, med 1,150 kronor till 102,950 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 4) föreslagit riksdagen att till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand bevilja ett anslag av 330,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 50,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot det framlagda byggnadsförslaget och de härför uppgjorda kostnadsberäkningarna, anser önskvärt, att förevarande spörsmål nu måtte få sin slutgiltiga lösning genom beslut om beviljande av medel till arkivbyggnads uppförande i Härnösand.

Vad beträffar frågan om det belopp, som för ändamålet bör ställas till förfogande för budgetåret 1930/1931, har riksdagen, då departementschefen av statsfinansiella skäl ansett beloppet böra inskränkas till 50,000 kronor och då någon svårare olägenhet av ytterligare ett års anstånd med själva byggnadsarbetenas igångsättande ej torde vara att befara, funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag å 50,000 kronor.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad för ett landsarkiv i Härnösand beviljat ett anslag av 330,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 50,000 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 5) föreslagit riksdagen att dels öka den i staten för kungl. biblioteket ingående anslagsposten: Böcker, inköp och inbindning, nu 80,000 kronor, med 10,000 kronor till 90,000 kronor;

samt förty höja det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till kungl. biblioteket, nu 258,200 kronor, med 10,000 kronor till 268,200 kronor; dels ock till bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels ökat den i staten för kungl. biblioteket ingående anslagsposten: Böcker, inköp och inbindning, nu 80,000 kronor, med 10,000 kronor till 90,000 kronor,

samt förty höjt det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till kungl. biblioteket, nu 258,200 kronor, med 10,000 kronor till 268,200 kronor;

dels ock till bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

6:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ökning av kungl. bibliotekets arbetskrafter för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 11,000 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 7) föreslagit riksdagen att till katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 29,000 kronor.

Riksdagen har icke kunnat undgå att hysa vissa betänkligheter med hänsyn till den långa tid, som enligt den föreliggande, i statsrådsprotokollet återgivna utredningen ännu skulle återstå, innan här förevarande katalogiseringsarbeten kunna slutföras. På grund av dessa arbetens vikt har riksdagen dock icke ansett sig böra motsätta sig, att anslag jämväl hädanefter beviljas för ändamålet.

Då riksdagen i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen till katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 29,000 kronor.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till slutförande av redigeringen av den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 44:e årgång, omfattande år 1929, samt för påbörjande av redigeringen för accessionskatalogens 45:e årgång, omfattande år 1930, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor att användas enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen att till undersökning av i kammararkivet och riksarkivet befintliga äldre arkivalieomslag m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 4,100 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott meddela.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, varvid riksdagen emellertid velat betona önskvärdheten av att ifrågavarande undersökningar bedrivs på ett sådant sätt, att arbetet kan hinna slutföras inom den beräknade tiden.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till undersökning av i kammararkivet och riksarkivet befintliga äldre arkivalieomslag m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 4,100 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att till förstärkning av det ordinarie reservationsanslaget till bokinköp, inbindning och vissa expenser för stifts- och landsbiblioteket i Linköping för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra med avseende å det begärda förstärkningsanslaget å 2,000 kronor, får anmäla, att riksdagen till förstärkning av det ordinarie reservationsanslaget till bokinköp, inbindning och vissa expenser för stifts- och landsbiblioteket i Linköping för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till uppehållande av pedagogiska bibliotekets verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva.

Då av den i ärendet förebragta, i statsrådsprotokollet återgivna utredningen synes framgå, att det, åtminstone för närvarande, icke torde vara lämpligt att söka förena pedagogiska biblioteket med annat inom huvudstaden beläget större bibliotek, har riksdagen intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen förutsätter emellertid, att den begärda ökningen av anslaget med 500 kronor helt kommer bokanskaffningen till godo.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till uppehållande av pedagogiska bibliotekets verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 7,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

12:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till avlöning åt en skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

13:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmuseet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 14,800 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

14:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till försäkring och transport av konstföremål, som äro eller varda deponerade hos nationalmuseum, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

15:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom extra reservationsanslag för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till konservering av handtecknings- och gravyrinsamlingar inom nationalmuseum ett belopp av 5,000 kronor,

dels ock till anskaffande av portföljer för vissa äldre samlingar av handteckningar och gravyer samt till ombyggnad av äldre skåp och anskaffande av nya sådana för dessa samlingar ett belopp av likaledes 5,000 kronor.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 17) föreslagit riksdagen att till konserveringsarbeten för statens tavelinsamlingar å Drottningholms slott för bud-

getåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till konserveringsarbeten för statens tavelamlingar å Drottningholms slott för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

17:o) Sedan 1928 och 1929 års riksdagar för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagda förslag, av ny värmeledningsanläggning samt elektrisk belysnings- och kraftinstallation i nationalmusei-byggnaden beviljat sammanlagt 575,000 kronor samt därav såsom extra reservationsanslag anvisat för budgetåret 1928/1929 194,800 kronor och för budgetåret 1929/1930 likaledes 194,800 kronor eller inalles 389,600 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 18) föreslagit riksdagen att av omfördälda belopp, 575,000 kronor, för budgetåret 1930/1931 anvisa såsom extra reservationsanslag återstoden, 185,400 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av de för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagda förslag, av ny värmeledningsanläggning samt elektrisk belysnings- och kraftinstallation i nationalmusei-byggnaden beviljade medel å tillhopa 575,000 kronor för budgetåret 1930/1931 anvisat såsom extra reservationsanslag återstoden, 185,400 kronor.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att till inköp av modern konstindustri och konsthantverk å Stockholmsutställningen 1930 för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till inköp av modern konstindustri och konsthantverk å Stockholmsutställningen år 1930 för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare vid livrustkammaren anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 26,950 kronor att utgå efter de grunder, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt meddela.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag. Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen till avlöningar för icke-ordinarie befattningshavare vid livrustkammaren anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 26,950 kronor att utgå efter de grunder, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt meddela.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till underhåll och vård

av livrustkammarens samlingar anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 24,000 kronor att utgå efter grunder, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att för förhyrande av ökade lokaler för livrustkammaren inom nordiska museets byggnad anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 1,100 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för förhyrande av ökade lokaler för livrustkammaren inom nordiska museets byggnad anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 1,100 kronor.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att för anskaffande av inredning m. m. för livrustkammarens studiesamling för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

Riksdagen finner utredningen i ärendet giva vid handen, att anslag för här ifrågavarande ändamål är behöfligt. Det för budgetåret 1930/1931 äskade beloppet har riksdagen ansett sig böra bevilja. Riksdagen förutsätter emellertid, att vid en blivande utredning rörande kostnaderna för ordnandet av ovannämnda samling det skall visa sig möjligt att avsevärt reducera det härför beräknade totalbeloppet.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen för anskaffande av inredning m. m. för livrustkammarens studiesamling för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

23:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 2,400 kronor.

24:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 2,400 kronor.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till vetenskapligt biträde för bearbetning av vissa samlingar å naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor.

26:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till särskilt arvode åt

en vaktmästare vid naturhistoriska riksmuseet, tillika trädgårdsskötare, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 300 kronor.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till ordnande och preparering av vissa samlingar inom naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning ett extra anslag av 4,000 kronor,

dels ock till anskaffande av nya herbarieskåp för samma avdelning ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

28:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arbetsbiträde m. m. vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till ordnande av framlidne kyrkoherden S. J. Enanders Salixsamlingar för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,450 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt meddela.

Riksdagen har redan genom sitt beslut år 1928 givit sitt erkännande åt den av Enander utförda, märkliga forskargärningen. Det synes riksdagen rimligt, att medel nu beredas jämväl för att möjliggöra ordnandet och prepareringen av de samlingar, som under livslång möda hopbragts av Enander.

För budgetåret 1930/1931 äskas ett anslag för ändamålet av 5,450 kronor, varav 2,450 kronor avse skåp, papper o. s. v. och 3,000 kronor arvode åt en vetenskaplig fackman. Det första beloppet har beräknats skola utgå under fyra år, och häremot har riksdagen intet att erinra. Vad den senare posten beträffar, föreligger ännu ingen utredning om den tid, under vilken densamma kan bli erforderlig, då en sådan utredning kan göras först sedan arbetet igångsatts. Riksdagen har ansett sig böra bevilja det för budgetåret 1930/1931 äskade anslaget till arvode, men förutsätter att, innan förslag om fortsatt anslag för ändamålet framlägges för riksdagen, utredning förebringas rörande totalkostnaden för detta ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen till ordnande av framlidne kyrkoherden S. J. Enanders Salixsamlingar för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,450 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt meddela.

30:o) Sedan 1928 års riksdag till anskaffande av nya skåp m. m. för naturhistoriska riksmuseets entomologiska avdelning beviljat ett belopp av 20,000 kronor samt därav anvisat för ett vart av budgetåren 1928/1930 såsom extra reservationsanslag 5,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 31) föreslagit riksdagen att av omförmälda belopp, 20,000 kronor, för budgetåret 1930/1931 anvisa såsom extra reservationsanslag 5,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till anskaffande av nya skåp m. m. för naturhistoriska riksmuseets entomologiska avdelning av 1928 års riksdag beviljade beloppet av 20,000 kronor för budgetåret 1930/1931 anvisat såsom extra reservationsanslag 5,000 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till uppvärmning m. m. för vissa av etnografiska avdelningen disponerade provisoriska utställningslokaler för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,060 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag, får anmäla, att riksdagen till uppvärmning m. m. för vissa av etnografiska avdelningen disponerade provisoriska utställningslokaler för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,060 kronor.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att till ritnings- och retuscheringsarbeten för naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 1,300 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till ritnings- och retuscheringsarbeten för naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 1,300 kronor.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att till inköp av instrumentutrustning för naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning för budgetåret 1930/1931, anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Riksdagen anser behovet av det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslaget styrkt och får därför anmäla, att riksdagen till inköp av instrumentutrustning för naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor.

34:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkning av den i reservationsanslaget till samlingar m. m. vid naturhistoriska riksmuseet ingående anslagsposten till ordnande, vård och förökande av samlingarna m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att till breddning av en ytterdörr till naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelnings upppackningsrum i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedd ritning ävensom till inrättande av ett avlopp i golvet i nämnda upppackningsrum för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till breddning av en ytterdörr till naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelnings upppackningsrum i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedd ritning ävensom till inrättande av ett avlopp i golvet i nämnda upppackningsrum för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

36:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkande av såväl den i naturhistoriska riksmuseets reservationsanslag till samlingar m. m. ingående anslagsposten till expenser för avdelningarna vid Frescati som den i samma reservationsanslag ingående anslagsposten till expenser samt till vård, underhåll och förkovran av etnografiska avdelningen för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 19,000 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

37:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till nordiska museet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 190,000 kronor att under villkor att en ledamot i museets nämnd är av Eders Kungl. Maj:t förordnad ävensom på de övriga villkor, Eders Kungl. Maj:t må föreskriva, utgå till nämnden för att enligt dess bestämmande användas till museets ändamål.

38:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen till kulturhistoriska museet i Lund anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 30,000 kronor att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige för att användas för museets förvaltningsomkostnader och i främsta rummet till avlöning åt vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet.

39:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till musikhistoriska museet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor att på de villkor och under de förbehåll, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till museets ändamål.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) har riksdagen till svenska skolmuseet anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 3,000 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utgå till centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläraryörening för museets ändamål.

Kyrkliga ändamål.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 43) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till kleresistaten, nu 145,000 kronor, med 5,000 kronor till 150,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till kleresistaten, nu 145,000 kronor, med 5,000 kronor till 150,000 kronor.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 44) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till ersättning för prästerskapets tionde, nu 4,560,000 kronor, med 40,000 kronor till 4,600,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till ersättning för prästerskapets tionde, nu 4,560,000 kronor, med 40,000 kronor till 4,600,000 kronor.

43:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) har riksdagen minskat det ordinarie anslaget till ersättning för vissa prästerskapet tilldelade statsanslag, nu 304,752 kronor, med 3,502 kronor till 301,250 kronor.

44:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till avlöning åt pastor vid svenska Olaus Petri-församlingen i Hälsingfors anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 6,000 kronor.

45:o) Sedan riksdagen år 1929 till tre stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, beviljat ett extra anslag å 10,800 kronor samt därav för budgetåret 1929/1930 anvisat ett belopp av 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som kunde erfordras rörande de sålunda anvisade medlens användande, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 47) föreslagit riksdagen

att av det utav 1929 års riksdag beviljade extra anslaget för budgetåret 1930/1931 anvisa 3,600 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1929 års riksdag beviljade extra anslaget till tre stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, för budgetåret 1930/1931 anvisat 3,600 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande de sålunda anvisade medlens användande.

46:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 45,500 kronor.

47:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag å 10,000 kronor.

48:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 51) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till kostnaderna för uppförande i Hälsingfors av en svensk kyrka med samlingslokaler bevilja ett belopp av 150,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, och därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa 50,000 kronor.

Departementschefen har ansett vissa villkor böra förbindas med anvisande av anslag för ifrågakvarade ändamål. Sålunda borde, innan någon del av statsbidraget utbetalas, förebringas fullgod säkerhet för att de för byggnadsföretagets genomförande utöver statsbidraget erforderliga medel komma att i behörig tid vara tillgängliga samt att ytterligare tillskott av statsmedel ej erfordras. Byggnadsstyrelsen borde vidare sättas i tillfälle att närmare granska fullständiga förslagsritningar rörande byggnaden, varjämte nödiga bestämmelser om kontroll torde böra meddelas.

På sätt departementschefen erinrat, har riksdagen tidigare vid flera tillfällen behjärtat de strävanden, som bland svenskar i främmande länder gjort sig gällande att genom en svensk kyrka skapa en samlingspunkt för de svenska elementen i religiöst och socialt hänseende. Bland annat har riksdagen med avsevärda belopp bidragit till uppförande av svenska kyrkor i våra grannländer Norge och Danmark. I stort sett samma skäl, som föranlett riksdagen att i dessa fall lämna sitt stöd, torde kunna åberopas, när det gäller våra landsmän i Hälsingfors. Den offervillighet, de lagt i dagen för att vinna det åsyftade målet, vittnar gott om deras samhörighetskänsla

och synes utgöra ytterligare ett skäl att giva dem den uppmuntran, ett understöd från svenska statens sida otvivelaktigt skulle innebära. Det bör i detta sammanhang även uppmärksammas, att jämväl de finska myndigheterna lämnat sitt bidrag för ändamålet, i det de kostnadsfritt upplåtit byggnadstomt. Riksdagen anser sig därför böra bevilja statsbidrag för här ifrågavarande ändamål. Det förefaller dock riksdagen, som om det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 150,000 kronor, kunde minskas. Riksdagen har funnit sig böra begränsa bidraget till 75,000 kronor att utgå med 25,000 kronor under vart och ett av tre budgetår. Därest i anledning av en dylik minskning av den svenska statens understöd den såsom erforderlig beräknade summan till äventyrs ej skulle kunna anskaffas, synes det riksdagen ej vara uteslutet, att sådana ändringar i ritningsförslaget kunna göras, att den totala kostnaden i nödig utsträckning nedbringas.

De villkor, som departementschefen föreslagit skola förbindas med statsbidraget, synas riksdagen lämpliga.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till kostnaderna för uppförande i Hälsingfors av en svensk kyrka med samlingslokaler beviljat ett belopp av 75,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, och därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat 25,000 kronor.

Akademier m. m.

49:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utarbetande av en katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

50:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,100 kronor.

51:o) Sedan 1927 års riksdag till bestridande av kostnaderna för hållande av den internationella unionens för geodesi och geofysik fjärde generalkonferens i Stockholm år 1930 beviljat ett belopp av 50,000 kronor och därav anvisat för vart och ett av budgetåren 1927/1930 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 54) föreslagit riks-

dagen att av omförmälda belopp å 50,000 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa återstående beloppet, 26,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till bestridande av kostnaderna för hållande av den internationella unionens för geodesi och geofysik fjärde generalkonferens i Stockholm år 1930 beviljade anslaget av 50,000 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat återstående beloppet, 26,000 kronor.

52:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bestridande av kostnaderna för Sveriges anslutning till den baltisk-geodetiska kommissionen under år 1930 och för vissa i samband därmed stående utgifter för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 2,875 kronor.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att höja det till fornlämningsvård uppförda ordinarie reservationsanslaget, nu 8,000 kronor, med 4,000 kronor till 12,000 kronor.

Riksdagen har visserligen funnit skäl föreligga för en ökning av ifrågasvarande anslag, men med hänsyn till den betydande höjning av detsamma — från 4,000 kronor till 8,000 kronor — som beviljades av 1927 års riksdag, anser sig riksdagen icke kunna helt tillmötesgå Eders Kungl. Maj:ts förslag utan vill inskränka sig till en höjning av anslaget med 2,000 kronor till 10,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen höjt det till fornlämningsvård uppförda ordinarie reservationsanslaget, nu 8,000 kronor, med 2,000 kronor till 10,000 kronor.

54:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ökade medel för fornminnesvården, närmast i syfte att åstadkomma en inventering av landets fornminnen, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

55:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till omedelbara iständsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

56:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 59) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisa:

dels till beredande av ökade medel till avlöande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien 44,250 kronor,

dels ock till tillfällig ökning av akademiens arbetskrafter 11,850 kronor.

Mot förslaget att för budgetåret 1930/1931 anslaget till beredande av ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhetsakademien upptages till oförändrat belopp, 44,250 kronor, har riksdagen intet att erinra.

Med hänsyn till att den begärda höjningen av det andra av här ifrågasvarande två anslag avser allenast en tillfällig förstärkning av akademiens arbetskrafter, har riksdagen jämväl i denna del intet att invända mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisat:

dels till beredande av ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien 44,250 kronor,
dels ock till tillfällig ökning av akademiens arbetskrafter 11,850 kronor.

57:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till vakthållning för öppethållande av statens historiska museum för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 8,900 kronor.

58:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för en från statens historiska museum ledd upplysnings- och propagandaverksamhet i enlighet med de grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor.

59:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till inventering och konservering av vissa samlingar inom statens historiska museum m. m. för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor att utgå efter de närmare grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

60:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till vård och underhåll av det under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens inseende ställda antikvariskt-numismatiska biblioteket för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

61:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till underhåll av det under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens inseende ställda antikvariskt-topografiska arkivet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor.

62:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till inköp av instrumentutrustning för vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,600 kronor.

63:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 66) föreslagit riksdagen att för fortsatt vetenskaplig grävningsundersökning av krigargravarna å den s. k. Korsbetningen utanför Visby samt till bearbetning av därvid gjorda fynd bevilja ett anslag av 15,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 10,000 kronor.

Med hänsyn till värdet av de fynd, som vid de redan företagna utgrävningarna gjorts vid krigargravarna å Korsbetningen, finner riksdagen sig böra bevilja anslag för fortsättandet och avslutandet av dessa undersökningar. Mot den framlagda kostnadsberäkningen har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för fortsatt vetenskaplig grävningsundersökning av krigargravarna å den s. k. Korsbetningen utanför Visby samt till bearbetning av därvid gjorda fynd beviljat ett anslag av 15,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 10,000 kronor.

64:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 67) föreslagit riksdagen att för restaurering och vård av manbyggnaden å Linnés födelsehem Råshult med tillhörande trädgårds- och parkanläggning för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag å 10,600 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för restaurering och vård av manbyggnaden å Linnés födelsehem Råshult med tillhörande trädgårds- och parkanläggning för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag å 10,600 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

65:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 68) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa dels till komplettering av monterutrustningen för den ostasiatiska arkeologiska samlingen ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor, dels ock till lokalhyra för denna samling ävensom för samlingens bearbetning, vård och underhåll samt för expenser ett extra anslag av 36,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I: 30), däri hemställts, att riksdagen måtte höja det av Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln begärda anslaget till lokalhyra för de ostasiatiska arkeologiska samlingarna ävensom för samlingarnas bearbetning, vård och underhåll samt för expenser med 4,000 kronor och

sålunda, utan ändring av Eders Kungl. Maj:ts förslag beträffande komplettering av monterutrustningen, besluta att för budgetåret 1930/1931 anvisa till lokalhyra för de ostasiatiska arkeologiska samlingarna ävensom för samlingarnas bearbetning, vård och underhåll samt för expenser ett extra anslag av 40,000 kronor.

I motionen har till stöd för framställningen anförts bland annat följande:

Expensanslaget har alltsedan institutionens tillkomst förblivit vid samma belopp som från början beviljades och som med 1,860 kronor understeg professor Anderssons ursprungliga beräkning. I sin framställning av den 23 augusti 1926 återkom institutionens föreståndare till det trängande behovet av en höjning av expensanslaget till det belopp, som han ursprungligen beräknat. Den 18 augusti 1927 anhöll han, att det ursprungligen beräknade beloppet 19,860 kronor måtte beviljas samt att därtill måtte läggas den föregående år bortskurna summan 1,860 kronor.

I sin framställning av den 27 juni 1928 intog professor Andersson en ny ställning till frågan om expensanslaget. Biblioteksanslaget hade med framgång använts att uppbygga ett mycket gott vetenskapligt studiebibliotek, men det gällde nu att medels ett mindre årligt anslag för framtiden hålla detsamma i nivå med facklitteraturens raska framsteg. Vidare hade professor Andersson börjat offentliga föreläsningar inom institutionen, som ursprungligen avsetts vara endast en vetenskaplig studiedepå, och dessa demonstrationer och föreläsningar medförde en kostnad för vakthållning, städning och lyse, som ej från början beräknats. Av dessa skäl och på grund av erfarenheter rörande vissa andra utgiftsposter beräknade professor Andersson expensanslaget till 25,080 kronor.

I förra årets statsverksproposition återgav herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet professor Anderssons framställning. Han ansåg visserligen de föreslagna förhöjningarna av amanuensens och vaktmästarens löner mindre väl motiverade och ansåg, att även några andra poster, där förhöjningar föreslagits, kunde kvarstå vid det förutvarande, men fann dock att en förhöjning av hela expensanslaget vore nödvändig och satte denna i stället för professor Anderssons 7,080 kronor till 4,000 kronor, alltså för expenser ett totalbelopp av 22,000 kronor i stället för det nuvarande beloppet 18,000 kronor.

I årets statsverksproposition yttrar samme departementschef i detta sammanhang, att han visserligen anser skäl föreligga för en ökning av expensanslaget, i likhet med vad som föreslogs till 1929 års riksdag, men, fortsätter departementschefen, »med hänsyn emellertid till riksdagens då intagna ståndpunkt finner jag anslaget nu böra begränsas till samma belopp som utgår för innevarande budgetår eller 18,000 kronor».

Var och en som haft anledning att närmare taga del av ostasiatiska samlingarnas verksamhet skall finna, att institutionen i flera hänseenden intar en särställning. Den har tillkommit för att trygga en ovanlig och betydelsefull forskargärning, utförd av en man, som tidigare gjort betydande insatser, först som polarforskare, sedan som chef för Sveriges geologiska undersökning och därefter som geologisk rådgivare till kinesiska regeringen.

Det forskningsarbete, som i Kina utfördes av professor Andersson, understöddes på ett likaledes enastående sätt av den s. k. Kina-kommittén, vilken alljämt är ivrigt verksam för att befordra professor Anderssons forskningsarbete. Till dags datum har kommittén för hans insamlingar av fossil och

fornsaker hopbringat den för svenska förhållanden betydande summan av 857,651 kronor.

Ett förhållande, som kanske ej tillräckligt bringats till allmän kännedom, är att kommittén tillsammans med institutionsföreståndaren även under åren sedan institutionen skapades ivrigt och framgångsrikt arbetat på samlingsbeståndets förkovran. Som framgår av vidstående tablå har samlingarnas tillväxt under åren 1926—1929 uppgått till ej mindre än 7,744 registrerade föremål. (Se bil. I.)¹⁾ Samlingsbeståndet har sålunda under denna korta tid i numerär betydligt mer än fördubblats, och nytillskotten ha kommit mest på vissa fält, japansk stenålder och tidiga kinesiska småbronser, på vilket senare område ostasiatiska samlingarna under dessa år vuxit ut till den mest betydande institutionen i världen. Den dominerande ställning, som ostasiatiska samlingarna vid sin tillkomst som statsinstitution intog på ett annat område, Kinas förhistoria, har institutionen på några få år tillkämpat sig på ett nytt forskningsfält.

Det är sålunda en ovanligt framgångsrik forskarkombination, som skapats genom samarbetet mellan Kina-kommittén och ostasiatiska samlingarnas föreståndare. Å andra sidan kan det, då professor Andersson själv är 55 år och kommitténs finansiellt mest drivande kraft, överintendenten Lagrelius, 64 år, med visshet förutses, att detta samarbete ej kommer att fortsättas över mer än en begränsad följd av år. Vid professor Anderssons avgång måste institutionens administration helt omläggas i sannolikt väsentligen anspråklösare form. Det understöd, som riksdagen nu ger åt professor Anderssons forskning, blir sålunda ej bindande för någon längre framtid.

Under de senaste åren har ostasiatiska samlingarnas verksamhet vidgats i tre riktningar, som ej voro förutsedda, då institutionen kom till stånd.

Genom en av Kina-kommitténs skattmästare förmedlad donation av bröderna Richard och Emil Hultmark har det blivit möjligt att vid ostasiatiska samlingarna binda vår framstående kännare av den yttersta österns språk och kulturer, professor B. Karlgren i Göteborg, som förbundet sig att årligen tillbringa en månad av sina ferier med forskning inom ostasiatiska samlingarna och att för övrigt på andra tider tillhandaga institutionen med råd och vetenskaplig hjälp. Samarbetet med vår frejdade sinolog har redan tillfört institutionen betydande forskningsresultat, men å andra sidan tvingat till ett vidgande av studiebiblioteket med betydande tillsatser av kinesisk litteratur. Genom ett försiktigt användande av det grundläggande anslag av 20,000 kronor, som riksdagen beviljat för ostasiatiska samlingarnas bokinköp, har det blivit möjligt att lägga en god grund även på detta område.

Tack vare en frikostig donator, kaptén Henric Westman i Linköping, har institutionen under förra året kunnat utgiva första bandet av en egen publikation, Bulletin of the Museum of Far Eastern Antiquities, som vunnit varmaste erkännande av fackmännen både i in- och utlandet och som bör bli ett värdefullt medel att medelst byte öka institutionens bokförråd. Då emellertid många av de viktigaste facktidskrifterna ej äro tillgängliga genom byte och då betydelsefulla och dyrbara planschverk över ostasiatisk arkeologi alltjämt utgivas, är ett mindre anslag till bibliotekets vidmakthållande oundgängligen nödvändigt.

Då professor Anderssons personliga professur inrättades, föreskrevs att han skulle ha rätten men ej skyldigheten att inom institutionen föreläsa.

¹⁾ I avseende å denna tablå får riksdagen hänvisa till motionen.

Av denna rätt har han vid flera tillfällen begagnat sig i avsikt att göra de av honom hopbringade samlingarna tillgängliga såväl för den studerande ungdomen som för allmänheten.

Bortsett från de allmänna föreläsningar under ledning dels av professor Andersson, dels amanuensen Palmgren, som under långa tidsperioder ägt rum dels på söndagarna, dels två vardagskvällar i veckan, förtjänar särskilt nämnas den föreläsningsserie över Kinas förhistoria, som professor Andersson höll på hösten 1928 och som var så livligt besökt, att serien på grund av det begränsade utrymmet fick utprepas tre gånger.

Under sista delen av förra året hölls inom ostasiatiska samlingarna en tillfällig utställning, vilken inom en vacker ram av kinesiska möbler, tavlor och textilier, hopbringad från enskilda samlare, visade de rika fynd, som Kina-kommitténs skicklige samlare, ingenjör O. Karlbeck, hopbringat under en resa i Kina 1928—1929. Denna utställning visades fyra gånger i veckan under ingenjör Karlbecks personliga ledning och samlade en publik, vars talrikhet tidvis vållade vaktpersonalen betydande svårigheter.

Nu i januari detta år har professor Andersson återupptagit sina föreläsningar inom museet och åter samlat ett auditorium, större än lokalerna bekvämt kunna rymma.

Visningar och föreläsningar av detta slag kräva för samlingarnas säkerhet och till publikens vägledning en vaktpersonal av fyra personer, och för dess avlöning, liksom för den genom monterbelysningen uppkommande strömförbrukningen och den utsträckta städning, som blir en följd av publikbesöken, saknas för närvarande medel.

Då Kina-kommittén just nu spänner sina krafter för att kunna utsända ingenjör Karlbeck på en ny samlarfärd, då institutionens nya publikation förbereder en andra volym, bekostad av enskilda gåvomedel, och då ritare och fotograf likaledes hållas i verksamhet genom gåvor, som professor Andersson lyckats hopbringa, är det ej möjligt att bekosta bibliotekets underhåll samt de omkostnader, som nödvändigt följa med de offentliga visningarna och föreläsningarna, genom bidrag av enskilda givare.

Utan hänsynstagande till professor Anderssons begäran om förhöjning av vissa avlöningar, vill jag sålunda i fullständig anslutning till departementschefens yttrande i fjolårets statsverksproposition hemställa, att expensanslaget ökas med 4,000 kronor, nämligen 2,500 kronor för bibliotekets vidmakthållande samt 1,500 kronor för vakthållning, belysning och rengöring i samband med offentliga visningar och föreläsningar.

Förslaget om ett fortsatt anslag å 17,000 kronor till komplettering av monterutrustningen föranleder ingen erinran från riksdagens sida.

I fråga om institutionens driftskostnadsanslag synes det riksdagen, att det samman, i vad angår personalutgifter och andra löpande utgifter än för biblioteket, borde kunna anses tillräckligt för sitt ändamål. Vad åter angår kostnaderna för bibliotekets vidmakthållande, har riksdagen icke kunnat undgå att finna, att motionären anfört starkt vägande skäl för att ökade medel må ställas till förfogande för detta ändamål. Med hänsyn till den betydelse, ett väl försett fackbibliotek måste anses äga för ifrågakvarande samlingars vetenskapliga utnyttjande, har riksdagen ansett sig böra så till vida tillmötesgå motionärens yrkande, att riksdagen beslutat en höjning av drifts-

kostnadsanslaget till 38,000 kronor, varvid riksdagen förutsätter, att ökningen å 2,000 kronor helt skall komma biblioteket till godo.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motion (I: 30),

dels till komplettering av monterutrustningen för den ostasiatiska arkeologiska samlingen anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor;

dels ock till lokalhyra för denna samling ävensom för samlingens bearbetning, vård och underhåll samt för expenser anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 38,000 kronor.

66:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 69) föreslagit riksdagen att till beredande av förstärkning av vissa anslagsposter i det för akademien för de fria konsterna uppförda ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmaterieell m. m. anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 15,600 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till beredande av förstärkning av vissa anslagsposter i det för akademien för de fria konsterna uppförda ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmaterieell m. m. anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 15,600 kronor.

67:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan för dekorativ konst för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 20,600 kronor.

68:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkande av den i det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmaterieell m. m. för akademien för de fria konsterna ingående anslagsposten å 1,000 kronor till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 500 kronor.

69:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arvode åt extra lärare i materiallära vid konsthögskolan anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 3,500 kronor.

70:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 73) föreslagit riksdagen att till reparationsarbeten i de åt konsthögskolan upplåtna lokalerna i konstakademiens hus vid Fredsgatan i Stockholm i huvudsaklig enlighet med i ärendet före-

tett kostnadsförslag för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till reparationsarbeten i de åt konsthögskolan upplåtna lokalerna i konstakademiens hus vid Fredsgatan i Stockholm i huvudsaklig enlighet med i ärendet företett kostnadsförslag för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor.

71:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 74) föreslagit riksdagen att dels besluta, att i den i gällande tjänsteförteckning för musikaliska akademien ingående anmärkningen skall från och med den 1 juli 1930 vidtagas den förändringen, att i stället för 1 lärare i elementar-, kyrko- och körsång uppföres 1 lärare i elementar- och kyrkosång, dels ock i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppföra det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar m. m. vid musikaliska akademien med oförändrat belopp, 155,860 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla förslaget om förändring av ifrågavarande lärartjänst, varvid riksdagen emellertid utgår från att denna förändring icke kommer att framdeles giva anledning till några ökade anslagskrav.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att i den i gällande tjänsteförteckning för musikaliska akademien ingående anmärkningen skall från och med den 1 juli 1930 vidtagas den förändringen, att i stället för 1 lärare i elementar-, kyrko- och körsång uppföres 1 lärare i elementar- och kyrkosång,

dels ock i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar m. m. vid musikaliska akademien med oförändrat belopp, 155,860 kronor.

72:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till förstärkande av det för musikaliska akademien uppförda ordinarie reservationsanslaget till materiell och expenser m. m. ett extra anslag av 16,500 kronor;

dels ock till bindning av böcker och musikalien i akademiens bibliotek ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

73:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till biträde åt bibliotekarien hos musikaliska akademien vid vården av biblioteket för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 77) föreslagit riksdagen att dels för anordnande under år 1930 vid fyra folkskoleseminarier av kurser för utbild-

dande av kyrkomusiker för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor, dels ock medgiva, att i fall, då kompletterande undervisning vid folkskoleseminarium erfordras för dem av seminariets elever, som deltagit i kurs för utbildande av kyrkomusiker, ersättning till vederbörande lärare för s. k. övertimmar må, efter prövning av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, utgå från det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

Gällande reglemente för det under musikaliska akademiens inseende ställda musikkonservatorium är utfärdat den 8 december 1881. På Eders Kungl. Maj:ts prövning är för närvarande beroende ett reviderat förslag till reglemente för konservatoriet m. m. Enligt detta förslag skulle läroämnena vid musikkonservatoriet fördelas i särskilda grupper, dels för specialstudier och dels för studier till avläggande av vissa examina. För specialstudier skulle icke förekomma någon avgångsexamen. Den senare gruppen — ämnen för examensstudier — skulle avse följande examina: högre organistexamen, kantors- (kyrkosångar-)examen, högre musklärarexamen, lägre musklärarexamen och militär musikkonservatorsexamen.

Av ovan föreslagna examina skulle högre musklärarexamen erfordras för kompetens såsom musklärare vid allmänt läroverk, medan lägre musklärarexamen icke skulle medföra behörighet till viss statlig befattning. Med den sistnämnda avser akademien närmast att tillgodose de statsunderstödda flickskolornas behov av musklärare. Militär musikkonservatorsexamen skulle, såsom namnet angiver, grunda kompetens till befattning som militär musikkonservator.

Vad angår de för kyrkliga befattningar avsedda examina, innebär, bland annat, akademiens förslag införande av en lägre organistexamen, avsedd att avläggas inför person, vilken av akademien förordnas att förrätta sådan examen.

I fråga om den kompetens, de för kyrkliga befattningar avsedda examina skulle medföra, innebär förslaget i huvudsak följande. För organist- eller kantorsbefattning i stad med mera än 3,000 invånare eller i landsförsamling med mera än 5,000 invånare skulle fordras, vad angår organistbefattning, högre organistexamen, och i fråga om kantorsbefattning kantorsexamen. För annan organistbefattning skulle fordras högre eller lägre organistexamen och för annan kantorsbefattning kantorsexamen eller lägre organistexamen. Skulle med hänsyn till församlings ekonomiska förhållanden eller andra särskilda omständigheter domkapitlet finna, att nu uppställda kompetenskrav icke skäliggen kunde göras till villkor för behörighet till organistbefattning, skulle domkapitlet äga att efter inhämtande av akademiens yttrande bestämma, att såsom behörighetsvillkor skulle godkännas intyg av den, som ägde förrätta lägre organistexamen, eller av musklärare vid folkskoleseminarium angående nöjaktig färdighet i vissa ämnen. Vidare skulle de föreslagna bestämmelserna icke utgöra hinder för bibehållande av uppdrag att med orgel eller harmo-

nium beledsaga sången vid gudstjänst, där sådant uppdrag meddelats före bestämmelsernas eventuella ikraftträdande.

Akademien har fäst synnerligt avseende vid denna lägre organistexamen och redan tidigt upptagit tanken på att förmedelst särskilda vid folkskoleseminarierna anordnade sommarkurser underlätta för elever vid seminarier avläggande av denna examen. Därigenom skulle ett antal utexaminerade folkskollärare beredas tillfälle att i samband med folkskolläraryxamen eller kort därefter erhålla kompetens till organistbefattningar i sådana församlingar, där orgelspelningen icke kräver så stora kunskaper. Då det syntes lämpligt att försöksvis pröva den föreslagna anordningen med kortare kurser i kyrkomusik vid seminarierna, har en dylik kurs varit anordnad vid folkskoleseminariet i Uppsala under en var av somrarna 1928 och 1929; Eders Kungl. Maj:t har för en var av nämnda kurser av tillgängliga medel ställt ett belopp av 3,000 kronor till akademiens förfogande.

Akademien har nu framlagt förslag om anvisande av ett belopp av 27,000 kronor för ändamålet, varigenom skulle möjliggöras anordnandet av dylika kurser vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Linköping, Växjö, Lund, Göteborg, Karlstad, Härnösand och Luleå för manliga elever samt, förslagsvis, Falun för kvinnliga elever.

Skolöverstyrelsen har principiellt förordat det av akademien framställda förslaget.

Departementschefen har ansett, att frågan om dessa kurser, vilkas betydelse allmänt vitsordas, kommit ur sitt försöksstadium och att tiden är inne att utsträcka desamma även till andra seminariestäder. Departementschefen har dock inskränkt sig till att förorda anordnande av fyra dylika kurser under år 1930. Kostnaden för dessa kurser skulle uppgå till 12,000 kronor ($4 \times 3,000$).

Det har vidare visat sig nödvändigt att anordna s. k. övertimmar (d. v. s. timmar utöver fastställd undervisningsskyldighet) i musik vid folkskoleseminariet i Uppsala i samband med de under åren 1928 och 1929 anordnade försökskurserna. För detta ändamål har Eders Kungl. Maj:t anvisat medel från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter. Kostnaden har uppgått till 525 kronor för läsåret 1928/1929 och till 1,050 kronor för läsåret 1929/1930. Skolöverstyrelsen har nu framhållit, att denna utgift borde med hänsyn till betydelsen för undervisningen vid seminarierna bestridas från det i riksstaten uppförda reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

Då riksdagen finner goda skäl tala för ett fortsättande i något utvidgad omfattning av här ifrågavarande försöksanordning och då Eders Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag i övrigt icke givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels för anordnande under år 1930 vid fyra folkskoleseminarier av kurser för utbildande av kyrkomusiker för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 12,000 kronor,

dels ock medgivit, att i fall, då kompletterande undervisning vid folkskoleseminarium erfordras för dem av seminariets elever, som deltagit i kurs för utbildande av kyrkomusiker, ersättning till vederbörande lärare för s. k. övertimmar må, efter prövning av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, utgå från det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

75:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78) har riksdagen till gäldande av årspremier för brandförsäkring av viss staten tillhörig, huvudsakligen i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad förvarad lös-egendom ävensom av en av departementschefen i statsrådsprotokollet om-nämnd förrådsbyggnad och där förvarad löseegendom för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 13,567 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

76:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 80) föreslagit riksdagen att *ej mindre* i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, avdelningen I. C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser

dels under medicinska kliniken — med uteslutande av ett därstädes uppfört arvode å 1,800 kronor till en amanuens, tillika underläkare — uppföra till arvode åt en förste underläkare ett anslag av 3,500 kronor jämte ett hyresbidrag till gift befattningshavare å 750 kronor, samt

till arvode åt en amanuens ett anslag av 1,500 kronor,

allt att utgå under villkor, att enahanda arvoden och eventuellt hyresbidrag tilldelas en var av nämnda befattningshavare från akademiska sjukhusets stat,

dels ock under pediatrika kliniken till arvode åt en amanuens, tillika underläkare, uppföra ett anslag av 1,800 kronor, likaledes att utgå under villkor att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat,

än även för ändamålet höja det ordinarie anslaget till universitetet i Uppsala, universitetsstaten, nu 1,364,054 kronor, med 5,750 kronor till 1,369,804 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

ej mindre i utgiftsstaten för universitetet i Uppsala, avdelningen I. C. Avlöningsstat för assistenter och amanuenser

dels under medicinska kliniken — med uteslutande av ett därstädes uppfört arvode å 1,800 kronor till en amanuens, tillika underläkare — uppfört

till arvode åt en förste underläkare ett anslag av 3,500 kronor jämte ett hyresbidrag till gift befattningshavare å 750 kronor, samt

till arvode åt en amanuens ett anslag av 1,500 kronor,

allt att utgå under villkor, att enahanda arvoden och eventuellt hyresbidrag tilldelas en var av nämnda befattningshavare från akademiska sjukhusets stat,

dels ock under pediatrika kliniken till arvode åt en amanuens, tillika underläkare, uppfört ett anslag av 1,800 kronor, likaledes att utgå under villkor att ett lika stort belopp tilldelas honom från akademiska sjukhusets stat,

än även för ändamålet höjt det ordinarie anslaget till universitetet i Uppsala, universitetsstaten, nu 1,364,054 kronor, med 5,750 kronor till 1,369,804 kronor.

77:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 81) föreslagit riksdagen att

dels höja den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar under biblioteket uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, nu 37,900 kronor, med 3,800 kronor till 41,700 kronor;

dels ock med anledning härav höja det ordinarie förslagsanslaget till Uppsala universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 3,800 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels höjt den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar under biblioteket uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, nu 37,900 kronor, med 3,800 kronor till 41,700 kronor;

dels ock med anledning härav höjt det ordinarie förslagsanslaget till Uppsala universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 3,800 kronor.

78:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 82) föreslagit riksdagen att

dels å personalstaten för universitetet i Uppsala under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppföra

efter preparator vid anatomiska institutionen 1 instrumentmakare vid fysikalisk-kemiska laboratoriet med placering i lönegraden B 10;

efter maskinist vid fysiska institutionen 1 maskinist vid fysikalisk-kemiska laboratoriet med placering i lönegraden B 8; samt

efter 2 vaktmästare vid institutionen för allmän och analytisk kemi 1 vaktmästare vid fysikalisk-kemiska laboratoriet med placering i lönegraden B 7;

dels höja den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 85,240 kronor, med 9,900 kronor till 95,140 kronor;

dels ock med anledning härav höja det ordinarie förslagsanslaget till Uppsala universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 9,900 kronor.

Riksdagen, som icke här något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels å personalstaten för universitetet i Uppsala under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppfört

efter preparator vid anatomiska institutionen 1 instrumentmakare vid fysikalisk-kemiska laboratoriet med placering i lönegraden B 10;

efter maskinist vid fysiska institutionen 1 maskinist vid fysikalisk-kemiska laboratoriet med placering i lönegraden B 8; samt

efter 2 vaktmästare vid institutionen för allmän och analytisk kemi 1 vaktmästare vid fysikalisk-kemiska laboratoriet med placering i lönegraden B 7;

dels höjt den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 85,240 kronor, med 9,900 kronor till 95,140 kronor;

dels ock med anledning härav höjt det ordinarie förslagsanslaget till Uppsala universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 9,900 kronor.

På grund av riksdagens under punkterna 77 och 78 anmälda beslut har det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Uppsala samlingar och inrättningar m. m., nu 360,700 kronor, ökats med 13,700 kronor till 374,400 kronor.

79:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83) har riksdagen för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Uppsala anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 44,780 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 83 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna ändamål.

80:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till materiel för vissa institutioner m. m. vid universitetet i Uppsala anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 77,700 kronor, att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 84 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 omförmälda ändamål.

81:o) Sedan 1929 års riksdag beviljat ett belopp av 791,000 kronor till uppförande och inredning i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag av en byggnad för paleontologiska institutionen vid universitetet i Uppsala samt därav för budgetåret 1929/1930 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 150,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 85) föreslagit riksdagen att av förutnämnda belopp, 791,000 kronor, för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa 400,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till uppförande och inredning av en byggnad för paleontologiska institutionen vid universitetet i Uppsala av 1929 års riksdag beviljade anslaget å 791,000 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 400,000 kronor.

82:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 86) föreslagit riksdagen att till komplettering av institutionens för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala utrustning med instrument och apparatur för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till komplettering av institutionens för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala utrustning med instrument och apparatur för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

83:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 88) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Uppsala för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 104,500 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Uppsala för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 104,500 kronor.

84:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 89) föreslagit riksdagen att för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna institutionerna vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riks-

dagen väckta, likalydande motioner, (I: 29 och II: 65), i vilka motioner hemställts, att riksdagen må för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institutioner vid Uppsala universitet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 125,000 kronor.

Departementschefen har betonat, att, då det gällde att bedöma storleken av det bidrag, som kunde ifrågasättas från reservfonden för täckande av institutionernas ökade materielkostnader för budgetåret 1930/1931, det måste anses vara av stor vikt, att universitetets berättigade intressen härutinnan icke trädde för nära. Universitetet hade under en följd av år förmedelst egna medel — reservfonden — bestritt omfattande utgifter, vilka, därest universitetet därtill saknat tillgång, i icke ringa omfattning torde hava kommit att belasta statsbudgeten. Bibehölles universitetet vid den möjlighet, som det nu ägde, att förmedelst egna tillgångar tillgodose mera tillfälliga behov, varom annars framställningar måst göras hos riksdagen, torde detta få betraktas såsom en från flera synpunkter ändamålsenlig anordning. Departementschefen har sålunda funnit det vara önskvärt och berättigat, att universitetets egna medel så litet som möjligt belastas med sådana årligen återkommande utgifter, som vid andra undervisningsanstalter och statliga vetenskapliga institutioner ansetts böra helt täckas förmedelst statsmedel. Med hänsyn till den allvarliga nedgång i fondens inkomster, som torde vara att förvänta, har han funnit det ofrånkomligt att för budgetåret 1930/1931 förorda en höjning av detta belopp med 20,000 kronor till 45,000 kronor. Universitetsinstitutionernas ökade anslagsbehov utvisade en siffra av 148,020 kronor. Om man med utgångspunkt härifrån droge från denna siffra nyssnämnda belopp av 45,000 kronor, som skulle av statsmedel utgå för ändamålet, erhöles en summa av 103,020 kronor, vilken universitetet skulle hava att förmedelst reservfondens medel tillgodoföra vederbörande institutioner. Lades härtill det belopp av cirka 20,000 kronor, som drätselnämnden beräknat såsom från reservfonden utgående nödvändigt årligt tillskott till posterna för brandförsäkringsavgifter och utskylder samt reparationer, erhöles en summa av 123,020 kronor. Droge man nu sistnämnda belopp från det för fonden för budgetåret 1929/1930 beräknade inkomstbeloppet av 140,000 kronor, erhöles en summa av 17,000 kronor för universitetets tillfälliga och oförutsedda behov, en siffra, som måste betraktas såsom synnerligen blygsam i förhållande till universitetets omfattning och behovsförhållanden. Denna omständighet i förening med vad ovan anförts gjorde, att departementschefen ansåge det angeläget att snarast möjligt en reglering av hithörande förhållanden komme till stånd, en reglering, som ej endast skulle bringa reda och överskådlighet i dessa förhållanden utan dessutom även medföra en bättre hushållning med allmänna medel, vare sig dessa vore statsmedel i egentlig mening eller vore att betrakta som universitetets egna medel.

Riksdagen vill för sin del tillerkänna mycket stor betydelse åt de av motionärerna framförda synpunkterna i fråga om önskvärdheten av att om-

förmälda vetenskapliga institutioner förses med fullt tillräckliga materielanslag. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär emellertid ej, att så icke skulle bli valet, utan att universitetets reservfond skulle hava att bära de merkostnader, som icke täckas av det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Godtages Eders Kungl. Maj:ts förslag, skulle av reservfundsmedel — förutsatt att det för fonden beräknade inkomstbeloppet av 140,000 kronor visar sig hållbart — återstå för tillfälliga och oförutsedda behov ett belopp av 17,000 kronor. Bifalles åter motionärernas yrkande, skulle det för sistnämnda ändamål disponibla beloppet ökas till 97,000 kronor. Riksdagen inser väl, att det för universitetet är nödvändigt att hava en icke alltför obetydlig summa till sitt förfogande för oförutsedda behov. Det synes dock icke vara möjligt att av den föreliggande utredningen bedöma, huruvida ett så högt belopp som det sist angivna är erforderligt. Då likväl enligt riksdagens förmenande det belopp, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle komma att stå till buds för tillfälliga och oförutsedda behov, skulle bliva alltför knappt, har riksdagen beslutat en höjning av det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet till 60,000 kronor, varigenom ställningen för reservfonden blir något förbättrad, i det att enligt de framlagda beräkningarna ett belopp av 32,000 kronor skulle återstå för tillfälliga och oförutsedda behov.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motioner (I: 29 och II: 65), för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen under punkt 89 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna institutionerna vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

85:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 90) föreslagit riksdagen att ej mindre i utgiftsstaten för universitetet i Lund under I Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl., A. Avlöningsstat för professorer m. fl., Medicinska fakulteten, dels — med uteslutande av där uppförda avlöning till en professor i psykiatri från och med den 1 april 1930 å 3,000 kronor samt arvode till en professor i psykiatri under tiden den 1 juli 1929—den 31 mars 1930 å 2,250 kronor ävensom av den vid sistnämnda anslag fogade anmärkningen — från och med den 1 juli 1930 uppföra ytterligare en professor med lön 8,000 kronor och tjänstgöringspenningar 4,000 kronor, eller sammanlagt 12,000 kronor, dels ock besluta, att i den under Medicinska fakulteten upptagna anmärkningen professorsbefattningarna i nämnda fakultet angivas till 13 ävensom att där under 11) upptages en professur med ämnesområde: psykiatri; än även med anledning härav höja det ordinarie anslaget till universitetet i Lund, universitetsstaten, nu 1,233,950 kronor, med 6,750 kronor till 1,240,700 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

ej mindre i utgiftsstaten för universitetet i Lund under I Avlöningsstater för professorer och lärare m. fl., A. Avlöningsstat för professorer m. fl., Medicinska fakulteten,

dels — med uteslutande av där uppförda avlöning till en professor i psykiatri från och med den 1 april 1930 å 3,000 kronor samt arvode till en professor i psykiatri under tiden den 1 juli 1929—den 31 mars 1930 å 2,250 kronor ävensom av den vid sistnämnda anslag fogade anmärkningen — från och med den 1 juli 1930 uppfört ytterligare 1 professor med lön 8,000 kronor och tjänstgöringspenningar 4,000 kronor eller sammanlagt 12,000 kronor;

dels ock beslutat, att i den under Medicinska fakulteten upptagna anmärkningen professorsbefattningarna i nämnda fakultet angivas till 13 ävensom att där under 11) upptages en professur med ämnesområde: psykiatri;

än även med anledning härav höjt det ordinarie anslaget till universitetet i Lund, universitetsstaten, nu 1,233,950 kronor, med 6,750 kronor till 1,240,700 kronor.

86:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 91) föreslagit riksdagen att höja den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar under biblioteket uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, nu 28,400 kronor, med 2,100 kronor till 30,500 kronor samt förty höja det ordinarie förslagsanslaget för Lunds universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., med ett belopp av 2,100 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar under biblioteket uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, nu 28,400 kronor, med 2,100 kronor till 30,500 kronor;

samt förty höjt det ordinarie förslagsanslaget för Lunds universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., med ett belopp av 2,100 kronor.

87:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 92) föreslagit riksdagen att

dels å personalstaten för universitetet i Lund under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, efter vaktmästare vid geologisk-mineralogiska institutionen uppföra 1 vaktmästare vid geografiska institutionen med placering i lönegraden B 7;

dels höja den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 61,200 kronor, med 2,900 kronor till 64,100 kronor;

dels ock med anledning härav höja det ordinarie förslagsanslaget till Lunds universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. med ett belopp av 2,900 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels å personalstaten för universitetet i Lund under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, efter vaktmästare vid geologisk-mineralogiska institutionen uppfört 1 vaktmästare vid geografiska institutionen med placering i lönegraden B 7;

dels höjt den i avlöningsstater för vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m. under vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppförda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tekniska biträden och till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, nu 61,200 kronor, med 2,900 kronor till 64,100 kronor;

dels ock med anledning härav höjt det ordinarie förslagsanslaget till Lunds universitet, avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., med ett belopp av 2,900 kronor.

På grund av riksdagens under punkterna 86 och 87 anmälda beslut har det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar till vissa tjänstemän och betjante vid universitetets i Lund samlingar och inrättningar m. m., nu 256,600 kronor, ökats med 5,000 kronor till 261,600 kronor.

88:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 93) föreslagit riksdagen att för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Lund anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 58,035 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna ändamål.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 54 och II: 80), i vilka motioner hemställdes, att det i statsverkspropositionen för uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid Lunds universitet utgående anslaget måtte upptagas till 10,000 kronor för organiserandet av teologiska fakultetens praktiska avdelning på i huvudsak samma sätt som motsvarande avdelning vid Uppsala universitet.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, bland annat, att till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen vid universitetet skulle, i likhet med vad under åtskilliga år varit fallet, utgå ett belopp av 4,500 kronor.

I motionerna I: 54 och II: 80 har, såsom nämnts, hemställdes, att sagda anslag skulle höjas till 10,000 kronor. Till grund för denna hemställan

ligger, anföra motionärerna, en framställning från större akademiska konsistoriet och teologiska fakulteten vid Lunds universitet, av vilken framginge, att de praktiskt teologiska övningarna vid detta universitet på grund av otillräckliga anslag kämpade med stora svårigheter. Situationen hade på senare tid varit sådan, att fakulteten endast genom godhetsfullt lämnad frivillig och oavlönad hjälp kunnat upprätthålla denna undervisning. Medel till andra grenar av denna undervisning hade erhållits genom tillitande av anslag ur universitetets reservfond, vilken dock numera befunne sig i avtagande, och ur vilken det torde vara högeligen ovisst om för framtiden mera för nämnt ändamål kunde erhållas. Förhållandet bleve så mycket mera i ögonen fallande, som motsvarande praktiskt teologiska övningar vid Uppsala universitet sedan många år kunnat anordnas på ett mera tillfredsställande och effektivt sätt tack vare större anslag. Det praktiska övningsinstitutet i Uppsala hade haft till sitt förfogande icke blott en assistent — motsvarande den biträdande läraren i praktisk teologi i Lund — utan även en direktor. Anslaget till uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen hade i Lund utgått och föresloges alltjämt skola utgå med 4,500 kronor årligen, i Uppsala med 10,000 kronor. Denna olikhet mellan de båda universiteten kunde i detta hänseende icke motiveras vare sig genom någon olikhet i kraven på undervisning och handledning av deltagarna i de praktisk-teologiska övningarna vid de olika universiteten eller genom ett lägre deltagareantal vid de i Lund anordnade övningarna. Under senare år hade antalet av de teologie kandidater, som åtnjöte undervisning vid de praktisk-teologiska övningarna, varit större i Lund än i Uppsala, och intet syntes tyda på, att denna proportion i framtiden komme att förskjutas till Lunds nackdel.

I likhet med motionärerna kan riksdagen icke finna några bärande skäl för den åtskillnad i fråga om anslagsbeloppen till den praktisk-teologiska undervisningen, som förefinnes mellan de båda universiteten. Riksdagen finner sig dock icke kunna bifalla de i ärendet väckta motionerna men förutsätter, att, då nu uppmärksamheten blivit fäst på berörda förhållande, Eders Kungl. Maj:t låter utreda i vad mån ifrågavarande anslag vid Lunds universitet behöver höjas samt i samband därmed, huruvida någon nedsättning i motsvarande anslag vid Uppsala universitet kan ifrågasättas.

I övrigt föranleder Eders Kungl. Maj:ts förslag ingen erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid universitetet i Lund anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 58,035 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 93 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna ändamål.

89:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94) har riksdagen till materiel för vissa institutioner vid universitetet i Lund m. m. anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 45,225 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 94 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 omförmälda ändamål.

90:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 95) föreslagit riksdagen att till arvode åt den, som förordnas att vid universitetet i Lund uppehålla den polikliniska undervisningen i kirurgi tre dagar i veckan, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 1,800 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till arvode åt den, som förordnas att vid universitetet i Lund uppehålla den polikliniska undervisningen i kirurgi tre dagar i veckan, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 1,800 kronor.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 96) föreslagit riksdagen att i enlighet med de av 1925 års riksdag godtagna grunder såsom bidrag till täckande av driftkostnaderna under år 1929 vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 63,487 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen i enlighet med de av 1925 års riksdag godtagna grunderna såsom bidrag till täckande av driftkostnaderna under år 1929 vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 63,487 kronor.

92:o) Sedan 1927 års riksdag såsom bidrag till täckande av kostnaderna för uppförande vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund av nya byggnader för den ortopediska kliniken och för öronkliniken m. m. i enlighet med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag anvisat ett anslag av 1,476,432 kronor 50 öre samt därav såsom extra reservationsanslag anvisat för budgetåret 1927/1928 ett belopp av 100,000 kronor, för budgetåret 1928/1929 ett belopp av 476,000 kronor och för budgetåret 1929/1930 ett belopp av 450,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 97) föreslagit riksdagen att av nämnda anslag å 1,476,432 kronor 50 öre för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden 450,432 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det såsom bidrag till täckande av kostnaderna för uppförande vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund av nya byggnader för den ortopediska kliniken och för öronkliniken m. m. i enlighet med företedda ritningar och kostnadsförslag beviljade anslaget å 1,476,432 kronor 50 öre för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden 450,432 kronor.

93:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 98) föreslagit riksdagen att för utrustning av undervisningslokaler å den ortopediska kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 5,263 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för utrustning av undervisningslokaler å den ortopediska kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 5,263 kronor.

94:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 99) föreslagit riksdagen att för utrustning av undervisningslokaler å öron-, näs- och halskliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,744 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för utrustning av undervisningslokaler å öron-, näs- och halskliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,744 kronor.

95:o) Sedan 1928 års riksdag till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande, av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 25 november 1926 förordade ritningar med av riksdagen angivna jämkningar av en nybyggnad för de geologisk-mineralogiska och geografiska institutionerna vid universitetet i Lund samt till nämnda byggnads inredning och utrustning beviljat ett belopp av 726,200 kronor samt därav såsom extra reservationsanslag anvisat för budgetåret 1928/1929 250,000 kronor och för budgetåret 1929/1930 375,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 100) föreslagit riksdagen att av omförmälda belopp, 726,200 kronor, för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 101,200 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till utförande av en nybyggnad för de geologisk-mineralogiska och geografiska institutionerna vid universitetet i Lund samt till nämnda byggnads inredning och utrustning av 1928 års riksdag beviljade anslaget å 726,200 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden, 101,200 kronor.

96:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 101) föreslagit riksdagen att till uppvärmning m. m. av geologisk-mineralogiska och geografiska institutionernas vid universitetet i Lund byggnad för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till uppvärmning m. m. av geologisk-mineralogiska och geografiska institutionernas vid universitetet i Lund byggnad för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

97:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 102) föreslagit riksdagen att till utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagda ritningar, arbetsbeskrivningar och kostnadsförslag, av vissa ändrings- och inredningsarbeten i geologisk-mineralogiska institutionens vid universitetet i Lund nuvarande byggnad för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 74,000 kronor.

Det nu föreliggande förslaget måste anses vara en konsekvens av det utav 1928 års riksdag fattade beslutet om nybyggnad för de geologisk-mineralogiska och geografiska institutionerna vid universitetet i Lund.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, varigenom de till följd av ovanberörda nybyggnad ledigblivande lokalerna synas bli utnyttjade på ett ändamålsenligt sätt.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet framlagda ritningar, arbetsbeskrivningar och kostnadsförslag, av vissa ändrings- och inredningsarbeten i geologisk-mineralogiska institutionens vid universitetet i Lund nuvarande byggnad för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 74,000 kronor.

98:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 104) föreslagit riksdagen att till instrumentell utrustning för fysiska institutionen vid universitetet i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till instrumentell utrustning för fysiska institutionen vid universitetet i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor.

99:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 105) föreslagit riksdagen att till komplettering av utrustningen å kemiska institutionen vid universitetet i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till komplettering av utrustningen å kemiska institutionen vid universitetet i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor.

100:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 106) föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaderna för uppförande av stängsel kring S:t Petri kyrkogård samt vid de delar av den s. k. gamla epidemisjukhustomten m. m. till vilka universitetet i Lund under år 1928 förvärvat nyttjanderätt, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda kostnadsförslag, för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,225 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till bestridande av kostnaderna för uppförande av stängsel kring S:t Petri kyrkogård samt vid de delar av

den s. k. gamla epidemisjukhustomten m. m., till vilka universitetet i Lund under år 1928 förvärvat nyttjanderätt, i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda kostnadsförslag, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 11,225 kronor.

101:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 107) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor.

102:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 108) föreslagit riksdagen att för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna institutionerna vid universitetet i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 103,000 kronor.

Framställning har gjorts från universitetet om ökade medel till institutionernas materielkostnader för budgetåret 1930/1931. Från universitetet har härvid institutionernas ökade materielbehov beräknats till 109,183 kronor 33 öre.

Departementschefen har erinrat, att reservfondens utgående balans vid utgången av budgetåret 1928/1929 i avrundat krontal utgjort 120,732 kronor. Motsvarande siffra utgjorde för budgetåret 1925/1926 140,644 kronor, för budgetåret 1926/1927 138,128 kronor samt för budgetåret 1927/1928 146,723 kronor. Departementschefen har vidare anfört, att, hur livligt han för övrigt uppskattade vikten för universitetet att för sina tillfälliga behov äga tillgång på erforderliga medel i önskvärd utsträckning han dock nödgades, liksom skett under föregående budgetår, att även nu räkna med bidrag från reservfonden till bestridande av institutionernas ökade materielkostnader. Med hänsyn till å ena sidan den relativt svaga ställning, som reservfonden i Lund alltid haft och fortfarande ägde, och å andra sidan de å densamma påvilande utgifter till universitetets byggnadskassa har departementschefen funnit sig böra förorda, att genom en större ökning av statsanslaget reservfonden avlastades på ett mera effektivt sätt än hittills kunnat ske. Han har ansett sig böra förorda en ökning av 40,000 kronor, vadan anslaget för budgetåret 1930/1931 skulle beräknas till 103,000 kronor. Därest man utginge från att institutionernas ökade anslagsbehov uppginge till i avrundat krontal 109,183 kronor och därest det nu beräknade anslaget å 103,000 kronor bleve av riksdagen beviljat, skulle allenast ett belopp av 6,183 kronor återstå, vilket det skulle ankomma på universitetets reservfond att gälda. Departementschefen anser, att fonden utan större olägenhet torde kunna tåla denna belastning.

Med hänsyn till den förebragta utredningen rörande reservfondens ställning anser sig riksdagen böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för beredande av ytterligare medel till materiel m. m. för de av departementschefen under punkt 108 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna institutionerna vid universitetet i Lund för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 103,000 kronor.

103:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109) har riksdagen för beredande av avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 91,958 kronor att med särskilda belopp av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 109 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna ändamål.

104:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 110) föreslagit riksdagen att för beredande av ökning av anslagsposten till materiel m. m. för farmakologiska institutionen från 1,000 kronor till 3,000 kronor öka det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 76,600 kronor, med 2,000 kronor till 78,600 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för beredande av ökning av anslagsposten till materiel m. m. för farmakologiska institutionen från 1,000 kronor till 3,000 kronor ökat det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 76,600 kronor, med 2,000 kronor till 78,600 kronor.

105:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 111) föreslagit riksdagen att till förstärkning av den i det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska institutet ingående anslagsposten å 22,000 kronor till institutets materiel i allmänhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 26,600 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till förstärkning av den i det ordinarie reservationsanslaget till materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker vid karolinska institutet ingående anslagsposten å 22,000 kronor till institutets materiel i allmänhet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 26,600 kronor.

106:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 112) föreslagit riksdagen att till materiel m. m. för vissa institutioner vid karolinska mediko-kirurgiska insti-

tutet anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 33,500 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmälda ändamål.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till materiel m. m. för vissa institutioner vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 33,500 kronor att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen under punkt 112 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 omförmälda ändamål.

107:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 113) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa dels till inköp av viss apparatur m. m. för den farmakologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 4,345 kronor, dels ock för anordnande av elektrisk belysning inom samma institution i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag ett belopp av 2,655 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat

dels till inköp av viss apparatur m. m. för den farmakologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 4,345 kronor,

dels ock för anordnande av elektrisk belysning inom samma institution i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag ett belopp av 2,655 kronor.

108:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 114) föreslagit riksdagen att för karolinska mediko-kirurgiska institutet till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,700 kronor att utgå under villkor, att Stockholms stad för samma tid tillskjuter för enahanda ändamål motsvarande belopp.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för karolinska mediko-kirurgiska institutet till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,700 kronor att utgå under villkor, att Stockholms stad för samma tid tillskjuter för enahanda ändamål motsvarande belopp.

109:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 116) föreslagit riksdagen att dels i personalstaten för tandläkarinstitutet efter 1 kassörska uppföra 1 kanslibitråde med placering i lönegraden B 7;

dels ock vid bifall härtill öka den i staten för tandläkarinstitutet upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 38,600 kronor, med 3,150 kronor till 41,750 kronor samt förty höja det ordinarie förslags-

anslaget till avlöningar m. m. vid tandläkarinstitutet, nu 91,950 kronor, med 3,150 kronor till 95,100 kronor.

Riksdagen har funnit behovet av omförmälda biträde ådagalagt och vill därför bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels i personalstaten för tandläkarinstitutet efter 1 kassörska uppfört 1 kanslibiträde med placering i lönegraden B 7;

dels med anledning härav ökat den i staten för tandläkarinstitutet upptagna anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 38,600 kronor, med 3,150 kronor till 41,750 kronor

samt förty höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar m. m. vid tandläkarinstitutet, nu 91,950 kronor, med 3,150 kronor till 95,100 kronor.

110:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 117) föreslagit riksdagen att dels godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till omkostnadsstat för tandläkarinstitutet för budgetåret 1930/1931,

dels till omkostnader för tandläkarinstitutets verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 140,900 kronor,

dels ock till extra lärarkrafter vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 15,500 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels godkänt följande förslag till omkostnadsstat för tandläkarinstitutet för budgetåret 1930/1931:

1. Värme och lyshållning	kronor	30,000: —
2. Tvätt och linne, renhållning samt vattenavgifter . .	»	25,000: —
3. Tryckningskostnader, renskrivningskostnader samt telefonavgifter	»	6,000: —
4. Avlöning till tamburvakt, till en kassörska samt till biträden på röntgenavdelningen	»	8,700: —
5. Avlöning till en sköterska på protésavdelningen . . .	»	2,400: —
6. Avlöning till två sköterskor på tandfyllningsavdelningen och tandkirurgiska avdelningen	»	4,800: —
7. Biblioteket	»	1,000: —
8. Reparationer och oförutsedda utgifter	»	8,000: —
9. Underhåll av inventarier	»	5,000: —
10. Förbrukningsmateriel för institutets praktiska verksamhet, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000: —
11. Undervisnings- och åskådningsmateriel	»	10,000: —

Summa *förslagsanslag* kronor 140,900: —

Anm. Tandläkarinstitutets lärarråd äger att beträffande de i omkostnadsstaten under 1—3, 7—9 samt 11 upptagna anslagsposterna å en post göra minskning samt å en annan ökning, endast nämnda anslagsposters sammanlagda summa icke överskrides.

dels till omkostnader för tandläkarinstitutets verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra förslagsanslag av 140,900 kronor;

dels ock till extra lärarkrafter vid tandläkarinstitutet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 15,500 kronor.

111:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 119) föreslagit riksdagen att till uppehållande av verksamheten vid allmänna barnbördshuset under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 126,255 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till uppehållande av verksamheten vid allmänna barnbördshuset under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 126,255 kronor.

112:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande vid epidemisjukhusen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala och Lund av klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 10,900 kronor att användas enligt av vederbörande departementschefer till statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden den 9 januari 1919 och den 4 januari 1929 angivna grunder samt av Eders Kungl. Maj:t i övrigt meddelade bestämmelser.

113:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 121) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa såsom särskilda extra reservationsanslag, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser: dels såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 30,000 kronor, dels ock såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid högskolorna i Stockholm och Göteborg ett belopp av 6,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder ingen erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 anvisat såsom särskilda extra reservationsanslag, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser:

dels såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 30,000 kronor;

dels ock såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid högskolorna i Stockholm och Göteborg ett belopp av 6,000 kronor.

114:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ersättning

för opposition å disputationsavhandling åt person, som icke tillhör vederbörande universitets eller karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarkår för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor.

115:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, som bidrag till uppehållande av verksamheten vid Institut d'études scandinaves vid Paris universitet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t må finna gott bestämma.

116:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utgivande i tryck av vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

117:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat såsom extra reservationsanslag

dels till resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 20,000 kronor,

dels ock till resestipendier åt obefordrade vetenskapsidkare vid universitetet i Uppsala och Lund ett belopp av 15,000 kronor.

118:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 126) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden, nu 2,000 kronor, med 7,000 kronor till 9,000 kronor.

Riksdagen har intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden, nu 2,000 kronor, med 7,000 kronor till 9,000 kronor.

119:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till forskarstipendier för docenter vid universitetet i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor att utgå i enlighet med de grunder, Eders Kungl. Maj:t må äga att bestämma.

120:o) Sedan 1928 års riksdag under åttonde huvudtiteln, avdelning E. Universitetet, den medicinska undervisningen m. m. under rubrik Gemensamma universitetsändamål beviljat för uppehållande vid universitetet i

Dorpat i republiken Estland av en professur i svenska språket och litteraturen under fem år, räknat från och med den 1 juli 1928, ett belopp av 37,500 kronor samt därav för ett vart av budgetåren 1928/1930 anvisat ett extra anslag av 7,500 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 128) föreslagit riksdagen att av det sålunda beviljade beloppet, 37,500 kronor, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,500 kronor att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1928 års riksdag för uppehållande vid universitetet i Dorpat i republiken Estland av en professur i svenska språket och litteraturen under fem år, räknat från och med den 1 juli 1928, beviljade beloppet av 37,500 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 7,500 kronor att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

121:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 129) föreslagit riksdagen att till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 72,000 kronor att disponeras enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder.

För ifrågavarande ändamål utgår för budgetåret 1929/1930, i likhet med vad som varit fallet under budgetåren 1926/1929, ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor. Av den föreslagna ökningen, 7,000 kronor, hänföra sig dels 4,000 kronor till avlönande av en manlig reseassistent och fotograf, dels ock 3,000 kronor till förhöjning av anslagsposten extra och tillfälliga biträden från nuvarande 4,000 kronor till 7,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit skäl föreligga att bifalla förslaget om höjning av här ifrågavarande anslag utan håller före, att anslaget bör utgå med oförändrat belopp, 65,000 kronor, för budgetåret 1930/1931.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor att disponeras enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder.

Tekniska högskolan m. m.

122:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 130) föreslagit riksdagen att dels i personalstaten för tekniska högskolan efter 1 sekreterare upptaga 1 bibliotekarie med placering för denna befattnings innehavare i lönegraden B 24; dels — med uteslutande ur staten för tekniska högskolan av den därstädes upptagna anslagsposten till arvode till bibliotekarien å 4,800 kronor — öka den i samma stat upptagna posten till avlöningar till ordinarie förvaltningsper-

sonal, nu 24,000 kronor, med 8,600 kronor till 32,600 kronor, dels öka den i staten för tekniska högskolan upptagna posten till arvode till amanuenser och arbetshjälp vid biblioteket, nu 6,300 kronor, med 3,050 kronor till 9,350 kronor, dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid tekniska högskolan, nu 704,600 kronor, med 6,850 kronor till 711,450 kronor.

Med hänsyn till den omfattning, tekniska högskolans bibliotek numera har, och dess betydelse för den tekniska undervisningen och forskningen i vårt land, har riksdagen funnit sig böra bifalla förslaget om att bibliotekarietjänsten vid högskolan förändras från arvodestjänst till ordinarie befattning. Däremot har riksdagen icke funnit tillräckliga skäl föreligga att nu placera denna befattning i lönegraden B 24. En placering i lönegraden B 22 synes riksdagen väl avpassad efter bibliotekets storlek och beskaffenhet.

I anslutning härtill kommer den i staten för tekniska högskolan upptagna, såsom förslagsanslag betecknade anslagsposten till avlöningar till ordinarie förvaltningspersonal, nu 24,000 kronor, att ökas med härför erforderligt, efter sedvanliga grunder beräknat belopp, 7,668 kronor, till 31,668 kronor eller i avrundat tal 31,600 kronor. Å andra sidan kan ur staten för högskolan uteslutas den till arvode till bibliotekarien upptagna anslagsposten å 4,800 kronor, vadan nettoökningen för här ifrågavarande befattningshavare uppgår till (7,600 — 4,800) 2,800 kronor.

I övrigt har Eders Kungl. Maj:ts förslag icke givit riksdagen anledning till erinran.

Kostnadsökningen skulle sålunda uppgå till inalles (2,800 + 3,050) 5,850 kronor. Det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid tekniska högskolan, nu 704,600 kronor, skulle alltså behöva ökas med detta belopp till 710,450 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* i personalstaten för tekniska högskolan efter 1 sekreterare upptagit 1 bibliotekarie med placering för denna befattnings innehavare i lönegraden B 22;

dels — med uteslutande ur staten för tekniska högskolan av den därstädes upptagna anslagsposten till arvode till bibliotekarien å 4,800 kronor — ökat den i samma stat upptagna posten till avlöningar till ordinarie förvaltningspersonal, nu 24,000 kronor, med 7,600 kronor till 31,600 kronor;

dels ökat den i staten för tekniska högskolan upptagna posten till arvode till amanuenser och arbetshjälp vid biblioteket, nu 6,300 kronor, med 3,050 kronor till 9,350 kronor;

dels ock höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid tekniska högskolan, nu 704,600 kronor, med 5,850 kronor till 710,450 kronor.

123:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av ökade medel till samlingar och laborationer vid tekniska högskolan för

budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t fördelas på de olika avdelningarna vid högskolan, på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

124:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 132) föreslagit riksdagen att till beredande av ökade medel för tekniska högskolan till uppvärmning, belysning och diverse utgifter för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 32,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till beredande av ökade medel för tekniska högskolan till uppvärmning, belysning och diverse utgifter för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 32,000 kronor.

125:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till nyanskaffning av apparater och instrument för de till vissa institutioner vid tekniska högskolan hörande laboratorierna anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor att fördelas på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

126:o) Sedan 1929 års riksdag till inredning och utrustning av de för den fysiska institutionen avsedda lokalerna i tekniska högskolans byggnad vid Vallhallavägen m. m. beviljat ett anslag å 313,900 kronor samt därav för budgetåret 1929/1930 anvisat ett belopp av 100,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 134) föreslagit riksdagen att av ovannämnda belopp, 313,900 kronor, för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 213,900 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det till inredning och utrustning av de för den fysiska institutionen avsedda lokalerna i tekniska högskolans byggnad vid Valhallavägen m. m. av 1929 års riksdag beviljade anslaget å 313,900 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat återstoden, 213,900 kronor.

127:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till reparation av tekniska högskolans modellsamling för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

128:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 136) föreslagit riksdagen att för anordnande av ett magnetiskt experimentrum inom den s. k. gruvgården i tekniska högskolans huvudbyggnad vid Valhallavägen för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,192 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för anordnande av ett magnetiskt experimentrum inom den s. k. gruvgården i tekniska högskolans huvudbyggnad vid Valhallavägen för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 8,192 kronor.

129:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 137) föreslagit riksdagen att till bokinköp, bokbindning m. m. för tekniska högskolans bibliotek för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till bokinköp, bokbindning m. m. för tekniska högskolans bibliotek för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

130:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 139) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa dels till avlöningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för Chalmers tekniska institut uppförda befattningarna ett extra anslag av 3,300 kronor; dels till beredande av ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter vid Chalmers tekniska institut ett extra anslag av 17,000 kronor; dels till täckande av en under budgetåret 1928/1929 uppkommen brist i institutets anslag till uppvärmning, belysning och diverse utgifter ett extra anslag av 4,500 kronor; dels till beredande av ökade medel till bibliotek, samlingar och laboratorier vid Chalmers tekniska institut ett extra anslag av 8,000 kronor; dels ock till inköp av en röntgenanläggning med tillbehör å kemiska institutionens laboratorium för kemisk teknologi ett extra anslag av 9,738 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till avlöningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för Chalmers tekniska institut uppförda befattningarna ett extra anslag av 3,300 kronor;

dels till beredande av ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter vid Chalmers tekniska institut ett extra anslag av 17,000 kronor;

dels till täckande av en under budgetåret 1928/1929 uppkommen brist i institutets anslag till uppvärmning, belysning och diverse utgifter ett extra anslag av 4,500 kronor;

dels till beredande av ökade medel till bibliotek, samlingar och laboratorier vid Chalmers tekniska institut ett extra anslag av 8,000 kronor;

dels ock till inköp av en röntgenanläggning med tillbehör å kemiska institutionens laboratorium för kemisk teknologi ett extra anslag av 9,738 kronor.

Skolöverstyrelsen.

131:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 140) föreslagit riksdagen att dels höja den i staten för skolöverstyrelsen ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 52,900 kronor, med 5,700 kronor till 58,600 kronor, dels ock i anledning härav öka det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till skolöverstyrelsen, nu 536,100 kronor, med 5,700 kronor till 541,800 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen

dels höjt den i staten för skolöverstyrelsen ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., nu 52,900 kronor, med 5,700 kronor till 58,600 kronor;

dels ock i anledning härav ökat det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till skolöverstyrelsen, nu 536,100 kronor, med 5,700 kronor till 541,800 kronor.

132:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 10,500 kronor.

133:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arvode åt ett byggnadssakkunnigt biträde hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 4,800 kronor.

134:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bestridande av expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 1,800 kronor.

135:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 144) föreslagit riksdagen att till tryckning av undervisningsstatistik anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 3,400 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

Riksdagen har intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till tryckning av undervisningsstatistik anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 3,400 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

De allmänna läroverken m. m.

136:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 145) föreslagit riksdagen att för ombildning av två biträdande ämnesläraryrkesbefattningar vid högre lärarinneseminariet till övningsskolläraryrkesbefattningar samt för ökning av arvudet till bibliotekarien vid seminariet, nu 400 kronor, till 900 kronor, höja det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminariet, nu 142,085 kronor, med 1,700 kronor till 143,785 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått en inom riksdagen väckt motion (I: 81), i vilken motion hemställts, att riksdagen måtte besluta, att ordinarie ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet, vilken innehar behörighet till adjunksbefattning vid allmänt läroverk, skall i avlöning åtnjuta, förutom eventuellt utgående tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg, 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor.

Motionären har till stöd för sin hemställan anfört följande:

Enligt nådiga kungörelsen den 29 juni 1928 (nr 262) angående ändrad lydelse i vissa delar av kungörelsen den 22 juli 1918 (nr 660) angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken skall ordinarie ämneslärarinna vid allmänt läroverk, vilken innehar behörighet till adjunksbefattning vid sådant läroverk, i avlöning åtnjuta 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma vederbörliga ålderstillägg. En adjunktskompetent ämneslärarinna vid läroverk skulle sålunda komma att åtnjuta högre avlöning än en dylik lärarinna vid högre lärarinneseminariet, medan däremot tidigare löneförmånerna för en ämneslärarinna vid sistnämnda läroanstalt varit högre än för en ämneslärarinna vid läroverk. Skolöverstyrelsen, som både 1928 och 1929 i sin *petita* fästat Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på detta förhållande, tillägger i sina skrivelser härefter följande:

»För lärarrekruteringen vid lärarinneseminariet kommer det otvivelaktigt att medföra olägenheter, därest en lärarinna med adjunktskompetens icke kan påräkna samma löneförmåner vid seminariet som vid allmänt läroverk. Givetvis gäller detta i främsta rummet vid realskollinjen anställda ämneslärarinnor. Emellertid synes det ej skäligt att göra någon åtskillnad i lönehänseende mellan ämneslärarinna, anställd vid den egentliga flickskolan, och ämneslärarinna, anställd vid realskollinjen. Med hänsyn till det sålunda anförda anser sig överstyrelsen böra i detta sammanhang hemställa om sådan ändring av bestämmelserna rörande löneförmåner för ordinarie ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet, att dylik befattningshavare, som innehar behörighet till adjunksbefattning vid allmänt läroverk, må i avlöning åtnjuta enahanda belopp som ordinarie ämneslärarinna med adjunktskompetens vid allmänt läroverk.»

Vad överstyrelsen sålunda hemställde, har emellertid icke blivit föremål för någon Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen. Frågan överlämnades

år 1928 till 1928 års lönekommitté för att tagas i övervägande vid fullgörande av det kommittén givna uppdraget. Överstyrelsen framhåller emellertid i sin senaste skrivelse, att vad av överstyrelsen anförts som skäl för den begärda ändringen i avlöningsbestämmelserna synes böra motivera, att frågan upptages till behandling oberoende av den allmänna lönerevision, som skall företagas av 1928 års lönekommitté. Överstyrelsen har därför hemställt, att berörda ändring i avlöningsbestämmelserna för högre lärarinneseminarier må bli föremål för nådig proposition till 1930 års riksdag. I årets statsverksproposition (8:e huvudtiteln, sid. 377) hänvisar emellertid departementschefen till sin tidigare åtgärd att remittera frågan till 1928 års lönekommitté och förklarar sig anse, att saken ej bör upptagas till avgörande, förrän kommittén inkommit med utlåtande angående en allmän lönereglering för lärarpersonalen vid seminariet.

Gent emot detta departementschefens uttalande synas vägande invändningar kunna göras. För det första representerar den grupp av ämneslärarinnor det här gäller ett ytterst begränsat antal: 2 vid seminariets enligt 1927 års skolbeslut nyinrättade realskollinje och 10 vid normalskolan (en av de senare kommer att indragas vid skolans ändring från 8-årig till 7-årig). Av dessa lärarinnor är för närvarande endast *en enda* adjunktskompetent, och den ifrågasatta höjningen av anslagsbeloppet för nästa budgetår skulle för denna lärarinna räkning blott belöpa sig till 400 kronor. Beträffande de övriga torde man praktiskt taget kunna räkna med att under överskådlig framtid endast ett mindre antal kommer att tillhöra de adjunktskompetentas kategori. Några vittutseende statsfinansiella konsekvenser av ett bifall till skolöverstyrelsens begäran kunna alltså icke befaras. Ett avvaktande av lönekommitténs utredning synes vidare i detta fall vara omotiverat, då det endast gäller att rätta till en sannolikt genom rent förbiseende vållad inkonsekvens och orättvisa. Det är ju uppenbarligen orimligt, att exempelvis en adjunktskompetent ämneslärarinna vid seminariets realskollinje, som utöver sin ordinarie lärartjänstgöring har det krävande och ansvarsfulla uppdraget att vara handledare vid lärarinneutbildningen. trots detta plus i arbetsbördan skall vara *lägre* avlönad än sina med samma kompetens men med mindre arbete utrustade kolleger vid andra statens realskolor. Härtill kommer, att den ämneslärarinna, det närmast gäller, är synnerligen väl meriterad och innehar kvalificerad adjunktskompetens (fillic-examen). Starka skäl synas alltså tala för ett bifall till skolöverstyrelsens ovannämnda anhållan.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen i fråga om ombildning av två biträdande ämneslärarinnebefattningar till övningsskolläraryrke ävensom ökning av bibliotekariens arvode, har riksdagen intet att erinra.

Beträffande det i motionen gjorda yrkandet får riksdagen erinra om att ordinarie ämneslärarinna vid högre lärarinneseminarier enligt 1918 års härutinnan ännu gällande bestämmelser åtnjuta i avlöning 3,200 kronor, varav 2,000 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar, med rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor. Ordinarie ämneslärarinna vid statens samskolor ägde enligt de före den 1 juli 1928 gällande bestämmelserna i avlöning uppbära 2,800 kronor jämte tre ålderstillägg vart och ett å 300 kronor, alltså 400 kronor mindre än ämneslärarinna vid högre lärarinneseminarier. 1927 års riksdag beslöt emellertid, i överensstämmelse med Eders Kungl.

Maj:ts förslag, att ordinarie ämneslärarinna vid allmänt läroverk, vilken innehade behörighet för adjunktsbefattning, skulle från och med den tidpunkt, Eders Kungl. Maj:t ägde bestämma, åtnjuta avlöningsförmåner enligt samma grunder, som gällde för kvinnlig adjunkt vid sådant läroverk. På grund av detta riksdagens beslut har Eders Kungl. Maj:t numera genom kungörelse den 29 juni 1928, nr 262, förordnat, att ordinarie ämneslärarinna vid allmänt läroverk, vilken innehar behörighet till adjunktsbefattning vid sådant läroverk, skall i avlöning åtnjuta 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor. Ordinarie ämneslärarinna vid allmänt läroverk, vilken icke innehar sådan behörighet, skall åter enligt nämnda kungörelse åtnjuta i avlöning 2,800 kronor, därav 1,800 kronor lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar med rätt till tre ålderstillägg vart och ett å 300 kronor. Dessa bestämmelser hava trätt i kraft den 1 juli 1928. Genom sistberörda bestämmelser har alltså, för såvitt angår adjunktskompetent ämneslärarinna, relationen i avlöningshänseende mellan ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet och sådan lärarinna vid allmänt läroverk omkastats till nackdel för den förra, som numera åtnjuter 400 kronor mindre i avlöning än lärarinna i motsvarande ställning vid allmänt läroverk. Det synes riksdagen uppenbart, att ett dylikt förhållande aldrig av statsmakterna avsetts utan har sin förklaring i att frågan om adjunktskompetent ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet avlöningsställning icke uppmärksammades i samband med 1927 års beslut. Enligt riksdagens mening är det därför ett rimligt krav, att härutinnan rättelse sker utan avbidan på 1928 års lönekommittés ståndpunkttagande i ämnet.

Riksdagen anser sig alltså böra besluta, att ordinarie ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet skall i avlöning åtnjuta, därest hon innehar behörighet till adjunktsbefattning vid allmänt läroverk, 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor, samt, därest hon icke innehar sådan behörighet, 3,200 kronor, därav 2,000 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor.

Ordinarie ämneslärarinna med adjunktskompetens vid allmänt läroverk å G-ort åtnjuter för närvarande tillfällig löneförbättring med 800 kronor samt provisorisk avlöningsförbättring med 240 kronor, under det att för ämneslärarinna vid högre lärarinneseminariet motsvarande belopp utgöra 750 kronor och 180 kronor. Givetvis bör, under förutsättning att berörda förmåner komma att utgå jämväl under budgetåret 1930/1931, även härutinnan rättelse ske, så att ämneslärarinna med adjunktskompetens vid högre lärarinneseminariet likställes med adjunktskompetent ämneslärarinna vid allmänt läroverk. Härav föranledda ändringar i gällande författningar torde ankomma på Eders Kungl. Maj:t.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott under hand inhämtat och som också i motionen uppgives, finnes för närvarande vid högre lärarinneseminarier endast *en* ämneslärarinna med adjunktskompetens. Den av riksdagen beslutade ändringen kommer alltså för budgetåret 1930/1931 att, frånsett tillfällig löneförbättring, provisorisk avlöningsförbättring och dyrtidstillägg, medföra en merutgift av 400 kronor, med vilket belopp följaktligen det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminarier bör höjas utöver vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Anslaget kommer att i enlighet härmed upptagas med ett belopp av 144,185 kronor.

Under återropande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen

ej mindre med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, för ombildning av två biträdande ämneslärarinnebefattningar vid högre lärarinneseminarier till övningsskolläraryrkebefattningar samt för ökning av arvudet till bibliotekarien vid seminariet, nu 400 kronor, till 900 kronor, höjt det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminarier med 1,700 kronor;

än även i anledning av ovannämnda motion (I: 81):

dels beslutat, att ordinarie ämneslärarinna vid högre lärarinneseminarier skall i avlöning åtnjuta, därest hon innehar behörighet till adjunktsbefattning vid allmänt läroverk, 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor, samt, därest hon icke innehar sådan behörighet, 3,200 kronor, därav 2,000 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 300 kronor;

dels ock i anslutning härtill höjt det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminarier med 400 kronor.

På grund av riksdagens nu anmälda beslut har det ordinarie anslaget till högre lärarinneseminarier, nu 142,085 kronor, höjts med 2,100 kronor till 144,185 kronor.

137:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels medgivit, att vaktmästaren samt eldaren vid högre lärarinneseminarier må för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring till belopp av 400 kronor för vaktmästaren och 250 kronor för eldaren;

dels ock till diverse behov vid högre lärarinneseminarier anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 56,760 kronor.

138:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 147) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa dels till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminarier ett extra anslag av 42,860 kronor, dels

ock till täckande av brist i motsvarande anslag för budgetåret 1928/1929 ett extra anslag av 1,115 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till arvoden åt extra lärare, timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet ett extra anslag av 42,860 kronor;

dels ock till täckande av brist i motsvarande anslag för budgetåret 1928/1929 ett extra anslag av 1,115 kronor.

139:o) Beträffande vad Eders Kungl. Maj:t (punkt 148) föreslagit riksdagen i fråga om nya ordinarie lärartjänster m. m. vid de allmänna läroverken kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

140:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 149) föreslagit riksdagen att för ombildning av vissa övningslärarbefattningar och inrättande av nya ordinarie teckningslärarbefattningar vid av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna allmänna läroverk höja det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 15,300 kronor.

Riksdagen finner sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen för ombildning av vissa övningslärarbefattningar och inrättande av nya ordinarie teckningslärarbefattningar vid av departementschefen under punkt 149 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna allmänna läroverk höjt det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 15,300 kronor.

141:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 150) föreslagit riksdagen att höja den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden till biträden å rektorsexpeditionerna, nu 38,700 kronor, med 3,000 kronor till 41,700 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt den i ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden till biträden å rektorsexpeditionerna, nu 38,700 kronor, med 3,000 kronor till 41,700 kronor.

142:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 151) föreslagit riksdagen att höja den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: bibliotekarierna, nu 31,000 kronor, med 23,600 kronor till 54,600 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1929 har skolöverstyrelsen hemställt om utverkande av ökade medel till arvoden åt bibliotekarier vid de allmänna läroverken i syfte framför allt att möjliggöra en nyreglering av de nu utgående arvodena. Det av skolöverstyrelsen framlagda förslaget innebär, att för läroverksbibliotekarierna skulle införas ett lönesystem, enligt vilket arvodena skulle auto-

matiskt bestämmas alltefter de olika läroverkens storlek och deras egenskap av högre allmänt läroverk eller realskola. Följande grunder skulle härvid tillämpas:

vid högre allmänt läroverk med minst 600 lärjungar	arvode kronor	1,250: —
» högre allmänt läroverk med mindre än 600 men minst 400 lärjungar	» »	1,050: —
» högre allmänt läroverk med mindre än 400 lär- jungar	» »	850: —
» realskola med minst 400 lärjungar	» »	650: —
» » » mindre än 400 lärjungar	» »	450: —

De fyra redan inrättade högre flickläroverken skulle tills vidare jämställas med realskolor med mindre än 400 lärjungar. Vid beräkning av lärjungantalet skulle hänsyn icke tagas till lärjungar vid kommunalt gymnasium eller kommunal gymnasielinje, ej heller till kvinnliga lärjungar, som på vederbörande kommuns bekostnad åtnjuta undervisning vid något statens gymnasium.

Arvodena skulle bestridas med ett särskilt ordinarie förslagsanslag, som för ändamålet skulle uppföras i riksstaten, medan samtidigt den i reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående anslagsposten å 31,000 kronor skulle uteslutas. Det nya förslagsanslaget har av överstyrelsen för budgetåret 1930/1931 beräknats till 78,700 kronor.

Statskontoret har i princip anslutit sig till det av skolöverstyrelsen föreslagna lönesystemet men funnit de ifrågasatta arvodesbeloppen väl höga, samt framställt två alternativa förslag till minskning av desamma. Enligt det första alternativet skulle arvodena minskas med omkring 25 procent till respektive 900, 750, 600, 450 och 300 kronor. Det andra alternativet avser en sänkning med endast omkring 20 procent och arvodenas bestämmande för de olika läroverksgrupperna till respektive 1,000, 825, 675, 500 och 350 kronor. I båda fallen skulle de sist angivna beloppen, respektive 300 kronor och 350 kronor, utgå jämväl vid de fyra högre flickläroverken. Anslagsbehovet skulle enligt det första alternativet beräknas till 54,600 kronor och enligt det andra alternativet till 61,850 kronor.

Vad först angår det föreslagna lönesystemet med arvodena, utgående efter vissa automatiskt verkande grunder, har departementschefen ansett, att vissa befogade invändningar kunde framställas mot detsamma. Frånsett att detta system skulle nödvändiggöra anvisande av ett nytt förslagsanslag, syntes honom tvekan kunna råda om lämpligheten av att fastställa bibliotekariearvodena enbart efter de grunder, som det föreliggande förslaget innebure. Även andra omständigheter kunde säkerligen i många fall förtjäna beaktande, då det gällde att rättvist avväga ifrågavarande arvodena. Departementschefen erinrar, att skolöverstyrelsen i slutet av sin framställning själv pekade på att i vissa fall en tilläggsersättning utöver det fastställda arvodet kunde vara motiverad. Överstyrelsen hade visserligen tänkt sig, att dylika tilläggsarvoden skulle kunna utgå ur det anslag till diverse utgifter vid läroverksbiblioteken, varom överstyrelsen i annat sammanhang gjort framställ-

ning. Departementschefen har emellertid icke ansett sig kunna nu tillstyrka förslag till riksdagen om beviljande av ett sådant anslag, och han finner häri ett ytterligare stöd för sin ståndpunkt att icke förordna ett lönesystem, som i viss mån skulle hindra ett skäligt hänsyntagande till alla omständigheter av beskaffenhet att böra inverka på storleken av arvoden vid de skilda läroanstalterna.

Arvodesregleringsfrågan bör enligt departementschefens mening ännu så länge ordnas på ett sätt, som närmare ansluter sig till nu rådande förhållanden. Den i reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående anslagsposten till bibliotekarierna bör, anser departementschefen, höjas med ett icke oväsentligt belopp, och fördelningen av anslagsposten i dess helhet borde liksom hittills ankomma på skolöverstyrelsen. Vid beräkningen av anslaget borde den av överstyrelsen tillämpade gruppindelningen av läroverken samt något av de föreliggande förslagen till arvoden tjäna till ledning, men vid anslagets fördelning borde överstyrelsen icke vara ovillkorligt bunden därvid utan kunna alltefter förhållandena jämka arvoden uppåt eller nedåt.

Departementschefen har i avseende å anslagsberäkningen anslutit sig till statskontorets första alternativ, vilket innebär, att arvodet i medeltal för läroverk skulle komma att utgöra 460 kronor, d. v. s. en förhöjning av det nuvarande medeltalet med ungefär 70 procent. De i detta alternativ upptagna arvodesbeloppen, för de olika läroverksgrupperna respektive 900, 750 600, 450 och 300 kronor, synas, framhåller departementschefen, vara väl avvägda och torde kunna tjäna till huvudsaklig ledning vid skolöverstyrelsens fördelning av anslaget. För budgetåret 1930/1931 skulle under nu angivna förutsättningar erfordras ett anslag av 54,600 kronor, d. v. s. en höjning av den nuvarande ordinarie anslagsposten å 31,000 kronor med 23,600 kronor. Departementschefen har samtidigt framhållit, att under de närmast därefter följande budgetåren någon ytterligare ökning av sagda anslagspost torde komma att påkallas av tillkomsten av nya samrealskolor genom förståtligande av kommunala mellanskolor.

Riksdagen vill erinra om att 1929 års riksdag, i anledning av väckta motioner om förbättring av läroverksbibliotekariernas arvoden, uttalade, att riksdagen ansåge en reglering av dessa arvoden önskvärd. Riksdagen vidtog emellertid endast en provisorisk förbättring av bibliotekariearvoden men uttryckte samtidigt sin förmodan, att Eders Kungl. Maj:t skulle hava sin uppmärksamhet riktad på frågan och icke underlåta att så snart sig göra låte efter den ytterligare utredning, frågan kunde tarva, förelägga riksdagen förslag i ämnet.

Sådant förslag har nu framlagts, och riksdagen vill, under åberopande av 1929 års riksdags ovan angivna uttalande i ämnet, medgiva, att en reglering av ifrågavarande arvoden må komma till stånd i överensstämmelse med de riktlinjer, som departementschefen förordnat. Särskilt anser sig riksdagen böra framhålla, att vid arvodenas avvägande jämväl andra om-

ständigheter än läroverkens storlek och karaktär av högre allmänt läroverk eller realskola böra tillmätas betydelse, ej minst vederbörande biblioteks omfattning och beskaffenhet.

Då riksdagen ej heller i övrigt har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: bibliotekarierna, nu 31,000 kronor, med 23,600 kronor till 54,600 kronor.

143:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 152) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, nu 1,220,000 kronor, med 33,000 kronor till 1,253,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, nu 1,220,000 kronor, med 33,000 kronor till 1,253,000 kronor.

144:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande i enlighet med av 1929 års riksdag godkända grunder av personliga lönetillägg under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 åt vissa ordinarie övningslärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 3,000 kronor.

145:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 159) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken, nu 46,000 kronor, med 4,000 kronor till 50,000 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken, nu 46,000 kronor, med 4,000 kronor till 50,000 kronor.

146:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 160) föreslagit riksdagen att till undervisning i hushållsgöromål vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,200 kronor att efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande användas till arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål, beräknade efter 80 kronor för veckotimme.

Med hänsyn till att ifrågavarande förslag allenast innebär en försöksanordning i mera begränsad omfattning, som alltså, när helst så prövas lämpligt, kan inställas, har riksdagen ansett sig kunna bifalla förslaget. Riksdagen vill särskilt framhålla, att detta beslut icke får anses föregripa ställningstagandet till frågan om praktiska bildningslinjer på realskolans ålders-

stadium, beträffande vilken fråga 1927 års riksdag begärt utredning och varom förslag i sinom tid lärer vara att förvänta.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till undervisning i hushållsgöromål vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,200 kronor att efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande användas till arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål, beräknade efter 80 kronor för veckotimme.

147:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 161) föreslagit riksdagen att dels i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1930/1931 beräkna en höjning av den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående posten: arvoden åt skol-läkare, nu 37,325 kronor, med 3,875 kronor till 41,200 kronor;

dels ock till arvoden åt skolläkare vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Den ifrågasatta ökningen av den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående anslagsposten till arvoden till skolläkare äger, såsom departementschefen framhållit, visst samband med frågan om nya flickläroverk, vilken fråga i annat sammanhang underställts riksdagens prövning. Beträffande Eders Kungl. Maj:ts under denna punkt gjorda framställning, i vad den avser nyssberörda anslagspost, kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

Det extra förslagsanslaget till arvoden åt skolläkare har föreslagits skola för budgetåret 1930/1931 utgå med samma belopp som för innevarande budgetår, och häremot har riksdagen icke funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till arvoden åt skolläkare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

148:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande oudgetår ägt rum, för upprätthållande under läsåret 1930/1931 vid ett högre allmänt läroverk i Göteborg av provårskurs för blivande lärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 14,700 kronor.

149:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 163) föreslagit riksdagen att för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska och engelska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I:83), däri hemställts, att riksdagen för anordnande genom infödd lärare av undervisning i franska vid de allmänna läroverken

m. fl. läroanstalter måtte för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,500 kronor.

Motionären har till stöd för sitt yrkande anfört följande:

Undervisningen i främmande levande språk vid läroverk samt vid kommunala och enskilda skolor genom infödda lärare har hittills, med få undantag, meddelats endast i tyska och engelska. Vid upprepade tillfällen ha emellertid under de gångna åren ämneskonferenserna vid olika läroverk till skolöverstyrelsen inkommit med framställningar om liknande undervisning i franska, och dessa ha i några fall av Kungl. Maj:t beviljats. Så beviljades under vårterminen 1929 anslag till kurser i franska av infödd lärare vid högre allmänna läroverket i Västerås, högre realläroverket i Göteborg och statens provskola, nya elementarskolan i Stockholm. Om sålunda redan förut assistentundervisning i franska varit önskvärd, så synes den, som skolöverstyrelsen framhåller i sin förnyade framställning om saken till Kungl. Maj:t, numera vara nödvändig på grund av den förändrade ställning, franskan erhållit vid våra skolor genom de nya undervisningsplanerna för läroverken. Ifrågavarande undervisningsplaner giva nämligen åt franskan ett vida större utrymme än i föregående läroplaner varit tillmätt för detta språk. Sålunda är franskan numera obligatoriskt ämne i realskolan för de lärjungar, som skola fortsätta på gymnasiet. Vidare påbörjas studiet av ämnet å gymnasiet numera redan i lägsta ringen, och skriftliga översättningsövningar i franska komma att i vissa av läroverkens klasser införas i samma utsträckning som i övriga främmande språk. Franska kan dessutom i vissa fall bli s. k. kärnämne, och läsningen av fransk litteratur kommer att i fortsättningen få ett större omfång än vad som tidigare varit möjligt. I lämplig utsträckning skola åt lärjungarna lämnas anvisningar beträffande litteraturläsning på egen hand.

Av det anförda framgår, att undervisningen i franska vid våra skolor numera kommer att arbeta under helt andra förutsättningar än under de gångna decennierna samt för den skull i fråga om planläggningen bör ställas i jämbredd med undervisningen i de övriga främmande levande språken. Då de infödda lärarna i såväl tyska som engelska visat sig göra en synnerligen gagnande insats, särskilt i fråga om inriktningen av undervisningen på det i egentlig mening levande språket, talspråket, och då en liknande anordning även för franskans vidkommande säkerligen skulle få samma stora betydelse, har skolöverstyrelsen båda de senaste åren föreslagit, att undervisningen i franska måtte i nu berörda avseende likställas med undervisningen i de övriga främmande levande språken, och har för anordnande av assistentundervisning i franska vid statsläroverk, kommunala och enskilda skolor begärt ett anslag av femtusen kronor.

Departementschefen förklarade sig i fjolårets statsverksproposition finna vissa skäl tala för bifall till överstyrelsens ovannämnda framställning men ansåg sig dock tills vidare förhindrad att tillstyrka bifall till densamma. I årets statsverksproposition förklarar han sig likaledes »förhindrad att nu tillstyrka bifall».

Sedan de ovannämnda nya kursplanerna från och med höstterminen 1929 trätt i tillämpning, läses numera franska i alla de fem högsta klasserna i läroverken. Det måste därför anses beklagligt, att departementschefen ännu icke ansett tiden vara inne att bereda möjlighet till assistentundervisning i detta språk likaväl som i de två andra kulturspråken. Detta så mycket

mera som franskans uttal och fraseologi torde bereda betydligt större svårigheter för svensk skolungdom än exempelvis tyskans, och en infödd lärares biträde följaktligen är betydligt mera av behovet påkallat i fråga om det förra språket än i fråga om det senare. De upprepade framställningar om anslag till sådan assistentundervisning, vilka, som redan nämnts, under de senaste åren ingått till skolöverstyrelsen från olika läroverk, visa ju också att detta behov gör sig starkt gällande. Jag har därför ansett mig böra även i år genom motion för riksdagen framlägga skolöverstyrelsens beaktansvärda förslag i ämnet.

Vad arvodets storlek beträffar, är jag visserligen i likhet med skolöverstyrelsen av den meningen, att arvodet för såväl de nuvarande som den föreslagne assistenten skäligen borde utgå med något högre belopp än det för de två förstnämnda hittills stadgade; men då Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna för närvarande förorda den av överstyrelsen föreslagna höjningen, tillåter jag mig i fråga om den här föreslagne nye assistenten i franska föreslå samma avlöning, som gäller för de två vid läroverken redan förut anställda infödda språklärarna.

Riksdagen har ansett sig böra bevilja anslag för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska och engelska vid de allmänna läroverken jämväl för budgetåret 1930/1931 med av Eders Kungl. Maj:t föreslaget belopp. Då emellertid riksdagen känt en viss tvekan, huruvida ifrågasvarande anordning verkligen länder till avsedd nytta, vore det enligt riksdagens mening önskvärt, om genom Eders Kungl. Maj:ts försorg till nästa riksdag en undersökning härutinnan skedde. Därest en sådan utredning giver till resultat, att anslag för ändamålet bör jämväl hädanefter utgå, anser riksdagen skäligt att, på sätt motionären ifrågasatt, liknande anslag beviljas även för undervisning i franska språket.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska och engelska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,000 kronor,

150:o) I en inom riksdagen väckt motion (I:58) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för undervisning i norska och danska språket vid högre läroanstalter för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra anslag å 3,000 kronor att utgå med 1,500 kronor åt vardera undervisningsgrenen — allt under förutsättning att undervisningen meddelas av respektive norsk eller dansk lektor vid Stockholms högskola.

Motionären har till stöd för sitt yrkande anført följande:

Hösten 1926 inleddes förhandlingar om samarbete mellan Stockholms högskola och föreningen Norden — en sammanslutning för nordiskt samarbete — för åstadkommande av tillfälliga lektorat i danska och norska vid högskolan. Enligt närmare uppgjord plan skulle lektoratens innehavare tjänstgöra dels vid högskolan och dels vid andra läroanstalter i eller eventuellt utom Stockholm. Samma höst ingick föreningens styrelse i skrivelse

till Kungl. Maj:t med framställning om beredande av medel genom statsverkets försorg för den del av lektorernas avlöning, som skulle avse deras arbete i läroverk, seminarier och statsunderstödda högre skolor. Framställningen tillstyrktes i huvudsak av skolöverstyrelsen men föranledde inte någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Då emellertid styrelsen för föreningen Norden ansåg den föreslagna åtgärden vara av en icke ringa betydelse för strävandet att ge svensk ungdom en vidgad och fördjupad kännedom om våra skandinaviska grannländers kultur, ville den inte härmed låta den framlagda planen gå om intet. De tidigare inledda förhandlingarna om att vid Stockholms högskola anställa tillfälliga lektorer i danska och norska fullföljdes därför så till vida, att styrelsen under vårterminen 1928 till högskolan anslog nödigt belopp för upprättande under läsåret 1928—1929 av ett lektorat i norska språket och litteraturen. Styrelsen gick därvid ut ifrån, att en större del av den tjänstgöringsskyldighet, som därmed förenades, mot särskilda avgifter skulle kunna förläggas till högre skolor inom eller eventuellt utom Stockholm, varvid inte bara elementär undervisning i norska språket skulle meddelas utan jämväl föredrag hållas över ämnen rörande norsk kultur, speciellt språk och litteratur. Denna tanke visade sig kunna helt genomföras. Ty sedan personfrågan vunnit en lycklig lösning och anhållan gjorts hos skolöverstyrelsen, att den måtte hos Kungl. Maj:t utverka anslag av disponibla medel som bidrag till täckande av kostnaderna för undervisning i norska jämväl vid vissa statliga läroanstalter, beviljades anslag.

De sålunda vidtagna åtgärderna hälsades med allmän tillfredsställelse, och detta blev föreningen Norden en sporre att söka vidmakthålla och om möjligt vidare utveckla det inledda arbetet. Det har lyckats styrelsen att för nu löpande läsår trygga den ekonomiska grundvalen för ett fortsatt förordnande vid Stockholms högskola av den norske lektorn och samtidigt bereda medel för anställande jämväl av en lektor i danska språket och litteraturen, som under innevarande termin kommer att tjänstgöra vid högskolan och på enahanda sätt som den norske lektorn kommer att stå till de högre skolornas disposition.

Det har synt mig vara ett lyckligt grepp av föreningen Norden att ta initiativ i denna fråga. Den strävan till bättre förståelse och rikare samarbete de nordiska länderna emellan, som ligger bakom, måste söka sig fram längs skilda vägar, och denna väg är säkerligen en av de viktigare. Det förefaller mig därför också, som om staten skulle ha intresse av att understödja denna verksamhet och särskilt i den mån den söker sig ut till de högre skolorna. Man har inom skolöverstyrelsen med ledning av föregående års erfarenheter beräknat, att kostnaden för dylik undervisning i norska — och således även i danska — skulle uppgå till i medeltal 150 kronor för varje läroanstalt. Om man räknar med ett tiotal läroanstalter i och utom Stockholm, skulle det erforderliga anslaget uppgå till 1,500 kronor för vardera språkgrenen.

Riksdagen finner starka skäl tala för bifall till motionärens förslag, vars förverkligande otvivelaktigt skulle komma att innebära ett betydelsefullt led i strävandena att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska folken. Genom undervisningens anknytning till Stockholms högskola synas också betryggande garantier givna för att undervisningen kommer att handhavas av fullt kompetenta och lämpliga lärarkrafter. Riksdagen har därför ansett

sig böra bifalla motionärens yrkande. De närmare bestämmelserna rörande anslagets användning torde det få ankomma på Eders Kungl. Maj:t att meddela.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till ovannämnda motion (I:58), för undervisning i norska och danska språken vid högre läroanstalter för budgetåret 1930/1931 beviljat ett extra anslag å 3,000 kronor att utgå med 1,500 kronor åt vardera undervisningsgrenen, allt under förutsättning att undervisningen meddelas av respektive norsk eller dansk lektor vid Stockholms högskola.

151:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 164) har riksdagen i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för en svensk studiekurs i Frankrike anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 3,000 kronor.

152:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 165) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 215,000 kronor, därav högst 17,000 kronor må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassa i sådana fall, då desamma kunna anses alltför tyngande.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till täckande av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 215,000 kronor, därav högst 17,000 kronor må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassa i sådana fall, då desamma kunna anses alltför tyngande.

153:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 166) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I: 82), vari föreslagits, att riksdagen måtte till bokinköp och bokbindning för läroverksbiblioteken vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Till bokinköp och bokbindning för lärjungebiblioteken vid de allmänna läroverken har riksdagen på därom av Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningar anvisat för budgetåret 1928/1929 ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor och för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor. Det förra anslaget var begränsat till att avse lärjunge-

biblioteken vid de *högre* allmänna läroverken; beträffande auslaget för budgetåret 1929/1930 har denna begränsning bortfallit.

Skolöverstyrelsen har nu gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1930/1931 och därvid upprepat ett tidigare framfört önskemål om borttagande av föreskriften, att ifrågavarande anslag skulle avse allenast *lärjunge* biblioteken, samt framhållit till stöd härför, att gränsen mellan ett läroverks *lärjunge* bibliotek och dess bibliotek i övrigt bleve och borde bli alltmer flytande, varför anslaget begränsning till *lärjunge* biblioteken knappast vore ägnat att tjäna något klart fattat ändamål men möjligen att i de särskilda fallen vållade en viss tvekan angående anslaget riktiga användning.

Vad anslaget storlek angår, har överstyrelsen, under framhållande av vikten av att anslaget successivt höjdes till ett belopp, som möjliggjorde utgående av understöd enligt av överstyrelsen tidigare förordade grunder (jfr 1928 års åttonde huvudtitel, punkten 150, och 1929 års åttonde huvudtitel, punkten 164), hemställt om en ytterligare ökning. Överstyrelsen har därvid stannat vid att föreslå ett belopp av 100,000 kronor. I detta sammanhang har överstyrelsen framhållit, att den av 1929 års riksdag beslutade anslagsökningen till stor del torde komma att tagas i anspråk för de skoltyper, som tidigare ej åtnjutit understöd av ifrågavarande anslag, och har överstyrelsen erinrat om att även för nästa budgetår läroverkens antal kommer att ökas. Departementschefen har anfört, att ehuru han livligt behjärtade vikten av att läroverksbiblioteken snarast möjligt erhöles en förbättrad ställning, det statsekonomiska läget dock nödgade honom att nu ej förorda för ändamålet *högre* belopp än vad för innevarande bugetår anvisats eller alltså 75,000 kronor. På de av överstyrelsen anförda skälen har han emellertid biträtt förslaget, att för framtiden anslaget icke skall begränsas till att avse allenast *lärjunge* biblioteken utan att det skall kunna komma även läroverkens bibliotek i övrigt till godo.

Mot den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna utvidgningen av området för anslaget användning har riksdagen intet att erinra.

Vad beträffar anslagsbeloppet, anser riksdagen starka skäl tala för beredande av ökade medel till ifrågavarande ändamål. Riksdagen har dock icke funnit sig böra medgiva en så stor höjning av anslaget, som i motionen föreslagits, utan anser, att anslaget bör begränsas till 85,000 kronor.

Under åberopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motion (I: 82) till bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 85,000 kronor.

154:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels ock till resestipendier åt lärare vid de allmänna läroverken, särskilt vid de läroverk, där provårskurs är anordnad, ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

155:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 168) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till kommunala mellanskolor, nu 1,550,000 kronor, med 90,000 kronor till 1,460,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till kommunala mellanskolor, nu 1,550,000 kronor, med 90,000 kronor till 1,460,000 kronor.

156:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 169) har riksdagen

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 utgå till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

» ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt

» extra ordinarie ämneslärare, övningslärare och timlärare med belopp, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock för berörda ändamål anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 295,000 kronor.

157:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de kommunala mellanskolorna anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

158:o) Beträffande vad Eders Kungl. Maj:t (punkt 171) föreslagit riksdagen i fråga om kommunala flickskolor kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

159:o) Beträffande vad Eders Kungl. Maj:t (punkt 173) föreslagit riksdagen i fråga om reservationsanslaget till privatläroverk kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

160:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 174) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade ändrade grunderna i avseende å statsbidrag till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa må vinna tillämpning från och med den 1 juli 1930, dels ock i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppföra det ordinarie förslagsanslaget: Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa med oförändrat belopp 19,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att de av departementschefen under punkt 174 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 förordade ändrade grunderna i avseende å statsbidrag till de enskilda läroanstalternas vikariatskassa må vinna tillämpning från och med den 1 juli 1930,

dels ock i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppfört det ordinarie förslagsanslaget: Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa med oförändrat belopp, 19,000 kronor.

161:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 176) föreslagit riksdagen att dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunderna för ersättning m. m. åt sådana lärarinnor i övningsämnen vid statsunderstödda enskilda högre flickskolor, som under av departementschefen angivna förutsättningar antingen förlora sin anställning eller erhålla minskad tjänstgöring, dels ock till beredande av ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 7,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels godkänt de av departementschefen under punkt 176 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 förordade grunderna för ersättning m. m. åt sådana lärarinnor i övningsämnen vid statsunderstödda enskilda högre flickskolor, som under av departementschefen angivna förutsättningar antingen förlora sin anställning eller erhålla minskad tjänstgöring;

dels ock till beredande av ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 7,000 kronor.

162:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 16,000 kronor att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t må finna lämpligt föreskriva, utgå till styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm och till Göteborgs allmänna folkskolestyrelse med högst 8,000 kronor till vardera.

163:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 80,000 kronor.

164:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 180) föreslagit riksdagen att till understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 19,000 kronor att under de villkor och bestämmelser och med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t föreskrivas, utgå till Maria Nordenfelts högre handarbetslärarinne-seminarium i Göteborg samt föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 200), vari hemställts, att riksdagen i beräkningarna över anslagsbehovet till understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete måtte utgå från ett beräknat statsbidrag till Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium under budgetåret 1930/1931 av 13,272 kronor, samt att riksdagen, till följd härav, måtte till understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 24,772 kronor.

Såvitt den förebragta utredningen giver vid handen, kommer onekligen Andrea Eneroths seminarium enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag — och under förutsättning, att det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet är avsett att fördelas enligt de proportioner, överstyrelsen ifrågasatt beträffande anslaget till denna avdelning och Handarbetets vänner lärarinnekurs — att drabbas av en icke oväsentlig ekonomisk förlust. Riksdagen vill dock framhålla, att nämnda avdelning i nu berörda avseende befinner sig i samma situation, som åtskilliga andra enskilda läroanstalter, vilka genom statsmakternas åtgöranden nödgats underkasta sig organisatoriska inskränkningar. Att i varje dylikt fall staten skulle anses ersättningsskyldig för lidna förluster torde icke kunna med fog göras gällande. Det må även påpekas, att rätt mycken hänsyn visats den Enerothska anstalten i det föreliggande förslaget, då den i allt fall enligt detta förslag skulle få fortbestå, ehuru i inskränkt omfattning, under det att tidigare planer varit å bane att helt utesluta densamma från statsunderstöd. Riksdagen har vid övervägande av vad sålunda förekommit ansett sig icke böra frångå Eders Kungl. Maj:ts förslag utan har bifallit detsamma. Skulle Eders Kungl. Maj:t vid den blivande fördelningen av anslagssumman finna skäl föreligga att taga särskild hänsyn till den ekonomiska förlust, som beräknats komma att drabba den Enerothska anstalten, genom att avväga statsbidraget till densamma enligt något gynnsammare grunder än ovan angivits, har riksdagen givetvis icke något att erinra däremot.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anvisat för budgetåret 1930/1931

ett extra anslag av 19,000 kronor att under de villkor och bestämmelser och med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t föreskrivas, utgå till Maria Nordenfelts högre handarbetslärarinneseminarium i Göteborg samt föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm.

165:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 181) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Med anledning av en utav skolöverstyrelsen gjord framställning om beredande av resestipendier åt lärarpersonalen vid kommunala flickskolor, har departementschefen — som funnit det mindre lämpligt att redan nu, innan nämnda skolform vunnit någon större utbredning, vare sig förorda något särskilt för ändamålet i riksstaten uppfört anslag eller tillstyrka en ändring av nu ifrågakommande anslags benämning i syfte att fastslå detsamma användning jämväl för lärarpersonalen vid kommunala flickskolor — framhållit, att, därest i något enstaka fall behov av resestipendium för någon lärare i främmande levande språk vid kommunal flickskola skulle yppa sig, hinder ej torde böra möta för skolöverstyrelsen att från förevarande anslag tilldela dylik lärare, som därtill anses böra ifrågakomma, ett sådant stipendium. En förklaring från Eders Kungl. Maj:ts sida i detta hänseende torde böra lämnas i samband med att Eders Kungl. Maj:t ställde det anslag, varom nu vore fråga, till överstyrelsens förfogande.

Riksdagen har intet att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får därför anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Folkundervisningen.

166:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 182) föreslagit riksdagen att dels minska den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående posten: Folkskoleseminarierna, nu 1,770,000 kronor, med 70,000 kronor till 1,700,000 kronor, dels öka den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående anslagsposten: Stipendier för elever vid folkskoleseminarier, nu 200,000 kronor, med 5,000 kronor till 205,000 kronor, dels vid bifall härtill minska det gemensamma ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna, nu 1,970,000 kronor, med 65,000 kronor till

1,905,000 kronor, dels ock till anordnande av studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier ävensom av en preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels minskat den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående posten: Folkskoleseminarierna, nu 1,770,000 kronor, med 70,000 kronor till 1,700,000 kronor,

dels ökat den i det ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående anslagsposten: Stipendier för elever vid folkskoleseminarier, nu 200,000 kronor, med 5,000 kronor till 205,000 kronor,

dels, med anledning härav, minskat det gemensamma ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna, nu 1,970,000 kronor, med 65,000 kronor till 1,905,000 kronor,

dels ock till anordnande av studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier ävensom av en preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.

167:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 183) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av hyresersättning till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Lund, Karlstad och Umeå, utan rätt för sagda rektorer att å hyresersättningen åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 15,000 kronor.

168:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 184) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av hyresbidrag till lärare vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg, utan rätt för vederbörande lärare att å ifrågavarande hyresbidrag åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

169:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 185) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för sådana studiebesök vid folkskolor, vilka lärare vid folkskoleseminarierna företaga för att inhämta kännedom om folkskolor av olika slag inom Sverige, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

170:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 186) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels för anordnande vid folkskoleseminariet i Stockholm av en utbildningskurs för lärare vid hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor att utgå i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela;

dels ock medgivit, att av de medel, som äro avsedda till arvode åt föreståndaren för de vid folkskoleseminariet i Stockholm anordnade provårskurser, må till rektor vid nämnda seminarium för ledning av ifrågasvarande utbildningskurs utbetalas ersättning med högst 300 kronor, att utgå enligt de närmare grunder, Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma.

171:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 187) föreslagit riksdagen att öka det ordinarie reservationsanslaget till statens småskoleseminarier, nu 150,000 kronor, med 23,000 kronor till 173,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen ökat det ordinarie reservationsanslaget till statens småskoleseminarier, nu 150,000 kronor, med 23,000 kronor till 173,000 kronor.

172:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 188) föreslagit riksdagen att för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarium i Hagaström för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 37,500 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarium i Hagaström för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 37,500 kronor.

173:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 189) föreslagit riksdagen att dels minska det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt småskoleseminarier, nu 320,000 kronor, med 10,000 kronor till 310,000 kronor;

dels ock medgiva, att där av landsting eller stad, som ej i landsting deltaga, upprättat småskoleseminarium, vilket åtnjuter statsunderstöd, under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 nedlägges eller ordinarie lärare vid dylikt seminarium eljest genom inskränkning av verksamheten blivit för seminariet obehövlig, statsbidrag likväl må efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande kunna utgå för nämnda tid till belopp, motsvarande grundlön och ålderstillägg ävensom tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg till sådana ordinarie lärare, som genom nedläggandet eller inskränkningen ej längre erfordras för seminariets uppehållande; ägande Eders Kungl. Maj:t därvid för varje särskilt fall bestämma det antal lärare, för vilkas avlönande statsbidrag må utgå, samt meddela de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t eljest finner gott föreskriva.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels minskat det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt småskoleseminarier, nu 320,000 kronor, med 10,000 kronor till 310,000 kronor;

dels ock medgivit, att där av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, upprättat småskoleseminarium, vilket åtnjuter statsunderstöd, under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 nedlägges eller ordinarie lärare vid dylikt seminarium eljest genom inskränkning av verksamheten blivit för seminariet obehörlig, statsbidrag likväl må efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande kunna utgå för nämnda tid till belopp, motsvarande grundlön och ålderstillägg ävensom tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg till sådana ordinarie lärare, som genom nedläggandet eller inskränkningen ej längre erfordras för seminariets uppehållande; ägande Eders Kungl. Maj:t därvid för varje särskilt fall bestämma det antal lärare, för vilkas avlönande statsbidrag må utgå, samt meddela de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t eljest finner gott föreskriva.

174:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 190) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie reservationsanslaget till stipendier åt elever vid småskoleseminarier, nu 72,000 kronor, med 7,000 kronor till 65,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie reservationsanslaget till stipendier åt elever vid småskoleseminarier, nu 72,000 kronor, med 7,000 kronor till 65,000 kronor.

175:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 191) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels beslutat, att tillfällig löneförbättring för lärare vid småskoleseminarier, som inrättats av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, skall för budgetåret 1930/1931 utgå med $\frac{3}{4}$ av det belopp, som må tillkomma motsvarande lärare vid folkskoleseminariernas övningsskolor och vid statens småskoleseminarier;

dels ock för sådant ändamål anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 49,000 kronor.

176:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 192) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till allmänna fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

177:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 193) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipen-

dier åt lärare vid de av departementschefen under punkt 193 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivna, till folkundervisningen hörande läroanstalter anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor att utgå enligt de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

178:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 194) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till tilläggsersättning för expenser åt folkskolinspektörer för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 10,400 kronor.

179:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 195) föreslagit riksdagen att till gratifikationer åt de för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor, fortsättningsskolor, högre folkskolor samt läroanstalter för dövstumma och blinda anställda inspektörerna för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå enligt grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 184), vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till nästkommande riksdag angående inrättandet av en central konsulentverksamhet för gymnastik med lek och idrott i folkskolor m. fl. undervisningsanstalter samt i samband därmed den nuvarande gymnastikinspektionens avskaffande.

I motionen har till stöd för det därstädes framförda yrkandet anförts följande:

Frågan om omläggning av den statliga gymnastikinspektionen vid folkskolor m. fl. undervisningsanstalter har sedan länge varit aktuell. Efter att först ha upptagits av 1915 års gymnastikkommitté, har därefter såväl skolöverstyrelsen som 1924 och 1927 års gymnastiksakkunniga behandlat frågan. Slutligen hemställde 1928 års riksdag om framläggande av förslag i ämnet. Riksdagen tänkte sig därvid inrättandet av konsulentbefattningar för undervisningen i gymnastik med lek och idrott vid folkskolorna samt vissa andra läroanstalter.

Med anledning av 1928 års riksdagsskrivelse framställde Kungl. Maj:t proposition till förra årets riksdag. I propositionen föreslogs inrättandet av sju gymnastikkonsulentbefattningar. Kostnaden härför beräknades till 82,000 kronor per år, varav lön 42,000 kronor och reseersättning 40,000 kronor. Härtill skulle emellertid komma såväl tillfällig löneförbättring som dyrtidstillägg. Till jämförelse kan nämnas, att de nuvarande gymnastikinspektörernas resekostnader uppgå till omkring 50,000 kronor per budgetår, samt att riksdagen under de senare åren anslagit ett årligt belopp av 20,000 kronor till gratifikationer åt nämnda befattningshavare.

Riksdagen avslag emellertid propositionen med stora majoriteter i båda kamrarna samt anslog även för innevarande budgetår 20,000 kronor till gratifikationer åt gymnastikinspektörer.

Avslaget torde icke ha haft sin grund i någon önskan att bibehålla den

nuvarande gymnastikinspektionen. I stället var det säkerligen rädsla för tillskapandet av en ny och dyrbar organisation, som var motivet för ställningstagandet. Denna organisation hade dessutom givits så vidsträckt uppgifter, att man med en till visshet gränsande sannolikhet kunde säga, att krav på anställandet av ytterligare befattningshavare mycket snart skulle komma att framställas. Sälunda hette det i departementschefens anförande till statsrådsprotokollet, att konsulenterna skulle ha till sin huvudsakliga uppgift att genom upplysnings- och instruktionsverksamhet främja arbetet för fysisk fostran såväl i det egentliga skolarbetet inom folkundervisningsanstalterna som ock, och detta vore icke det minst viktiga, inom det frivilliga gymnastik- och idrottslivet i vårt land. Denna vidsträckt uppgift skulle säkerligen kunna ge arbete åt en konsulent i varje län, ja t. o. m. inom varje inspektionsområde.

Under debatten i första kammaren gav också herr Olof Olsson uttryck åt den meningen, att man hade mycket svårt att få något riktigt grepp på konsulenternas funktioner. Han meddelade vidare, att han kunde vara med om tre konsulenter men tillkännagav även vissa sympatier för tanken på en rikskonsulent.

Enligt vårt förmenande bör gymnastikinspektionen snarast avskaffas och detta arbete övertagas av statens folkskoleinspektörer. Samtidigt härmed bör man dock skapa en central konsulentverksamhet för gymnastik med lek och idrott i folkskolorna och vissa andra läroanstalter. Denna organisation måste emellertid från början erhålla så fasta och begränsade uppgifter, att någon fara för en senare större utgiftsökning icke kan föreligga. I stället torde det vara möjligt att på detta område vinna en avsevärd besparing. Som redan antytts, uppgå de årliga kostnaderna för gymnastikinspektionen till omkring 70,000 kronor, och i årets statsverksproposition meddelas, att skolöverstyrelsen velat höja detta belopp med ytterligare 10,000 kronor. En central konsulentverksamhet skulle säkerligen kunna bedrivas för en väsentligt lägre kostnad.

Närmast till hands torde ligga att inrätta en rikskonsulentbefattning. Innehavaren av nämnda tjänst skulle få till huvudsaklig uppgift att vara de olika skoldistrikten till tjänst med råd och upplysningar vid inrättandet av nya gymnastiklokaler samt inköp av gymnastikmateriel. Dessutom borde han stå till förfogande för instruktionsmöten i olika delar av landet. Möjligen skulle han för att fylla dessa uppgifter behöva ha vid sin sida en eller två biträdande konsulenter. Vi vilja icke ta någon bestämd ståndpunkt i detta avseende men framhålla som ett oeftergivligt krav, att organisationen gives den karaktär, att en starkare utsvällning icke behöver befaras, samt att besparing uppstår i jämförelse med nu utgående kostnader för gymnastikinspektionen.

Ifrågavarande motion har upptagit vissa tankar, som framkommo under förra årets riksdagsförhandlingar i samband med frågan om gymnastikinspektionens omläggning. Utan att riksdagen nu vill taga ställning till spörsmålet, huruvida en omorganisation i överensstämmelse med de av motionärerna angivna riktlinjerna innebär den lämpligaste lösningen av förevarande spörsmål, anser riksdagen dock, att motionärernas förslag äger så stort intresse, att det bör göras till föremål för närmare utredning och prövning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen
dels anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till gratifikation för de för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor, fortsättningsskolor, högre folkskolor samt läroanstalter för dövstumma och blinda anställda inspektörerna för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå enligt grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas;

dels ock, i anledning av ovannämnda motion (II: 184), anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt den nuvarande gymnastikinspektionen i folk- och småskolor m. fl. undervisningsanstalter bör ersättas av inspektion genom statens folkskolinspektörer jämte en central konsulentorganisation för gymnastik med lek och idrott, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill Eders Kungl. Maj:t finner utredningen föranleda.

180:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 196) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till avlöning åt lärare vid folkskolor, nu 49,500,000 kronor, med 700,000 kronor till 50,200,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöning åt lärare vid folkskolor, nu 49,500,000 kronor, med 700,000 kronor till 50,200,000 kronor.

181:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 197) föreslagit riksdagen att till provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, bevilja för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 5,720,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått

dels två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 140 och II: 211), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte, i samband med frågan om provisorisk avlöningsförbättring under 1930/1931 till lärare vid folk- och småskolor, dels besluta, att dylik avlöningsförbättring måtte utgå, efter i motionerna angivna grunder, även till lärarinna i hushållsgöromål, som är anställd vid folkskola eller särskild anstalt, samt till vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola anställd lärarinna i kvinnlig slöjd, dels bevilja för ändamålet nödiga medel,

dels ock en inom riksdagen väckt motion (II: 19), i vilken motion hemställts, att riksdagen måtte besluta tillerkänna de vid folkskolorna fast anställda övningslärarna i manlig och kvinnlig slöjd samt hushållsgöromål tillfällig avlöningsförbättring efter i viss mån samma grunder som övriga lärare i folk- och småskolorna enligt den kungl. kungörelsen av den 5 juli 1929, samt att denna tillfälliga avlöningsförbättring må äga tillämpning från den 1 januari år 1930.

Riksdagen finner visserligen att, såvitt angår de fast anställda övningslärarna ävensom de andra övningslärare, vilka icke innehava denna sin befattning vid sidan av folkskollärartjänst, de av motionärerna gjorda yrkandena ej kunna fränkännas berättigande. Då emellertid ett bifall till dessa yrkanden förutsätter, att ett mera ingående utredningsmaterial står till buds än det, varöver utskottet kunnat förfoga, finner sig riksdagen icke kunna på grundval av motionerna förorda någon åtgärd i saken, men förutsätter, att spörsmålet skall ägnas tillbörlig uppmärksamhet från Eders Kungl. Maj:ts sida.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till provisorisk avlösningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 5,720,000 kronor.

182:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 198) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet i vissa av rikets nordligaste gränssorter beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor att utgå under de villkor och enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

183:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 201) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till avlösnande av föreståndarinna och biträdande föreståndarinna för skolhem eller arbetsstuga inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränssorter, nu 23,000 kronor, med 5,000 kronor till 28,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlösnande av föreståndarinna och biträdande föreståndarinna för skolhem eller arbetsstuga inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränssorter, nu 23,000 kronor, med 5,000 kronor till 28,000 kronor.

184:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 202) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning i skoldistrikt inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränssorter, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder.

185:o) I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 185 och II: 326), har föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att för framdragande av en högspänningsledning från Sörfors kraftstation till skolhemmet i Risbäck bevilja ett anslag av 8,500 kronor.

Motionärerna hava till stöd för sitt yrkande anfört huvudsakligen följande:

I en den 1 december 1928 dagtecknad skrivelse hade Risbäcks kapellförsamling hos Kungl. Maj:t i underdånighet hemställt om ett anslag å 12,000 kronor för framdragande av elektrisk högspänningsledning från Storbäck—Sörfors kraftstation till skolhemmet i Risbäcks kyrkby, till vilket skolhem tidigare erhållits statsbidrag uppgående till 80 procent av byggnadskostnaden eller 75,000 kronor.

Efter remiss till skolöverstyrelsen, byggnadsstyrelsen, länsstyrelsen i Västerbotten, domkapitlet i Luleå samt vederbörande folkskolinspektör hade samtliga, efter det beloppet nedsatts till 8,500 kronor, tillstyrkt detsamma.

Statskontoret hade i avgivet yttrande tillstyrkt ett belopp av 1,950 kronor för installation av elektrisk belysning och anskaffande av armatur för nämnda skolhem. Däremot syntes det statskontoret, att den av riksdagen vid beviljandet av anslaget fogade bestämmelsen, att det skulle utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, icke rimligen kan anses inrymma möjlighet att disponera anslaget jämväl för ett sådant ändamål som framdragandet av elektrisk högspänningsledning till Risbäcks kyrkby.

På grund härav hade Kungl. Maj:t i resolution den 22 november 1929 beviljat ett anslag av endast 1,950 kronor till installation och armatur till ifrågavarande skolhem.

Behovet av en kraftledning till berörda skolhem ligger i öppen dag, och man kan icke rimligen begära att en i allmänhet fattig och skattetyngd befolkning skall kunna bekosta den ifrågavarande kraftledningen.

Utöver vad motionerna innehålla har riksdagen av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtat följande.

Ifrågavarande anläggning, som numera är färdigställd, beräknades på sin tid komma att draga en totalkostnad av 16,728 kronor. Den verkliga kostnaden har emellertid uppgått till 17,265 kronor 71 öre. Av nämnda belopp å 16,728 kronor hade skolöverstyrelsen beräknat, att — efter fördelning i förhållande till antalet ljuspunkter — 10,669 kronor skulle komma på skolhemmet och 6,059 kronor på Risbäcks by. 8,502 kronor av berörda belopp å 10,669 kronor skulle utgöra skolhemmets andel av kostnaden för själva högspänningsledningen, under det att återstående 2,167 kronor utgjorde kostnaden för installation och armatur, vartill Eders Kungl. Maj:t, på sätt motionärerna omförmålt, redan anvisat statsbidrag med 1,950 kronor. Statskontoret hade i ärendet uttalat, att, därest Eders Kungl. Maj:t funne statsbidrag böra utgå även för högspänningsledningen, detta bidrag lämpligen syntes kunna bestämmas enligt samma grund, som tillämpats för statsbidraget till skolhemmets uppförande eller till 80 procent av 8,502 kronor, d. v. s. i avrundat tal till 6,800 kronor.

Riksdagen veterligen har förut icke i något fall kommun erhållit statsanslag för ett ändamål sådant som det här ifrågasatta. I varje fall hava samtliga hittills med bidrag av statsmedel uppförda kommunala skolhem tillkommit, utan att anslag till elektrifiering utgått. Det kan vid sådant förhållande väcka betänkligheter att nu tillmötesgå motionärernas förslag. Ägnat att ingiva tvekan är även det förhållandet, att Risbäcks kommun ansett sig böra

gå i författning om färdigställande av anläggningen, innan ännu visshet vunnits, huruvida statsanslag för ändamålet kunde erhållas.

Enligt riksdagens uppfattning föreligga i detta fall synnerligen ömmande omständigheter, som skulle göra riksdagen benägen att tillmötesgå de framställda önskemålen. Då emellertid riksdagen icke har möjlighet att fullt överblicka konsekvenserna av ett bifall till motionen, anser riksdagen, att frågan bör underkastas en utredning särskilt ur berörda synpunkt. Därvid bör givetvis även frågan om storleken av ett eventuellt anslag tagas under omprövning. Riksdagen vill därför hos Eders Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till 1931 års riksdag i berörda hänseenden.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen, i anledning av ovannämnda motioner (I: 185 och II: 326), anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, huruvida och i vilken omfattning statsbidrag må utgå för framdragande av en högspänningsledning från Sörfors kraftstation till skolhemmet i Risbäck, samt för 1931 års riksdag framlägga det förslag i ämnet, vartill ett sådant övervägande kan föranleda.

186:o I förslaget till riksstat för budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:t (punkt 203) upptagit det ordinarie anslaget till inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, med oförändrat belopp, 315,000 kronor.

Beträffande förevarande anslag hava inom riksdagen väckts

dels två likalydande motioner, (I: 56 och II: 103), i vilka motioner hemstälts, att riksdagen måtte besluta att rubriken till ifrågavarande anslag ändras till inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, samt att anslagssumman höjes från av Eders Kungl. Maj:t äskade 315,000 kronor till 515,000 kronor;

dels en motion (II: 98), vari hemstälts, att rubriken till ifrågavarande anslag ändras till Inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, samt att anslaget höjes till belopp, som för ändamålet kan anses erforderligt;

dels och två likalydande motioner (I: 87 och II: 182), i vilka motioner hemstälts, att riksdagen måtte för budgetåret 1930/1931 höja ordinarie anslaget: inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, nu 315,000 kronor, med 200,000 kronor till 515,000 kronor.

Vad först angår frågan om beredande av delaktighet i förevarande anslag för Västernorrlands län, vill riksdagen icke förneka, att en utsträckning av ifrågavarande förmån till sistnämnda län kan, med tanke på vissa delar därav, som till sin karaktär äro fullt jämförliga med flera av de skoldistrikt, vilka för

närvarande äga möjlighet till understöd från anslaget, anses befogad. Denna fråga synes dock vara av beskaffenhet att bära närmare utredas av Eders Kungl. Maj:t, innan riksdagen vidtager åtgärd i saken. Riksdagen, som förväntar, att Eders Kungl. Maj:t kommer att ägna berörda fråga sin uppmärksamhet i samband med förberedande av budgetförslaget till nästkommande riksdag, finner sig alltså för närvarande icke kunna bifalla de motionsvis framställda förslagen om utsträckning av anslagets räckvidd till Västernorrlands län samt härav betingad höjning av anslaget.

Vidkommande frågan om en höjning av anslaget med bibehållande av gällande grunder för dess utgående anser riksdagen, att synnerligen starka skäl anförts till stöd härför. Då det här i allmänhet gäller synnerligen hårt skattetyngda kommuner, vilka icke utan ett kraftigt stöd från statens sida kunna förväntas vara i stånd att på ett tillfredsställande sätt draga försorg om de skolpliktiga barnens undervisning, synes det riksdagen önskvärt att för budgetåret 1930/1931 vidtaga en ytterligare höjning av anslaget. Det bör i detta sammanhang påpekas, att en sådan ökning icke helt och hållet utgör en ren merutgift för staten, ty genom inackorderingsverksamheten möjliggöras på åtskilliga håll sådana organisatoriska anordningar, som medföra besparingar ej endast för kommunerna utan även för staten i fråga om utgifter för skolors upprätthållande.

Beträffande ökningens storlek har riksdagen ansett sig bära tillmötesgå motionärernas yrkanden, varigenom anslaget för budgetåret 1930/1931 kommer att uppgå till 515,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie anslaget till inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, nu 315,000 kronor, med 200,000 kronor till 515,000 kronor.

187:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 204) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 60,000 kronor att utgå enligt de närmare villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

188:o) I en inom riksdagen väckt motion (II: 12) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att bevilja kronojägaren Herman Ax:son Lander, Bremö bevakningstrakt, i inackorderingsbidrag 40 kronor per barn och månad för sina båda skolpliktiga barn, för sonen Torsten läsåren 1924—1929 och för dottern Asta läsåren 1926—1929.

Motionärerna hava till stöd för sitt yrkande anfört följande:

Vi ha i särskild motion, på däri anförda skäl, tillåtit oss hemställa, att riksdagen måtte besluta, att den kungl. kungörelsen angående bidrag till

vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn skall avse även andra statens befattningshavare, som i berörda avseende leva under enahanda villkor som lots- och fyrpersonalen. Anledningen till denna hemställan är ett fall från vår ort, som icke blott ypperligt illustrerar behovet av en ändring utan ock påkallar särskild uppmärksamhet från riksdagens sida för skipande av rättvisa mot en statens befattningshavare.

Fallets innebörd framgår av följande resolution från Kungl. Maj:t den 30 december 1928, genom domkapitlet i Härnösand delgivet kronojägaren A. H. Axelsson Lander, Bremön:

»I underdånig ansökning har kronojägaren Axel Herman Axelsson Lander anfört i huvudsak följande. Lander hade av domänstyrelsen anvisats tjänstebostad på Bremön, varest sedan år 1925 någon skola icke funnits anordnad. Till följd härav hade Lander nödgats inackordera sina två skolpliktiga barn för skolgång på annan ort. Enligt nådigt brev den 4 februari 1927 erhöll lots- och fyrpersonalen på Bremön inackorderingsbidrag för sina skolpliktiga barn, och hade detta bidrag av vederbörande myndigheter bestämts till 40 kronor för barn och månad under den tid, barnen erhöles undervisning i skola. Lander anhölle nu, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna honom inackorderingsbidrag med samma belopp, som utginge till lots- och fyrpersonalen på Bremön, för sonen Torsten för läsåren 1924—1927 och för dottern Asta för läsåret 1926—1927, samt att han för tiden därefter måtte bli likställd med lots- och fyrpersonalen på Bremön i fråga om inackorderingsbidrag för sina skolpliktiga barn.

I ärendet hava yttranden avgivits av vederbörande folkskolinspektör och överjägmästare samt den 5 oktober 1927 av domkapitlet i Härnösand, den 22 november 1927 av skolöverstyrelsen, den 16 januari och den 14 september 1928 av statskontoret samt den 16 augusti 1928 av domänstyrelsen.

Kungl. Maj:t finner ifrågavarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.»

Samtliga i den ovannämnda resolutionen omnämnda personer och myndigheter hade på det varmaste tillstyrkt bifall till den gjorda framställningen. Endast angående frågan, vem som skulle bestrida utgiften, rådde delade meningar mellan statskontoret och domänstyrelsen, enär statskontoret hävdade, att densamma borde påföras domänstaten, medan domänstyrelsen förmenade, att densamma skulle utgå från åttonde huvudtiteln. Såvitt man kan förstå måste Kungl. Maj:ts ståndpunkt i frågan uteslutande ha grundats på formella skäl, enär det å åttonde huvudtiteln upptagna anslaget å 39,000 kronor för bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn, enligt kungl. kungörelsen nr 351 år 1925 endast avser lots- och fyrpersonalen.

Herr Lander har sedermera, den 19 april 1929, vänt sig till domänstyrelsen med begäran att av styrelsen tillerkännas ett inackorderingsbidrag med 40 kronor per barn och månad, för sin son Torsten läsåren 1924—1929 och sin dotter Asta för läsåren 1926—1929, men har domänstyrelsen i skrivelse av den 24 maj 1929 med hänvisning till Kungl. Maj:ts tidigare omnämnda beslut avslagit herr Landers ansökan. Samma öde har en hans liknande hemställan till Njurunda församlings skolråd rönt.

Det är under sådana omständigheter, som vi nödgats bringa saken inför riksdagen, för att den måtte genom ett bifall till de av herr Lander hos olika myndigheter resta kravet bereda honom den gottgörelse, som billighet och rättvisa uppenbarligen kräver.

Riksdagen finner i likhet med motionärerna, att i detta fall synnerligen starka billighetsskäl tala för att ersättning av allmänna medel i förevarande hänseende beredes kronojägaren Lander. Denna ersättning synes riksdagen dock böra för båda de i motionen omförmälda barnen begränsas till att avse läsåren 1926—1929, enär, enligt vad riksdagen inhämtat, Lander först i oktober 1926 hos statlig myndighet (vederbörande folkskolinspektör) framställde anspråk på gottgörelse för sina inackorderingskostnader. Enligt kungörelse den 20 juli 1925 (nr 351) angående bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrapersonalens barn utgår inackorderingsbidrag efter ortens pris med lägst 20 och högst 40 kronor för barn och månad. Beloppet bestämmes av vederbörande folkskolinspektör. Enligt riksdagens mening bör ersättningen till Lander utgå efter samma grunder, dock synes det lämpligast att åt Eders Kungl. Maj:t överlämna att fastställa ersättningens storlek.

Vad beträffar frågan om det sätt, varpå berörda ersättning till Lander må bestridas, vill riksdagen, med hänsyn till vad i detta ärende tidigare förekommit, medgiva att ersättningen får utgå från åttonde huvudtitelns förslagsanslag till bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrapersonalens barn. Emellertid vill riksdagen samtidigt uttala såsom sin bestämda mening, att därest Lander haft eller kommer att få vidkännas kostnader för inackordering av sina skolpliktiga barn för tid efter utgången av läsåret 1928/1929 och av statsverket påkallar ersättning härför, dylik ersättning bör utgå av domänverkets medel, i likhet med vad som enligt särskilt riksdagsbeslut (se riksdagens skrivelse nr 99/1928) gäller ifråga om telegrafverkets medel beträffande inackorderingskostnader för barn till befattningshavare vid telegrafverkets radiopejlstationer.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av ovannämnda motion (II: 12) medgivit, att av förslagsanslaget till bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrapersonalens barn må enligt Eders Kungl. Maj:ts närmare bestämmande utgå bidrag till kronojägaren H. A. Lander till täckande av de kostnader, denne under läsåren 1926—1929 haft att vidkännas för inackordering vid skola av sina barn Torsten och Asta.

189:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 205) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att dispensärbarnhem samt barnhem för nervösa och psykopatiska barn må efter särskild prövning av Eders Kungl. Maj:t kunna tillerkännas rätt att erhålla bidrag till avlönande av lärare, anställd för meddelande av undervisning åt vid barnhemmet intagna barn i skolåldern, att enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, utgå huvudsakligen efter samma grunder och i samma ordning, som äro eller kunna varda stadgade angående statsbidrag till avlönande av lärare vid egentliga folkskolor och småskolor; samt att lärare vid folk- eller småskola, lärare vid

mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola må för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tid, under vilken de tjänstgjort såsom lärare vid barnhem av ifrågavarande slag, där statsbidrag utgått till deras avlönande såsom till lärare vid folk- eller småskola; skolande enahanda rätt tillgodokomma lärare vid dylikt barnhem i avseende å den tid, han må hava tjänstgjort som ordinarie lärare vid egentlig folkskola, mindre folkskola eller småskola; dels ock till avlönande av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern bevilja för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 43,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att dispensärbarnhem samt barnhem för nervösa och psykopatiska barn må efter särskild prövning av Eders Kungl. Maj:t kunna tillerkännas rätt att erhålla bidrag till avlönande av lärare, anställd för meddelande av undervisning åt vid barnhemmet intagna barn i skolåldern, att enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, utgå huvudsakligen efter samma grunder och i samma ordning, som äro eller kunna varda stadgade angående statsbidrag till avlönande av lärare vid egentliga folkskolor och småskolor; samt

att lärare vid folk- eller småskola, lärare vid mindre folkskola och biträdande lärare vid folkskola må för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tid, under vilken de tjänstgjort såsom lärare vid barnhem av ifrågavarande slag, där statsbidrag utgått till deras avlönande såsom till lärare vid folk- eller småskola; skolande enahanda rätt tillgodokomma lärare vid dylikt barnhem i avseende å den tid, han må hava tjänstgjort som ordinarie lärare vid egentlig folkskola, mindre folkskola eller småskola;

dels ock till avlönande av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 43,000 kronor.

190:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 206) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, nu 365,000 kronor, med 20,000 kronor till 345,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen minskat det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, nu 365,000 kronor, med 20,000 kronor till 345,000 kronor.

191:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 207) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. för folkskolor med ett belopp av 6,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får

alltså anmäla, att riksdagen i riksstaten uppfört det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. för folkskolor med ett belopp av 6,000 kronor.

192:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 208) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 15,800 kronor att utgå till upprätthållande av svensk undervisning åt svenska barn: i Berlin med högst 2,700 kronor, i London med högst 6,000 kronor, i Hamburg med högst 2,700 kronor och i Paris med högst 4,400 kronor, samtliga beloppen enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

193:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 209) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlönande av lärare vid fortsättningsskolor, nu 4,500,000 kronor, med 250,000 kronor till 4,750,000 kronor.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlönande av lärare vid fortsättningsskolor, nu 4,500,000 kronor, med 250,000 kronor till 4,750,000 kronor.

194:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 210) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 138,000 kronor att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

195:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 212) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till provisorisk avlösningsförbättring åt lärare vid högre folkskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

196:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 213) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor, nu 900,000 kronor, med 30,000 kronor till 930,000 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor, nu 900,000 kronor, med 30,000 kronor till 930,000 kronor.

197:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 214) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ökat under-

stöd åt folkhögskolor anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 78,000 kronor.

198:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 215) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folkhögskolor, att utgå enligt samma grunder, som av riksdagen beslutats för budgetåret 1929/1930, beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 70,000 kronor.

199:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 216) föreslagit riksdagen att till anordnande av s. k. folkhögskolekurser i Härjedalen för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor, att utgå i enlighet med villkor, som Eders Kungl. Maj:t äger fastställa.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till anordnande av s. k. folkhögskolekurser i Härjedalen för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå i enlighet med villkor, som Eders Kungl. Maj:t äger fastställa.

200:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 217) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt den svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

201:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 218) har riksdagen *dels* i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till befrämjande av dövstumundervisningen med oförändrat belopp, 190,000 kronor,

dels ock medgivit, att ur nämnda förslagsanslag må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 för anskaffande av lämplig litteratur åt dövstamma, under de villkor Eders Kungl. Maj:t bestämmer, utgå ett belopp av högst 1,000 kronor.

202:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 219) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd för utgivande av Tidning för dövstamma anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 1,000 kronor att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

203:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 220) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt Tysta skolan å Lidingö anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

204:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 221) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt Svenska föreningen för dövas väl anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 5,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

205:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 222) föreslagit riksdagen att dels till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 48,000 kronor, dels ock till anskaffande av skrivmaskiner åt avgående elever vid nämnda institut för samma budgetår anvisa ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blindas å Tomteboda för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 48,000 kronor,

dels ock till anskaffande av skrivmaskiner åt avgående elever vid nämnda institut för samma budgetår anvisat ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

206:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 224) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkande av det ordinarie anslaget till förskolan för blindas i Växjö för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor.

207:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 225) föreslagit riksdagen att för anordnande av vattenklosetter i förskolans för blindas i Växjö huvudbyggnad för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 4,825 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för anordnande av vattenklosetter i förskolans för blindas i Växjö huvudbyggnad för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,825 kronor.

208:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 226) föreslagit riksdagen att till förstärkande av det ordinarie reservationsanslaget till materialier, expenser m. m. för hantverksskolan i Kristinehamn för blindas för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 12,150 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till förstärkande av det ordinarie reservationsanslaget till materialier, expenser m. m. för hantverksskolan i Kristinehamn för blindas för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 12,150 kronor.

209:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 227) föreslagit riksdagen att till uppehållande vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda av en extra avdelning anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,600 kronor.

Till uppehållande av ytterligare en korgmakeriavdelning vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda har riksdagen sedan några år tillbaka pläгат anvisa medel å extra stat. För budgetåren 1928/1929 och 1929/1930 anvisades för ändamålet ett extra reservationsanslag av respektive 6,600 kronor och 5,600 kronor. Den för sistnämnda år vidtagna sänkningen av anslaget föranleddes av att i anslaget uppkommit en besparing å omkring 1,000 kronor.

Hos Eders Kungl. Maj:t har nu hantverksskolans styrelse anhållit om ett statsanslag av 10,600 kronor för upprätthållande jämväl under budgetåret 1930/1931 av ifrågavarande korgmakeriavdelning, därav 6,600 kronor äro avsedda för själva verksamheten och 4,000 kronor till utrustningsbidrag åt tio elever, som under nyssnämnda budgetår efter avslutad lärokurs avgå från skolan. Sådana utrustningsbidrag erfordras vart tredje år och utgingo senast för budgetåret 1927/1928 med ett sammanlagt belopp av likaledes 4,000 kronor.

Emellertid har det ansetts önskvärt, att yrkesutbildningen vid denna avdelning måtte kunna få anordnas i borstbinderi i stället för korgmakeri, vilket sistnämnda hantverk numera lärare erbjuda mindre goda förvärvsutsikter för de blinda än tidigare. Departementschefen har ansett lämpligt, att möjlighet hålles öppen till ett sådant utbyte, varvid det skulle bero på Eders Kungl. Maj:t att efter framställning av vederbörande pröva, huruvida en ändring av nu angiven innebörd skall ske.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till uppehållande vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda av en extra avdelning anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,600 kronor.

210:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 228) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av fria frakter för arbetsmaterialier, som från hantverksskolans i Kristinehamn för blinda materialdepå sändas blinda hantverkare, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

211:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 229) föreslagit riksdagen att dels, med uteslutande ur staten för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte av en vaktmästare med avlöning av 1,450 kronor, i samma stat uppföra en maskinist med en avlöning av 1,750 kronor, därav 1,100 kronor lön och 650 kronor tjänstgöringspenningar, vartill må kunna komma tre ålders-tillägg, vart och ett å 100 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring, dels ock i anledning härav höja det ordinarie anslaget till nämnda anstalt, nu 102,100 kronor, med 300 kronor till 102,400 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels med uteslutande ur staten för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte av en vaktmästare med avlöning av 1,450 kronor, i samma stat uppfört en maskinist med en avlöning av 1,750 kronor, därav 1,100 kronor lön och 650 kronor tjänstgöringspenningar, vartill må kunna komma tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring,

dels ock i anledning härav höjt det ordinarie anslaget till nämnda anstalt, nu 102,100 kronor, med 300 kronor till 102,400 kronor.

212:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 230) föreslagit riksdagen att till avlöning av extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 7,500 kronor.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till avlöning av extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 7,500 kronor.

213:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 231) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 25,000 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

214:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 232) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till tryckning av blindskrifter anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

215:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 233) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt De blindas förening anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 100,000 kronor att utgå på de villkor och enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Yrkesundervisningen.

216:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 234) föreslagit riksdagen att dels öka det ordinarie reservationsanslaget till tekniska läroverk, nu 450,000 kronor, med 13,400 kronor till 463,400 kronor att jämte erforderligt belopp av å samma

anslag uppkomna besparingar fördelas mellan de olika läroverken på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet angivits; dels till uppehållande av en fjärde parallellavdelning vid tekniska läroverket i Örebro anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 24,000 kronor; dels såsom bidrag till upprätthållande av undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 1,000 kronor att utgå under villkor att enahanda belopp för samma ändamål tillskjutes av annan eller andra bidragsgivare; dels ock till uppehållande av parallellavdelningar vid tekniska fackskolan i Eskilstuna anvisa för nämnda budgetår ett extra anslag av 6,300 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 203), vari hemställts, att riksdagen ville till upprätthållande av undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,200 kronor.

I nämnda motion har framhållits, att skolans styrelse beräknat arvodet till extraläraren i praktisk färgeriteknik till 1,890 kronor och föreslagit en ökning av skolans ordinarie stat för budgetåret 1930/1931 med detta belopp. Under förutsättning av bifall till denna framställning hade denne extralärare liksom de övriga haft att på sitt arvode uppbära tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg efter de grunder, som riksdagen för nämnda år fastställer. Totala avlöningen skulle därför, beräknad efter de normer, som nu äro gällande, och under antagande av ett indextal av 170, uppgå till i runt tal 3,200 kronor. Ett extra anslag måste, under förutsättning att det beräknades efter den av Eders Kungl. Maj:t i detta fall följda principen, att staten borde bidraga med endast hälften av totala kostnaden, sålunda komma att uppgå till 1,600 kronor, i stället för nu föreslagna 1,000 kronor. Den summa, som måste anskaffas från enskilda bidragsgivare, bleve, trots en dylik ökning av anslaget, ändock 600 kronor mer, än vad som av Kungl. Maj:t ifrågasatts. Motionärerna hava emellertid ansett starka skäl tala för att anslaget åtminstone för närvarande tillmätes så, att möjligheten att upprätthålla denna kurs icke bliver beroende av eventuellt ekonomiskt understöd från industrien eller enskilda.

Riksdagen har med hänsyn till vad i motionen anförts, funnit sig böra besluta en ökning av anslaget till 1,600 kronor.

I övrigt har vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag ökat det ordinarie reservationsanslaget till tekniska läroverk, nu 450,000 kronor, med 13,400 kronor till 463,400 kronor att jämte erforderligt belopp av å samma anslag uppkomna besparingar fördelas mellan de olika läroverken på sätt av departementschefen under punkt 234 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivits;

dels till uppehållande av en fjärde parallellavdelning vid tekniska läroverket i Örebro anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 24,000 kronor;

dels, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motion (II: 203), såsom bidrag till upprätthållande av undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 1,600 kronor att utgå under villkor, att enahanda belopp för samma ändamål tillskjutes av annan eller andra bidragsgivare;

dels ock till uppehållande av parallellavdelningar vid tekniska fackskolan i Eskilstuna anvisat för nämnda budgetår ett extra anslag av 6,300 kronor.

217:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 235) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid de tekniska fackskolorna för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser.

218:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 236) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till resestipendier åt lärare vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

219:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 237) föreslagit riksdagen att till beredande av förhöjt understöd åt handelsgymnasierna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Hälsingborg, Örebro och Norrköping, utöver till dem redan anslagna belopp, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 139,500 kronor att utgå under förutsättning att kommun, där handelsundervisningsanstalt åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer såväl tillhandahåller erforderliga lokaler för undervisningen som ock årligen lämnar ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt med den fördelning och under de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till beredande av förhöjt understöd åt handelsgymnasierna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Hälsingborg, Örebro och Norrköping, utöver till dem redan anslagna belopp, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 139,500 kronor att utgå under förutsättning att kommun, där handelsundervisningsanstalt åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer såväl tillhandahåller erforderliga lokaler för undervisningen som ock årligen lämnar ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt med den fördelning och under de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

220:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 238) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare vid statsunderstödda handelsgymnasier anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning anvisade 1921 års riksdag ett reservationsanslag å 2,000 kronor till resestipendier åt rektorer och lärare vid statsunderstödda handelsgymnasier. I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag har för vart och ett av budgetåren under perioden 1 juli 1925—30 juni 1930 beviljats ett anslag av 1,000 kronor, men har anslaget uppgift begränsats till att avse allenast resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid handelsgymnasierna.

Departementschefen har nu föreslagit, att den begränsning till lärare i främmande levande språk, som gällt från och med budgetåret 1925/1926, borttages, liksom vid 1929 års riksdag skedde beträffande motsvarande begränsning i fråga om anslaget till resestipendier åt lärare vid tekniska läroverk.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare vid statsunderstödda handelsgymnasier anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

221:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 239) föreslagit riksdagen att dels — med uteslutande ur riksstaten av det därstädes uppförda ordinarie förslagsanslaget till understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning å 875,000 kronor — i riksstaten uppföra ej mindre ett ordinarie förslagsanslag till understöd för avlöning av lärare vid kommunala anstalter för yrkesundervisning å 675,000 kronor än även ett ordinarie reservationsanslag till understöd för undervisningsmateriel åt kommunala anstalter för yrkesundervisning å 100,000 kronor, dels ock besluta, att för utgående av understöd från sist omnämnda två anslag skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse nu gällande grunder för statsunderstöds utgående till kommunala anstalter för yrkesundervisning, dock att understöd må utgå, förutom till anstalt för yrkesundervisning, som upprättats av kommun eller landsting, jämväl till sådan anstalt, som inrättats av annan kommunal samfällighet eller förening av flera dylika, samt att understöd till undervisningsmateriel icke må utgå för inköp av förbrukningsmateriel för yrkesmässig produktion av till försäljning avsedda alster.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta motioner (I: 136 och II: 191), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte upptaga det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ordinarie reservationsanslaget till understöd för undervisningsmateriel åt kommunala

anstalter för yrkesundervisning å 100,000 kronor såsom ordinarie förslagsanslag.

Av de båda motionerna, vilka i huvudsak äro likalydande, anser sig riksdagen här böra återgiwa motionen I:136, där det heter:

Få grenar av undervisningsväsendet torde vara i så hög grad beroende av tillgång på lämplig och tillräcklig undervisningsmateriell som yrkesundervisningen. Den avser ju icke blott att meddela ett fristående teoretiskt vetande utan att punkt för punkt anknyta detta vetande till dess tillämpning inom de praktiska yrkena och i många fall att dessutom meddela de praktiska färdigheter, av vilka man där har behov. Yrkeslivets mångskiftande karaktär för med sig, att den för yrkesundervisningen behöfliga materiellen ävenledes blir i hög grad mångskiftande. Redan häruti ligger en orsak till att kostnaderna för undervisningsmateriell vid hithörande anstalter måste bli jämförelsevis stora. Härtill kommer, att yrkeslivets oavbrutet fortgående utveckling nödvändiggör, att dessa anstalter ständigt måste underkasta sig förnyade ekonomiska uppoffringar, för att materiellen skall någorlunda kunna möjliggöra en undervisning, som icke skall behöva betecknas såsom efterbliven och alltså vara av ringa värde för näringslivet. Under sådana förhållanden torde det knappast kunna anses ändamålsenligt, att, när riksdagen genom 1918 och 1921 års beslut principiellt gått in för att efter vissa grunder stödja yrkesundervisningen till den omfattning, som motsvarar det av lokala förhållanden påkallade kommunala initiativet till skolors inrättande, den nu skulle lämna sitt stöd till skolornas näst lärarna viktigaste förutsättning, nämligen lämplig och tillräcklig undervisningsmateriell, genom ett till beloppet begränsat anslag. Även med hittills gällande understödsbestämmelser torde det kräva mycket arbete från skolöverstyrelsens sida att förmå vederbörande kommuner att göra erforderliga uppoffringar för undervisningsmaterielens hållande på tillbörlig nivå. De resultat, som härutinnan vunnits, har man säkerligen främst att tacka den omständigheten, att skolorna för sina anskaffningar med full trygghet kunnat påräkna författningsenligt understöd. En begränsning i förevarande avseende skulle, såsom också överstyrelsen anför i sina riksdagsäskanden, refererade å sid. 576 av propositionen, leda till väsentlig förlamning av yrkesundervisningens utveckling, enär då kommunernas initiativ i stort sett skulle upphöra.

Kommer så härtill frågan om sättet för ett begränsat anslags fördelande på de olika skolorna. Ett begränsat anslag förutsätter givetvis en jämförande och samtidig handläggning av förefintliga ansökningar. Det är svårt att förstå, huru en dylik handläggning skall kunna åvägbringas med krav på att genom densamma skall vinnas en ändamålsenlig anslagsfördelning, då en hel del av hithörande understödsbehov äro av den art, att de icke i förväg kunna kalkyleras utan spontant framträda när som helst under arbetsåret allt eftersom näringslivets varierande förhållanden sådant påkalla. Det kan här möjligen invändas, att det är endast undantagsvis, som dylika spontana understödsbehov framträda, eftersom ju i stort sett hittills utgående understöd beviljats före arbetsårets början. Denna invändning vilar dock endast på en skenbar grund, enär för det beviljade understödets utgående det i fråga om anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriell icke är nog med överstyrelsens beslut om beviljande av ett högstunderstöd utan det jämväl erfordras, att en specificerad förteckning över den ifrågasvarande materiellen blir av överstyrelsen godkänd. Det är sålunda i sista hand på den av överstyrelsen godkända förteckningen som understödets

belopp beror och just på grund av de föränderliga förhållanden, som bestämman över skolornas arbete, måste dylika förteckningar i mycket stor utsträckning komma under överstyrelsens prövning successivt under så gott som hela arbetsåret, och därmed måste det också vara klart, att understödsbehovet i fråga om undervisningsmaterieell i stort sett endast successivt kan prövas.

Skulle nu anslaget bliva begränsat, så måste en på sannoliketskalkyl grundad förhandsfördelning av anslaget icke komma att motsvara skolornas verkliga relativa behov.

Ett uppskjutande av fördelningen till en tid efter arbetsårets början skulle åter på grund av osäkerheten i fråga om erhållande av understöd i regel medföra en försening av anskaffandet av den materieell, som för undervisningens skull i vissa fall behövde anskaffas redan vid arbetsårets början, och mycket ofta leda till att vederbörande skolstyrelse icke ens skulle våga igångsätta eljest säkerställda kurser.

Näringslivet kan icke vara betjänt med att de former, under vilka staten stödjer yrkesutbildningen, i så hög grad brista i smidig anpassning efter föreliggande behov, att de understöd, som staten i princip är villig att giva, icke komma till avsett gagn. Någon garanti för missbruk kan icke ligga i de tunga former för understödets utdelande, som komma att betingas av nu ifrågasatt anslagsbegränsning, men väl en risk för att skolorna genom dem pressas till en schablonisering, som visserligen underlättar en förhandskalkyl av materieellbehovet men samtidigt under årens lopp kommer att bryta den omedelbara kontakten mellan skolorna och näringslivets oavbrutet fortgående utveckling.

Den frestelse för kommunerna att för undervisningsmaterieell begära större understöd än som för vederbörande skola kan vara oundgängligen nödvändigt, som departementschefen anser förefinnas och som enligt hans uttalande skulle göra en viss varsamhet av nöden vid utdelandet av hithörande understöd, är nog ganska liten, när kommunerna själva hava att påtaga sig hälften av materieellkostnaderna, en omständighet, som torde vara en tillräckligt kraftig hämsko, om någon skolstyrelse skulle vilja över hövan utöka sitt materieellbestånd. En varsamhet, som skapas genom anslagsbegränsning, kommer här i verkligheten ej att bliva riktad mot tänkta missbruk vid understödets fördelande utan i stället mot yrkesundervisningens utveckling efter de riktlinjer, som riksdagen redan gått in för.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, att det ordinarie anslaget till understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning skulle ersättas av två anslag, det ena till läraravlöningar och det andra till undervisningsmaterieell, står i överensstämmelse med den mening, 1929 års riksdag i detta ämne uttalat, och föranleder ingen erinran från riksdagens sida. Ej heller har riksdagen något att invända mot de föreslagna nya villkoren för understöds utgående från nämnda båda anslag.

I fråga om naturen av anslaget till undervisningsmaterieell finner riksdagen motionärerna hava anfört så vägande invändningar mot anslagets begränsning, att riksdagen, trots att departementschefens synpunkter synas väl förtjänta av beaktande, anser sig böra på denna punkt frångå Eders Kungl. Maj:ts förslag och uppföra anslaget såsom förslagsanslag.

I övrigt har Eders Kungl. Maj:ts förslag icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till ovan nämnda motioner (I: 136 och II: 191), — med uteslutande ur riksstaten av det därstädes uppförda ordinarie förslagsanslaget till understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning å 875,000 kronor — i riksstaten uppfört ej mindre ett ordinarie förslagsanslag till understöd för avlöning av lärare vid kommunala anstalter för yrkesundervisning å 675,000 kronor än även ett ordinarie förslagsanslag till understöd för undervisningsmateriel åt kommunala anstalter för yrkesundervisning å 100,000 kronor;

dels ock beslutat, att för utgående av understöd från sist omförmälda två anslag skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse nu gällande grunder för statsunderstöds utgående till kommunala anstalter för yrkesundervisning, dock att understöd må utgå, förutom till anstalt för yrkesundervisning, som upprättats av kommun eller landsting, jämväl till sådan anstalt, som inrättats av annan kommunal samfällighet eller förening av flera dylika, samt att understöd till undervisningsmateriel icke må utgå för inköp av förbrukningsmateriel för yrkesmässig produktion av till försäljning avsedda alster.

222:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 240) föreslagit riksdagen att *dels* — med uteslutande ur riksstaten av det därstädes uppförda ordinarie reservationsanslaget till understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning å 675,000 kronor — i riksstaten uppföra ej mindre ett ordinarie reservationsanslag till understöd för avlöning av lärare vid enskilda anstalter för yrkesundervisning å 610,000 kronor än även ett ordinarie reservationsanslag till understöd för undervisningsmateriel åt enskilda anstalter för yrkesundervisning å 65,000 kronor, *dels ock* besluta, att för utgående av understöd från sist omförmälda två anslag skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse nu gällande grunder för statsunderstöds utgående till enskilda anstalter för yrkesundervisning, dock att understöd till undervisningsmateriel icke må utgå för inköp av förbrukningsmateriel för yrkesmässig produktion av till försäljning avsedda alster.

Under hänvisning till vad riksdagen anfört under nästföregående punkt, anser sig riksdagen böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om uppdelning av här ifrågakvarande anslag i ett anslag till läraravlöningar och ett anslag till undervisningsmateriel. Riksdagen bifaller jämväl vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit med avseende å anslagens belopp.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* — med uteslutande ur riksstaten av det därstädes uppförda ordinarie reservationsanslaget till understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning å 675,000 kronor — i riksstaten uppfört ej mindre ett ordinarie reservations-

anslag till understöd för avlöning av lärare vid enskilda anstalter för yrkesundervisning å 610,000 kronor än även ett ordinarie reservationsanslag till understöd för undervisningsmateriel åt enskilda anstalter för yrkesundervisning å 65,000 kronor;

dels ock beslutat, att för utgående av understöd från sist omnämnda två anslag skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse nu gällande grunder för statsunderstöds utgående till enskilda anstalter för yrkesundervisning, dock att understöd till undervisningsmateriel icke må utgå för inköp av förbrukningsmateriel för yrkesmässig produktion av till försäljning avsedda alster.

223:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 242) föreslagit riksdagen att dels för ökning av den i staten för tekniska skolan i Stockholm upptagna anslagsposten till uppvärmning, nu 5,000 kronor, till 9,000 kronor höja det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget till tekniska skolan i Stockholm, nu 98,575 kronor, med 4,000 kronor till 102,575 kronor, dels till täckande av brist i tekniska skolans stat anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 10,500 kronor, dels ock till upprätthållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 33,000 kronor under villkor att Stockholms stad för samma tid utöver förut anslagna medel 7,500 kronor för år, för berörda ändamål bidrager med samma belopp som statsanslaget samt med beräkning, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels för ökning av den i staten för tekniska skolan i Stockholm upptagna anslagsposten till uppvärmning, nu 5,000 kronor, till 9,000 kronor höjt det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget till tekniska skolan i Stockholm, nu 98,575 kronor, med 4,000 kronor till 102,575 kronor,

dels till täckande av brist i tekniska skolans stat anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 10,500 kronor,

dels ock till upprätthållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 33,000 kronor under villkor att Stockholms stad för samma tid utöver förut anslagna medel, 7,500 kronor för år, för berörda ändamål bidrager med samma belopp som statsanslaget samt med beräkning, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden.

224:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 243) föreslagit riksdagen att dels såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid bergsskolan i Filipstad, anordnad i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet angivits, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå under villkor att järnkontoret ansvarar för den del av kost-

naderna för verksamhetens uppehållande, som ej täckes genom statsbidraget, samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter i fråga om nämnda anslag, som av Eders Kungl. Maj:t prövas erforderliga; dels ock såsom bidrag med $\frac{3}{5}$ av kostnaderna för ersättning åt befattningshavare vid bergsskolan i Falun efter dennas nedläggning anvisa för nämnda budgetår ett extra anslag av 10,020 kronor att utgå under förutsättning att återstoden av sagda kostnader bestrides av järnkontoret samt under de ytterligare villkor och enligt de bestämmelser i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig anslutning till de av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunderna finner skäligt föreskriva.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid bergsskolan i Filipstad, anordnad i huvudsaklig överensstämmelse med vad under punkt 243 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivits, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå under villkor att järnkontoret ansvarar för den del av kostnaderna för verksamhetens uppehållande, som ej täckes genom statsbidraget, samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter i fråga om nämnda anslag, som av Eders Kungl. Maj:t prövas erforderliga;

dels ock såsom bidrag med $\frac{3}{5}$ av kostnaderna för ersättning åt befattningshavare vid bergsskolan i Falun efter dennas nedläggning anvisat för nämnda budgetår ett extra anslag av 10,020 kronor att utgå under förutsättning att återstoden av sagda kostnader bestrides av järnkontoret samt under de ytterligare villkor och enligt de bestämmelser i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t i huvudsaklig anslutning till de av departementschefen under sistnämnda punkt i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunderna finner skäligt föreskriva.

225:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 244) föreslagit riksdagen att till uppehållande av verksamheten vid vävskolan i Borås anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 12,550 kronor att utgå med de belopp, till de ändamål och under de villkor, som i statsrådsprotokollet angivits.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till uppehållande av verksamheten vid vävskolan i Borås anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 12,550 kronor att utgå med de belopp, till de ändamål och under de villkor, som under punkt 244 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivits.

226:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 246) föreslagit riksdagen att till åtgärder för utbildning av lärare för yrkesundervisningen ävensom till åstadkommande av undervisningsmedel vid anstalter för sådan undervisning

anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till åtgärder för utbildning av lärare för yrkesundervisningen ävensom till åstadkommande av undervisningsmedel vid anstalter för sådan undervisning anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

Folkbildningsåtgärder i övrigt.

227:o) Kungl. Maj:t har (punkt 247) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet, nu 760,000 kronor, med 90,000 kronor till 850,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft

dels två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 85 och II: 179), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte med godkännande av de i skolöverstyrelsens skrivelse den 16 december 1924 uppdragna riktlinjerna för anslaget användning ställa 10,000 kronor till förfogande för understöd till biblioteksverksamhet ombord å svenska handelsfartyg och därför höja det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet, 850,000 kronor, till 860,000 kronor,

dels en inom riksdagen väckt motion (II: 208), vari hemställts, att riksdagen ville anslå 10,000 kronor för understödjande av biblioteksverksamhet ombord å svenska handelsfartyg i huvudsaklig överensstämmelse med de av kungl. skolöverstyrelsen föreslagna riktlinjerna,

dels ock två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 129 och II: 305), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte besluta, att ur anslaget till folkbiblioteksväsendet må utgå understöd till skolbiblioteken efter i huvudsak de grunder, som i motionerna angivits.

För budgetåret 1928/1929 var i riksstaten uppfört ett ordinarie förslagsanslag till understöd åt folkbibliotek å 560,000 kronor.

I proposition nr 141 till 1929 års riksdag föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen att — med uteslutande ur riksstaten av nyssnämnda förslagsanslag å 560,000 kronor — i riksstaten uppföra ett ordinarie reservationsanslag till understöd åt folkbiblioteksväsendet å 760,000 kronor, att utgå till de ändamål och efter i huvudsak de grunder, som i det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet av departementschefen angivits. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebar en genomgripande omläggning av grunderna för understöd åt folkbiblioteken, bland annat höjda understöd, rationellare beräkningsgrunder, gynnsammare villkor för bättre utrustade bibliotek o. s. v.

Departementschefen hade verkställt en beräkning av kostnaderna för samtliga de ändamål, som enligt förslaget skulle tillgodoses av ifrågavarande anslag, sådana dessa kostnader skulle ställa sig under de två närmast följande budgetåren, jämförda med kostnaderna under budgetåret 1928/1929. Enligt denna beräkning skulle anslagsbehovet efter en omorganisation uppgå till, för budgetåret 1929/1930 761,200 kronor och för budgetåret 1930/1931 881,900 kronor.

Sedan riksdagen till behandling förehaft, förutom nämnda proposition, åtskilliga i ämnet väckta motioner, biföll riksdagen (se skrivelsen nr 241) Eders Kungl. Maj:ts förslag allenast med den ändring, att anslaget alltjämt skulle, som dittills, hava förslagsanslags natur. Däremot avlog riksdagen ett motionsvis framlagt förslag om reglering av statsanslagen till skolbibliotek.

I skrivelse den 31 augusti 1929 har skolöverstyrelsen gjort framställning i fråga om anslag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1930/1931.

Skolöverstyrelsen har därvid utgått från förutberörda av departementschefen verkställda kostnadsberäkning, vilken upptager sammanlagda beloppet av de anslagsbehov, som under budgetåret 1930/1931 ansågos böra tillgodoses från förevarande anslag till 881,900 kronor.

Skolöverstyrelsen har vidare hemställt om anslag utöver det för budgetåret 1930/1931 såsom behövt beräknade beloppet 881,900 kronor. Dessa äskanden, belöpande å tillhopa 35,500 kronor, gälla dels ändrade grunder för understöd åt sådana *skolbibliotek*, som för närvarande åtnjuta statsanslag, dels understöd till *biblioteksverksamhet ombord på svenska handelsfartyg*, dels och slutligen *resestipendier* för bibliotekspersonal.

Beträffande *skolbiblioteken* lämnar överstyrelsen en ingående redogörelse för de önskemål och förslag, som tidigare framlagts i ämnet. Sitt eget förslag sammanfattar överstyrelsen genom att hänvisa till en i motionerna vid 1929 års riksdag I: 252 och II: 391 punktvis gjord sammanställning av grunderna för statsanslagets utgående. Denna sammanställning utgår från skolöverstyrelsens tidigare förslag med de modifikationer, som betingats av önskvärdheten av att bestämmelserna rörande skolbiblioteken i möjligaste mån måtte bli analoge med dem, som redan antagits i fråga om folkbiblioteken.

Beträffande *biblioteksverksamhet ombord å svenska handelsfartyg* erinrar överstyrelsen, hurusom 1920 års riksdag begärde en utredning i ärendet (riksdagens skrivelse nr 239). Överstyrelsen anför härom:

Denna utredning uppdrogs åt skolöverstyrelsen, som avgav förslag i ämnet den 16 december 1924. Vid utarbetandet av förslaget biträdades överstyrelsen av två sakkunniga: en representant för redarnas och en representant för sjöfolkets sammanslutningar. Å överstyrelsens vägnar leddes de sakkunnigas förhandlingar av förste bibliotekskonsulenten.

I den av de sakkunniga framlagda utredningen, till vilken överstyrelsen i alla delar anslöt sig, påpekades inledningsvis, att biblioteksverksamhet bland sjömän för närvarande i vårt land bedreves från åtskilliga olika håll. »Stock-

holms fruntimmersförening för bokpåsemission», Svenska kyrkans missionsstyrelse och Svenska kyrkans diakonistyrelse, Evangeliska fosterlandsstiftelsen samt Betelföreningen i Hälsingborg m. fl. organisationer utsände vandringsbibliotek framför allt innehållande litteratur av religiöst och i vissa fall fosterländskt innehåll. Sjömannasällskapet i Göteborg samt »Oscar II:s vandringsbibliotek» utsände vandringsbibliotek av mera allmänt innehåll. Också inom sjömannens fackföreningar hade i mindre utsträckning försök gjorts att tillfredsställa läslusten. Det framhölls vidare, att det litteraturbehov och studieintresse, som otvivelaktigt funnes, dittills — med undantag för den religiösa litteraturen — endast i ringa grad hade kunnat tillgodoses på grund av alltför begränsade ekonomiska resurser samt bristen på samarbete. De sakkunnigas förslag gick ut på att skapa en särskild organisation för biblioteksverksamheten bland sjömän, med namnet »Sjömansbiblioteket». De uppgifter, som överstyrelsen föreslog för detta bibliotek, kunna sammanfattas på följande sätt:

1) att upprätta och tillhandahålla vandringsbibliotek för svenska handelsfartyg, främst sådana som längre tid skola vara borta från Sverige, samt tillse att i utlandet möjlighet förefinnes till utbyte av vandringsbibliotek;

2) att i de fall, då det är möjligt, utlåna enstaka arbeten till sjömän, som önska studera ett särskilt ämne, samt tillhandagå med råd och anvisningar för läsning och studier;

3) att samarbeta med föreningar och institutioner, som anordna läsrum för sjömän, och eventuellt självt ordna dylikt läsrum i samband med bibliotekets huvudbyrå;

4) att tillse att sjömännen bli underrättade om tillfällen till åhörande av populärvetenskapliga föreläsningar, eventuellt självt anordna dylika föredrag.

Sjömansbibliotekets central borde förläggas till Göteborg med hänsyn till denna stads betydelse för den svenska sjöfarten, i en framtid måhända med filialer i andra svenska hamnar, till en början förslagsvis Stockholm, Malmö och Hälsingborg.

Styrelsen för biblioteket skulle bestå av 9 medlemmar, förste bibliotekskonsulenten i skolöverstyrelsen som ordförande samt en representant utsedd av var och en av följande organisationer: Sveriges redareförening, Sveriges fartygsbefälhavareförening, Svenska maskinbefäl förbundet, Sjömansunionen, Eldareunionen, Svenska kyrkans sjömansvård, Arbetarnes bildningsförbund och Sveriges allmänna biblioteks-förening. För beslutsmässighet skulle fordras att minst 5 medlemmar vore närvarande. Vid lika röstetal skulle ordföranden ha utslagsröst. Sammanträden skulle hållas, då skolöverstyrelsen så prövade lämpligt eller då minst tre medlemmar av styrelsen därom gjorde framställning, dock minst två gånger om året. Sammanträdena skulle i regel hållas i Göteborg. Intet arvode skulle utgå till styrelsens medlemmar. Förste bibliotekskonsulenten skulle äga att åtnjuta rese- och traktementsersättning i vanlig ordning. Styrelsen skulle utse biblioteksföreståndare, uppgöra stat, besluta om bokinköp och övriga angelägenheter, som anginge bibliotekets verksamhet och vilka ej överlämnades åt föreståndaren att avgöra, granska föreståndarens förvaltning samt avgiva årlig berättelse över bibliotekets verksamhet.

De sakkunniga föreslå, att statsbidrag till sjömansbiblioteket måtte, i olikhet mot vad som eljest gällde i avseende å understöd till biblioteksverksamhet, utgå med dubbelt så stort belopp som de kontanta medel, vilka anskaffats från annat håll.

I fråga om statens understödjande av folkbiblioteksväsendet hade det i Sverige varit en grundprincip att som motsvarighet till statsbidraget endast kontanta bidrag godkändes.

Vad sjömansbiblioteket angår förefölle det de sakkunniga som om man där skulle kunna tillåta medräknandet av bokgåvor, utan att kontrollen av att rättigheten ej skulle missbrukas behöfve kräva någon extra apparat. De sakkunniga ville därför föreslå, att i fråga om bokgåvorna statsbidraget utginge med högst samma belopp som det värde, vartill de från annat håll till sjömansbiblioteket under närmast föregående år skänkta böckerna uppskattas.

Under förutsättning av ovan föreslagna villkor för statsbidragets utgående och med utgångspunkt i de förut nämnda i utsikt ställda bidragen från annat håll skulle man kunna beräkna att statsbidraget det första året, organisationsåret, skulle komma att utgöra högst 10,000 kronor. De följande åren skulle det antagligen komma att stanna vid mycket lägre belopp. Då det emellertid måhända kunde tyckas, som om medgivandet att få återopa bokgåvor skulle kunna innebära oberäkneliga möjligheter till statsbidragets uppskrivande, finna de sakkunniga sig föranledda att föreslå, att som maximum för statsbidraget fastställes ett belopp av 10,000 kronor för år.

Om det här föreslagna sättet för statsbidragets beräkning i båda avseenden skulle anses innebära ett alltför starkt avvikande från vanlig praxis, ville de sakkunniga subsidiärt föreslå, att statsbidraget i så fall måtte utgå med samma belopp som de från annat håll kommande kontanta bidragen. Den besparing, som därigenom skulle vinnas, skulle emellertid bli högst 4,000 à 5,000 kronor, en i sig själv ganska ringa summa, som dock skulle för sjömansbiblioteket beteckna en mycket kännbar nedsättning i dess resurser.

Överstyrelsen tillstyrker, att statsunderstöd måtte få utgå med dubbelt så stort belopp som det tillskott av andra än statsmedel, vilket lämnas för bibliotekets utveckling och vård. Däremot anser överstyrelsen önskemålet om statsunderstöd i proportion till beräknade värdet av inflyttna bokgåvor ej böra vinna beaktande, då en dylik föreskrift skulle innebära en fullständig avvikelse från de principer, som legat till grund för 1929 års nyreglering i fråga om folkbiblioteken. Överstyrelsen beräknar det erforderliga statsbidraget till 10,000 kronor årligen.

Slutligen framhåller överstyrelsen önskvärdheten av, att möjlighet beredes till *resestipendier* för bibliotekspersonal; för detta ändamål beräknar överstyrelsen anslagsbehovet till 3,000 kronor.

Departementschefen har erinrat, att frågan om ändrade grunder för understöd åt skolbibliotek var föremål för prövning jämväl vid 1929 års riksdag. Då hade han av statsekonomiska skäl sett sig förhindrad att tillstyrka några åtgärder, syftande till en nyreglering på detta område. Hur behjärtansvärt departementschefen än funne det vara, att en nyreglering även beträffande skolbiblioteken komme till stånd, såge han sig liksom förra året förhindrad att framlägga förslag till åtgärder i ämnet. Även förslaget om understöd av biblioteksverksamhet på svenska handelsfartyg funne departementschefen väl motiverat, men kunde nu icke förordas detsammans genom-

förande med hänsyn till de betydande anslagskrav, som i övrigt förekomme under åttonde huvudtiteln. Ej heller funne han sig kunna tillmötesgå överstyrelsens begäran om anslag å 3,000 kronor till resestipendier åt bibliotekspersonal.

Vad så beträffade frågan om med vilket belopp, förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet borde uppföras i riksstaten för budgetåret 1930/1931, har departementschefen funnit skäl föreligga att, då de nya bestämmelserna ännu ej hunnit utfärdas, beräkna det erforderliga anslagsbeloppet något lägre än vad som i propositionen nr 141 till 1929 års riksdag och nu av överstyrelsen ifrågasatts. Enligt hans mening vore det tillfyllest, om anslaget bestämdes till 850,000 kronor, motsvarande en ökning med 90,000 kronor av anslaget för löpande budgetår.

I motionerna I: 129 och II: 305 har upptagits skolöverstyrelsens förslag till ändrade grunder för understöd åt skolbibliotek.

I motionerna I: 85 och II: 179 har till stöd för det där framställda yrkandet om anslag till biblioteksverksamhet ombord å svenska handelsfartyg anförts huvudsakligen följande:

Under de senaste åren ha från olika håll, även statsmakternas, yrkats på att det allmänna i högre grad än hittills varit fallet vidtar åtgärder till förmån för sjömannens behov av andlig omvårdnad både på sjön och i hamnarna. Ett uttryck för samhällets skyldighet i detta avseende var 1920 års utredningskrav ifråga om biblioteksverksamhet ombord å svenska handelsfartyg (riksdagens skrivelse nr 239).

Utredningen uppdrogs åt skolöverstyrelsen, som avgav förslag i ärendet den 16 december 1924. Vid utarbetandet av förslaget biträdde överstyrelsen av två sakkunniga: en representant för redarnas och en representant för sjöfolkets sammanslutningar. Utredningen och överstyrelsens förslag återfinnas i statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, punkt 247, sid. 631—633. Överstyrelsen beräknar det erforderliga statsbidraget till 10,000 kronor årligen. Statsrådet anser sig ej kunna förorda anslaget med hänsyn till de betydande anslagskrav, som i övrigt förekomma under åttonde huvudtiteln.

Det måste onekligen förefalla våra sjömän en smula underligt, detta riksdagens och regeringens under senaste tid så starkt uttalade intresse för välfärdsanordningar till deras fromma, då ännu tio år efter riksdagens skrivelse i denna specialfråga Kungl. Maj:t förklarar sig av ekonomiska skäl hindrad att omsätta detta intresse i handling — eftersom det kräver ett anslag på 10,000 kronor!

Det får väl emellertid antagas, att riksdagen menat allvar med sin för tio år sedan till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelse, och det kan även anses vara på tiden att det däri liggande löftet till sjömännen blir infriat.

Slutligen har i motionen II: 208 anförts bland annat följande:

Oaktat skolöverstyrelsens enhälliga och upprepade tillstyrkan av sakkunniges förslag har som bekant statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet av statsfinansiella skäl ansett sig böra även i år uppskjuta frågans avgörande. Det anföres nämligen i statsrådsprotokollet: »Detta förslag finner jag väl motiverat, men kan nu icke förorda detsammans genom-

förande med hänsyn till de betydande anslagskrav, som i övrigt förekomma under åttonde huvudtiteln».

Ehuru denna Kungl. Maj:ts avvisande hållning alltså dikterats av sparsamhetsskäl, kan dock dess lämplighet starkt ifrågasättas. Denna 10-åriga väntetid, som gått sedan riksdagen begärde åtgärder i frågan, bör ej ytterligare förlängas. Om det trängande behovet av att häva den missgynnade ställning i fråga om tillgång till litteratur, som gäller för Sveriges sjömän, synes råda en enhällig mening. Våra folkbibliotek i hemlandet, som synas vara i en blomstrande utveckling, fingo ju genom fjolårets riksdagsbeslut en utomordentligt kraftig hjälp, som bland annat föranlett statsrådet att av årets riksdag begära en ökning av denna post med 90,000 kronor eller från 760,000 till 850,000 kronor. Att då låta sjöfolkets biblioteksfråga ånyo skjutas in i det ovissa, kan ej vara rätt. Samma ekonomiska skäl för ett avslag kunna ju tänkas föreligga ett annat år.

Vi anse därför, att vid årets riksdag beslut om upprättande av denna biblioteksverksamhet ombord bör komma till stånd och att det begärda anslaget, 10,000 kronor, nu bör beviljas. Möjligt är att någon jämkning i grunderna för verksamheten framdeles kan befinnas erforderlig. Så exempelvis är det möjligt, att jämsides med de bokutbyten, som de sakkunniga och skolöverstyrelsen föreslagit, även stationära bibliotek — särskilt på större båtar — kunna tänkas ifrågakomma. Dylika jämkningar är det ju emellertid Kungl. Maj:t obetaget att framdeles vidtaga, även om nu beslut fattas om verksamhetens igångsättande i huvudsaklig överensstämmelse med de av kungl. skolöverstyrelsen föreslagna riktlinjerna.

Med anledning av vid 1929 års riksdag väckta motioner, åsyftande en omläggning av grunderna för understöd till skolbibliotek av samma innebörd, som nu i motionerna I:129 och II:305 föreslås, uttalade riksdagen, att riksdagen ansåge i hög grad behjärtansvärt, att skolbiblioteken kraftigt understöddes av staten, och att de för dem gällande understödsbestämmelserna, i likhet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit beträffande folkbiblioteken, omlades i syfte att befrämja ett mera planmässigt och kvalificerat biblioteksarbete. Å andra sidan ansåg sig riksdagen böra fästa avseende vid den statsfinansiella synpunkt, Eders Kungl. Maj:t anlagt på denna fråga, och med hänsyn härtill funne sig riksdagen icke då kunna bifalla det i motionerna gjorda yrkandet. Riksdagen gav emellertid uttryck åt en förhoppning om att Eders Kungl. Maj:t skulle finna det möjligt att inom en snar framtid underställa riksdagen förslag om en förbättring av understödsvillkoren även för dessa bibliotek.

Riksdagen har velat erinra om vad sålunda i ämnet förekom vid 1929 års riksdag, därför att situationen nu är densamma som då. Även nu har Eders Kungl. Maj:t av sparsamhetsskäl sett sig förhindrad att framlägga förslag om en förbättring av skolbibliotekens understödsvillkor, och åter föreligga motioner om att det av skolöverstyrelsen på sin tid utarbetade förslaget med några smärre modifikationer måtte genomföras utan att hava undergått prövning från Eders Kungl. Maj:ts sida.

Ehuru riksdagen finner det beklagligt, att ej utrymme ansetts kunna be-

redas för den reform på förevarande område, vars behövlighet uttryckligen av riksdagen erkänts, anser riksdagen dock, att en omläggning av förenämnda understödsbestämmelser ej bör genomföras, utan att förslaget först undergått vederbörlig granskning och prövning av Eders Kungl. Maj:t. Med framhållande av vad 1929 års riksdag anfört om önskvärdheten av en snar lösning av denna fråga, finner sig riksdagen därför i avbidan på framställning i ämnet från Eders Kungl. Maj:ts sida ej heller denna gång böra vidtaga någon åtgärd i saken.

Vad angår kravet på anslag till biblioteksverksamhet å svenska handelsfartyg får riksdagen erinra om att det här gäller en folkbildningsfråga, som nu i tio år väntat på sin lösning. Av riksdagens skrivelse nr 239/1920 angående åtgärder för en vidgad folkbildningsverksamhet m. m. framgår, att riksdagen väntat sig ett snabbt avgörande av detta spörsmål. Denna förhoppning har dock icke infriats, trots att sedan åtskilliga år ett genom skolöverstyrelsen och särskilda sakkunniga fullständigt utarbetat förslag i ämnet föreligger. Enligt riksdagens mening kunna knappast några bärande skäl andragas för ett ytterligare uppskov med saken. Behovet av en bättre social omvårdnad om våra sjömän har allmänt erkänts vara trängande, och otvivelaktigt skulle den föreslagna biblioteksverksamheten å handelsfartyg innebära ett betydelsefullt steg framåt på detta område. Då det därtill rör sig om en relativt obetydlig utgift för statsverket och de av skolöverstyrelsen nu senast föreslagna bestämmelserna för anslaget utgående, sådana de återgivits i statsverkspropositionen, förefalla lämpliga, anser riksdagen inga betänkligheter möta mot att riksdagen för ändamålet anslår det äskade beloppet, 10,000 kronor. På sätt i motionerna I:85 och II:179 hemställts torde detta belopp böra ingå såsom en post i det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet.

Detta anslag har av departementschefen, under förutsättning av oförändrade grunder, beräknats till 850,000 kronor för budgetåret 1930/1931. På grund av vad riksdagen beslutat beträffande sjömansbiblioteken, torde nämnda summa böra höjas till 860,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motioner (I:85, II:179 och II:208) höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet, nu 760,000 kronor, med 100,000 kronor till 860,000 kronor ävensom medgivit, att av nämnda anslag må till understödjande av biblioteksverksamhet å svenska handelsfartyg enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela, utgå ett belopp av högst 10,000 kronor.

228:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 249) föreslagit riksdagen att till anordnande av folkbildningskurser (flyttande folkhögskolekurser) för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t äger bestämma.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 212), vari hemställts, att riksdagen måtte till anordnande av folkbildningskurser (flyttande folkhögskolekurser) för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t äger att bestämma.

Motionären har till stöd för sitt förslag anfört följande:

I statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, sid. 641—642, begäres för budgetåret 1930/1931 till anordnande av folkbildningskurser, s. k. flyttande folkhögskolekurser, 25,000 kronor eller samma belopp, som utgått för budgetåren 1928/1929 och 1929/1930.

Ifrågavarande kurser, som enligt gällande föreskrifter i regel skola omfatta tre veckors undervisning i form av föreläsningar, övningar och studiecirkelsammanträden, ha visat sig ha en mycket viktig uppgift att fylla och genom dem har redan på många håll ett synnerligen effektivt folkbildningsarbete kommit till stånd. Trots att anslag för ändamålet kunnat tagas i bruk först den 1 november 1928, ha redan i 15 län föreningar organiserats och ansökt om statsbidrag för anordnande av flyttande folkhögskolekurser.

Under sådana förhållanden har det emellertid visat sig, att det anvisade anslaget ej räckt till för anordnande av alla de kurser, till vilka statsbidrag söks. I skrivelse den 31 augusti 1929 framhöll skolöverstyrelsen (statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, s. 642), att anslaget redan under innevarande budgetår torde komma att visa sig vara otillräckligt. Angående följderna härav anförde överstyrelsen:

»Skall ifrågavarande verksamhet kunna anordnas på ett verkligt planmässigt sätt, är det givetvis nödvändigt, att de föreningar, som anordna kurser av här ifrågavarande art, vid uppgörande av sina arbetsplaner kunna överblicka de ekonomiska konsekvenserna under det kommande arbetsåret. Men så kan tydligen ske, endast om understöden kunna beräknas utgå med de belopp, som förutsättas i den nådiga kungörelsen. En förändring av anslaget till förslagsanslag torde enligt överstyrelsens förmenande under sådana omständigheter bliva ofrånkomlig.»

Skolöverstyrelsen ansåg emellertid ej erfarenheten vid ovannämnda tidpunkt tillräcklig för att överstyrelsen redan då skulle kunna hemställa om nämnda förändring.

Sedan dess ha emellertid förhållandena förändrat sig. Enligt vad jag inhämtat hos skolöverstyrelsen ha för innevarande budgetår ansökningar ingivits om statsbidrag för ifrågavarande ändamål till ett belopp av sammanlagt kronor 36,214: 17. Härtill kommer, att i ett flertal län nödiga ortsbidrag, särskilt i form av landstingsanslag, ej kunnat erhållas förrän från och med år 1930, varför de kursföreningar, som verka inom dessa län, innevarande budgetår ej kunnat ansöka om statsbidrag till mer än ungefär hälften av det antal kurser, föreningarna ämna anordna följande budgetår. Vidare ha i några andra län folkbildningskursföreningar bildats så sent, att ansökan om statsbidrag ej kunnat ingivas innevarande budgetår.

Det synes mig angeläget, att utvecklingen av denna viktiga gren av folkbildningsarbetet ej hämmas genom otillräckliga statsbidrag.

Med hänsyn till numera vunna upplysningar rörande det föreliggande anslagsbehovet och med beaktande av ifrågavarande verksamhets stora be-

tydelse i det frivilliga folkbildningsarbetet har riksdagen ansett sig böra vidtaga den av motionären föreslagna anslagshöjningen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till ovannämnda motion (II:212), till anordnande av folkbildningskurser (flyttande folkhögskolekurser) för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t äger bestämma.

229:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 250) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till arbetarnas bildningsförbund för bestridande av dess organisations- och administrationskostnader anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 30,000 kronor att utgå i den mån, förbundet visar sig för ändamålet för samma tid disponera från annat håll bekomna medel till minst lika stort belopp som statsbidraget, och i övrigt enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

230:o) I en inom riksdagen väckt motion (I: 133) har hemställts, att riksdagen måtte till konferensen mellan de centrala organen för folkbildningsarbetet anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Motionären har till stöd för sitt yrkande anfört följande:

I det förslag till omorganisation av folkbildningsarbetet, vilket 1923 avgavs av de s. k. folkbildningssakkunniga, var en av de ledande principerna att genom organisatoriska förbättringar skapa större förutsättningar för ett samarbete mellan de olika folkbildningsinstitutionerna. Denna synpunkt har också beaktats i samband med de delar av omorganisationen, som hittills blivit föremål för statsmakternas åtgärder. Så innehåller kungl. kungörelsen den 13 september 1928 (nr 418) angående statsunderstöd för anordnande av folkbildningskurser (flyttande folkhögskolekurser) följande föreskrifter om samarbete å ena sidan mellan folkbildningskursförening (folkhögskolekursförening) och de statsunderstödda folkhögskolorna, å andra sidan mellan dylik förening och lokala folkbildningsorganisationer:

»För folkbildningskursförening skall finnas en styrelse. Envar av de inom föreningens område belägna statsunderstödda folkhögskolorna skall äga att utse en representant i styrelsen» (§ 2 mom. 1 c).

»Förening eller kursbestyrelse skall vid anordnande av folkbildningskurs samarbeta med de statsunderstödda folkbildningsorganisationer (folkbibliotek, föreläsningssanstalter och studiecirklar), som äro verksamma på den plats, där kursen skall hållas» (§ 2 mom. 1 h).

Och i kungl. kungörelsen den 5 juli 1929 (nr 239) angående understöd till anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, föreskrives i fråga om samarbete mellan dels lokala föreläsningssanstalter och andra folkbildningsorganisationer, dels de förstnämnda och lokalavdelningar av sådana riksförbund för studiecirkelverksamhet, vilka åtnjuta statsbidrag till föreläsningverksamhet:

»Innan föreläsningsprogrammet uppgöres, skola inom kommunen verksamma statsunderstödda folkbiblioteksorganisationer (folkbibliotek och studiecirklar) sättas i tillfälle att inkomma med förslag till föreläsningar» (§ 3 e).

»Finnes statsunderstödd lokal föreläsninganstalt på plats, där en av riksförbundet anordnad kurs skall hållas, skall vederbörande lokalavdelning av riksförbundet samråda med föreläsninganstaltens styrelse angående kursens anordnande» (§ 7 b).

Vidare heter det i den vid kungl. propositionen 1929, nr 141, fogade sammanfattning av de nya grunderna för statens understödjande av folkbiblioteksväsendet:

»Det åligger biblioteken inom kommuner, där statsunderstödd föreläsningssamverksamhet äger rum, att i möjligaste mån befrämja denna genom anskaffande av litteratur, som står i sammanhang med de valda föreläsningssamverksamheterna, samt genom att, såvitt det låter sig göra, anordna bokutlåning i anslutning till föreläsningarna.»

För att på bästa möjliga sätt organisera det sålunda påbjudna samarbetet mellan de lokala folkbildningsorganisationerna men även för att i övrigt åstadkomma samverkan mellan olika grenar av folkbildningsarbetet är det av största vikt, att de centrala organen för folkbildningsarbetet sättas i tillfälle att samråda med varandra. Folkbildningssakkunniga föreslago därför ett särskilt anslag för detta ändamål. I sin motivering härför anförde de sakkunniga bland annat följande:

»Av stor betydelse för ett planmässigt samarbete mellan de olika bildningsföretagen skulle — — — vara, om de centrala ledningarna för de olika organisationerna bleve i tillfälle att konferera med varandra och med statens representanter för folkbildningsarbetet. De sakkunniga vilja därför föreslå, att ett fast statsanslag utgår till i regel årliga sammankomster emellan ledarna av folkbildningsarbetet. Kallelse till dessa sammanträden bör utgå från skolöverstyrelsen. I konferensen böra lämpligen deltaga konsulenterna i skolöverstyrelsens folkbildningsrotel, folkhögskoleinspektören, sekreterarna vid universitetens folkbildningsavdelningar samt en representant för var och en av följande organisationer: Sveriges allmänna biblioteks-förening, föreläsningssamverksamhetens riksförbundet, centralbyråerna för föreläsningssamverksamhet och de statsunderstödda riksförbunden för studiecirkelverksamhet.

Till konferensen böra även kunna, i den mån vederbörande institutions verksamhetsområde beröres av konferensens förhandlingar, inbjudas representanter från också andra institutioner, såsom nationalmuseum, svenska slöjdföreningen, musikaliska akademien, nordiska museet, sällskapet för fysisk fostran.

Varje förening eller institution har att själv utse sin representant. Skolöverstyrelsen utser bland sina representanter ordförande och sekreterare vid mötet. Utom skolöverstyrelsens representanter böra deltagarna av allmänna medel utfå reseersättning och dagtraktamente för deltagande i konferensen. Utgifterna för dessa folkbildningskonferenser torde böra beräknas till högst 2,000 kronor för år.»

I sitt yttrande den 14 oktober 1924 över folkbildningssakkunnigas betänkande anförde skolöverstyrelsen angående föreliggande fråga följande:

»De sakkunniga ha framlagt förslag om att till överstyrelsens förfogande skall ställas ett anslag till resekostnads- och traktamentsersättning vid årliga konferenser mellan konsulenterna för folkbildningsarbetets olika grenar

inom överstyrelsen samt representanter för vissa folkbildningsorganisationer med av överstyrelsen bland dess representanter utsedd ordförande och sekreterare.

Överstyrelsen vill i princip tillstyrka detta förslag, vars förverkligande kan förväntas komma att bli av stor betydelse för åvägabringande av en mera intim samverkan mellan olika sidor av folkbildningsarbetet. Överstyrelsen anser också, att de av de sakkunniga uppräknade organisationerna äro de, som för närvarande i första hand borde anmodas att utse representanter vid dylika sammanträden, men anser ej lämpligt, att överstyrelsen bindes vid att kalla representanter för vissa uppräknade föreningar, då i en framtid andra organisationer kunna tänkas tillkomma, som jämte eller i stället för vissa av de i förslaget upptagna borde utse representanter. Där- est vid anslaget beviljande någon uppräknad av de organisationer, som skulle representeras vid dylika konferenser, sker, torde den därför böra er- hålla en något allännare formulering, så att det bestämmes, att till kon- ferenserna böra kallas minst en representant för vardera av universitetens folkbildningsavdelningar, för vardera av de av överstyrelsen antagna cen- tralbyråerna för den populärvetenskapliga föreläsningsverksamheten, för något riksförbund av folkbibliotek, för något riksförbund av föreläsning- anstalter, för vardera av de statsunderstödda riksförbunden av studiecirklar med rätt för överstyrelsen att, i den mån överstyrelsen så prövar lämpligt, dessutom tillkalla representanter även för andra organisationer och institu- tioner. Resekostnads- och traktamentsersättning torde böra utgå efter tredje klass i resereglementet. I fråga om överstyrelsens egen representation vid dessa konferenser synas inga bindande regler böra fastställas.

Jämte dessa allmänna konferenser kommer det emellertid helt säkert att visa sig synnerligen önskvärt att vid vissa tillfällen sammankalla konferen- ser rörande någon speciell gren av folkbildningsarbetet. Då, som redan av de sakkunniga antytts, det knappast torde vara antagligt, att varje år en allmän konferens kommer att erfordras, torde önskemålet i fråga om spe- cialkonferenser lättast kunna lösas därigenom, att skolöverstyrelsen äger att disponera det ifrågasatta konferensanslaget dels för allmänna konferenser sammansatta på sätt som ovan angivits, dels, då överstyrelsen så prövar lämpligt, för specialkonferenser med den sammansättning, som av översty- relsen för varje särskilt fall bestämmes. I fråga om det föreslagna belop- pet, 2,000 kronor, har överstyrelsen intet att erinra. Anslaget torde böra få reservationsanslags natur och uppföras på extra stat.»

I sina riksdagspetita har skolöverstyrelsen nu på nytt hemställt om ett reservationsanslag på 2,000 kronor för ifrågavarande ändamål. Härvid har överstyrelsen efter hänvisning till ovan citerade bestämmelser om samarbete mellan lokala folkbildningsorganisationer bland annat anfört följande:

»Redan då det gäller att närmare organisera det sålunda påbjudna sam- arbetet, synes det överstyrelsen synnerligen angeläget, att de centrala orga- nen för folkbildningsarbetet sättas i tillfälle att överlägga med varandra angående formerna för nämnda samarbete. Härtill kommer, att de före- slagna konferenserna mellan sagda organ, såsom överstyrelsen redan fram- hållit i sitt ovan anförda yttrande, även i andra avseenden kunna förväntas bli av stor betydelse för åvägabringande av en intim samverkan mellan olika sidor av folkbildningsarbetet och sålunda bidra till att statens anslag till detta utnyttjas på mest effektiva sätt. Överstyrelsen anser sig därför böra hemställa, att Kungl. Maj:t måtte för 1930 års riksdag framlägga för-

slag i nu berörda avseende. Den ovan omnämnda rese- och traktamentsersättningen torde — i likhet med vad enligt den av riksdagen bifallna propositionen nr 141 till 1929 års riksdag (sid. 100) skall gälla om de blivande centralbibliotekarierna — böra utgå efter rese- och traktamentsklass II C.»

Sedermera har styrelsen för svenska sektionen av världsförbundet för folkbildningsarbetet, i vilken flertalet folkbildningsorganisationer i Sverige äro representerade, i en till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse av den 10 december 1929 framfört önskemålet om understöd för ifrågavarande ändamål.

Emellertid har anslag för ifrågavarande ändamål ej upptagits i statsverkspropositionen. De av skolöverstyrelsen framlagda skälen för anslaget synas mig dock vara synnerligen vägande.

De ifrågasatta konferenserna mellan de centrala organen för folkbildningsarbetet synas riksdagen innebära en nyttig anordning, ej minst ur det allmännas synpunkt, då därigenom skulle kunna rådast på den bristande planmässighet, som på sina håll framträder på detta område. Kostnaden för statsverket skulle ju ock bliva ganska ringa, i all synnerhet som man icke torde behöva antaga, att anslag för ändamålet skall årligen erfordras. Givetvis kan det befinnas lämpligt, att konferenser någon gång hållas två år i följd, men i allmänhet lärer man kunna räkna med några års uppehåll mellan sammankomsterna. Riksdagen vill alltså bifalla motionärens hemställan. Emellertid anser sig riksdagen i fråga om anslaget disponerande böra framhålla, att i överensstämmelse med vad som är stadgat i allmänna resereglementet dagtraktamente icke bör utgå till statens befattningshavare, som å tjänstens vägnar deltagar i konferens å tjänstgöringsorten.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till ovannämnda motion (I: 133), till konferenser mellan de centrala organen för folkbildningsarbetet beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

231:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 251) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av kostnaderna för de föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig av institution, som ej åtnjuter särskilt till populärvetenskapliga föreläsningar beviljat statsunderstöd, eller av viss kommun eller enskild person anordnade att under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 eller senare hållas utom universitetsstäderna, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor varav 5,000 kronor till Uppsala universitet och 4,500 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor, att den, som begärt föreläsning, tillskjuter för täckande av föreläsarens resekostnad och arvode minst lika stort belopp som statsbidraget samt enligt de bestämmelser i övrigt, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl föreskriva.

Riksdagen anser sig böra medgiva, att anslag för ifrågavarande ändamål må utgå jämväl för budgetåret 1930/1931 med samma belopp och fördelning som under innevarande budgetår. Riksdagen vill dock ifrågasätta, huruvida icke det ändamål, varom här är fråga, för framtiden lämpligen skulle kunna tillgodoses inom ramen för det extra reservationsanslaget till anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar. Utredning härom synes önskvärd; och denna utredning ävensom de förslag, vartill densamma kan giva anledning, torde böra föreläggas riksdagen i samband med åttonde huvudtitelns anslagsbehov för budgetåret 1931/1932.

Under uttalande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom bidrag till täckande av kostnaderna för de föreläsningsskurser, som från universitetet i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig av institution, som ej åtnjuter särskilt till populärvetenskapliga föreläsningar beviljat statsunderstöd, eller av viss kommun eller enskild person anordnade att under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 eller senare hållas utom universitetsstäderna, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 9,500 kronor, varav 5,000 kronor till Uppsala universitet och 4,500 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor, att den, som begärt föreläsning, tillskjuter för täckande av föreläsarens resekostnad och arvode minst lika stort belopp som statsbidraget samt enligt de bestämmelser i övrigt, Eders Kungl. Maj:t må finna skäl föreskriva.

232:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 252) föreslagit riksdagen att till anordnande av s. k. universitetscirkular för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 13,000 kronor att fördelas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

Departementschefen har, vad beträffar de fastställda villkoren för anslags utgående, anfört, att det måhända bleve nödvändigt att för vinnande av en smidigare anpassning efter förhållandena i olika fall vidtoges vissa jämkningar, samt förklarat sig förutsätta, att prövningen härav finge ankomma på Eders Kungl. Maj:t. Riksdagen har intet att erinra häremot, likväl under förbehåll, att inga sådana förändringar vidtagas, att den höga nivå, som avsetts för universitetscirkularnas arbete, därigenom på något sätt äventyras.

I övrigt föranleder Eders Kungl. Maj:ts förslag ingen erinran från riksdagens sida.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till anordnande av s. k. universitetscirkular för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 13,000 kronor att fördelas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

233:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 253) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för de föreläsningsskurser, som äro

avsedda att sommaren 1930 eller senare i Lund anordnas för allmänheten, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för de föreläsningkurser, som äro avsedda att sommaren 1930 eller senare i Lund anordnas för allmänheten, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

234:o) I två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, (I: 135 och II: 196) har hemställts, att riksdagen för anordnande av utbildningskurser i esperanto för lärare må för budgetåret 1930/1931 bevilja ett anslag av 3,620 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört bland annat följande:

Föregående års riksdag beslöt att för anordnande av tvenne utbildningskurser i esperanto för lärare för budgetåret 1929/1930 bevilja ett anslag av 2,900 kronor. Kurserna anordnades av Sveriges folkskolläraryrkesförbund och Sveriges folkskolläraryrkesförbund under ledning av folkskollärare Ernfrid Malmgren, Stockholm. Denne har sedermera till kungl. skolöverstyrelsen avgivit rapport över kurserna.

Det stora intresse, varmed dessa kurser omfattades och det goda resultat som därvid uppnåddes, har medfört att de båda lärareanslutningarna förklarar sig beredda, att under förutsättning av fortsatt statsunderstöd även under sommaren år 1930 anordna tvenne dylika kurser. På grund av de erfarenheter, som vunnits under föregående kurser, och i enlighet med den mening, som av kursledaren i rapporten till kungl. skolöverstyrelsen uttalats, har man dock ansett förmånligt att utöka kurserna till att omfatta vardera 12 dagar. Dessutom har det ansetts nödigt att beräkna kostnad för lokalhyra, enär den förhoppning, som hystes av anordnarna för 1929 års kurser, om att lokal kostnadsfritt skulle kunna upplåtas för kurserna, visade sig icke kunna uppfyllas. Anslagsbehovet blir därför något större än vad som föregående år beräknats, och utgör:

Bidrag till 50 kursdeltagare, 4 lektionstimmar under 12	
dagar à 90 öre (50×48×90)	kronor 2,160:—
Lärare, 10 kronor per lektionstimme	» 960:—
Lokalhyra	» 200:—
Ersättning till kursledare	» 100:—
Annonser, material m. m.	» 200:—
	<hr/>
	Summa kronor 3,620:—

Behovet av lärarkrafter villiga att ställa sig såsom ledare för studiecirklar, som studera esperanto, är större än någonsin. Såsom exempel kan anföras att antalet studiecirklar inom arbetarnas bildningsförbund, med esperanto som studieämne, under studieåret 1927/1928 var 149, men hade för studieåret 1928/1929 ökat till 266.

Riksdagen har ansett skäl föreligga, att riksdagen, som år 1929 beviljade ett extra anslag å 2,900 kronor för här ifrågakvarande ändamål, genom fort-

satt anslag möjliggör hållandet av oförmälda kurser även under budgetåret 1930/1931. Dock har riksdagen icke funnit sig kunna tillmötesgå motionärernas förslag om en ökning av anslaget utan bestämt detsamma för nämnda budgetår till samma belopp som för innevarande budgetår.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av ovannämnda motioner (I: 135 och II: 196), för anordnande av utbildningskurser i esperanto för lärare beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 2,900 kronor att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

235:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 254) föreslagit riksdagen att dels till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 184,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga samt till de av departementschefen i statsrådsprotokollet oförmälda ändamål med högst de av departementschefen angivna belopp, dels medgiva, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en social fortbildningskurs för lärare m. fl. samt av en allmän utbildningskurs i alkoholfrågan för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda belopp må, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till utarbetande, utgivning och spridning av materiel för nykterhetsundervisningen, dels till utarbetande och utgivning av materiel för nykterhetsundervisningen anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 22,500 kronor att enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 184,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga samt till de av departementschefen under punkt 254 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 oförmälda ändamål med högst de av departementschefen därstädes angivna belopp,

dels medgivit, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en social fortbildningskurs för lärare m. fl. samt av en allmän fortbildningskurs i alkoholfrågan för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda belopp må, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till utarbetande, utgivning och spridning av materiel för nykterhetsundervisningen,

dels ock till utarbetande och utgivning av materiel för nykterhetsundervisningen anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 22,500 kronor att enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

236:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 255) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till föreläsning- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande, bedriven i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa, anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 170,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

237:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 256) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av nykterhet på andra sätt än vad under punkterna 235 och 236 angivits samt till motarbetande av dryckenskapens följder anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

238:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 257) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten, samt till inspektion av ifrågavarande föreningsars och orkestrars verksamhet anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag å 57,000 kronor.

239:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 258) föreslagit riksdagen att till folkliga musikskolan i Arvika för en minst 20 veckor lång kurs under verksamhetsåret 1930/1931 bevilja för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 6,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till folkliga musikskolan i Arvika för en minst 20 veckor lång kurs under verksamhetsåret 1930/1931 beviljat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 6,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

240:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 259) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till befrämjande av vissa i samband med biografväsendet stående ändamål för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag å 50,000 kronor att utgå med den fördelning och enligt de närmare villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

241:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 260) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat

dels till ersättning åt postverket för dess bestyr med statens räntefria studielån ett extra förslagsanslag av 1,850 kronor,

dels ock till bestridande av kostnaderna för den nämnd, som under år 1931 må komma att handlägga ärenden rörande omförmälda lån, ett extra anslag av 5,000 kronor.

Åtgärder för fysisk utbildning.

242:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 262) föreslagit riksdagen att till extra personal vid gymnastiska centralinstitutet m. m. anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,410 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till extra personal vid gymnastiska centralinstitutet m. m. anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 7,410 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

243:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 263) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa dels till täckande av brist i gymnastiska centralinstitutets ordinarie reservationsanslag till materiel m. m. vid utgången av budgetåret 1928/1929 ett extra anslag av 1,640 kronor; dels ock till nyanskaffning av materiel för undervisning i anatomi och fysiologi vid gymnastiska centralinstitutet ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I:130), vari föreslagits, att riksdagen ville besluta att till nyanskaffning av materiel för undervisning i anatomi och fysiologi vid gymnastiska centralinstitutet för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag till täckande av brist i institutets anslag till materiel m. m. har riksdagen intet att erinra.

Vad beträffar anslaget till nyanskaffning av materiel för undervisningen i anatomi och fysiologi har riksdagen, med hänsyn till vikten av att institutet för berörda undervisning förfogar över nödiga hjälpmedel, funnit sig böra vidtaga den av motionären föreslagna höjningen av anslaget till 4,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1930/1931 anvisat *dels* till täckande av brist i gymnastiska centralinstitutets ordinarie reservationsanslag till materiel m. m. vid utgången av budgetåret 1928/1929 ett extra anslag av 1,640 kronor,

dels ock i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till ovannämnda motion (I: 130) till nyanskaffning av materiel för undervisning i anatomi och fysiologi vid gymnastiska centralinstitutet ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

244:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 264) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understödande av idrotten anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 120,000 kronor, därav till svenska gymnastikförbundet 55,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

245:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 265) föreslagit riksdagen att till understödjande av skididrotten bland ungdomen anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 34,500 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till understödjande av skididrotten bland ungdomen anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 34,500 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

246:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 266) föreslagit riksdagen att till understöd åt s. k. friluftsläger för skolbarn anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I: 131), vari hemställts, att riksdagen ville besluta att till understöd av s. k. friluftsläger för skolbarn anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor, att utgå på de villkor Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Med hänsyn till de gynnsamma erfarenheterna av de hittills anordnade friluftslägren och då det måste anses särskilt angeläget, att obemedlade och mindre bemedlade elever i största möjliga utsträckning beredas tillfälle att delta i lägren, har riksdagen funnit sig böra besluta en höjning av det av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet. Riksdagen har dock härvid ansett sig böra stanna vid en ökning med 2,500 kronor, varigenom för nästkommande budgetår skulle komma att stå till förfogande för ändamålet ett anslag av 12,500 kronor.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen, med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag samt ovannämnda motion (I: 131), till understöd åt s. k. friluftsläger för skolbarn anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 12,500 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

247:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 267) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till svenska fornskriftsällskapet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor under villkor att sällskapet kostnadsfritt för statens räkning avlämnar 150 exemplar av sina under år 1930 utgivna arbeten.

248:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 268) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor under villkor att samfundet till ecklesiastikdepartementet avlämnar 50 exemplar av den för år 1929 avsedda publikationen.

249:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 269) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd-jande av svenska vitterhetssamfundets verksamhet under år 1930 anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

250:o) Sedan 1928 års riksdag till understöd under tiden den 1 juli 1928—den 30 juni 1931 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst beviljat ett belopp av 60,000 kronor samt därav för ett vart av budgetåren 1928/1930 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 270) föreslagit riksdagen att av förstnämnda belopp, 60,000 kronor, för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisa återstående beloppet, 20,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det av 1928 års riksdag till understöd under tiden den 1 juli 1928—den 30 juni 1931 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst beviljade anslaget av 60,000 kronor att efter grunder och på villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämdes, efter sakkunnigas hörande av Eders Kungl. Maj:t fördelas mellan därav förtjänta vitterhetsidkare, för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisat återstående beloppet, 20,000 kronor.

251:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 273) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 6,350 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgivande under år 1930 av tidskriften »Svenska landsmål och svenskt folkliv».

252:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 274) föreslagit riksdagen att till understöd för utgivande av ordbok över Gotlands folkmål för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1930/1931 med samma belopp som för innevarande budgetår. Därest emellertid jämväl för tid efter budgetåret 1930/1931 anslag för ändamålet påkallas, förväntar riksdagen, att en framställning härom åtföljes av plan, utvisande inom vilken tid arbetet kan beräknas vara avslutat.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till understöd för utgivande av ordbok över Gotlands folkmål för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

253:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 275) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till undersökningar rörande lapskt folkliv och lapskt språk för budgetåret 1930/1931 anvisat till Norrbottens läns hembygdsförening ett extra anslag av 4,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att beträffande ifrågavarande anslag meddela de närmare bestämmelser, som kunna befinnas nödvändiga.

254:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 276) föreslagit riksdagen att till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre svensk folkmusik anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Riksdagen har för här ifrågavarande ändamål anvisat medel från och med budgetåret 1923/1924. De sålunda anvisade medlen uppgå till ett sammanlagt belopp av 70,000 kronor. Riksdagen anser sig böra bifalla det nu gjorda anslagsäskandet men finner önskligt, att, innan eventuellt ytterligare medel anvisas för ändamålet, en plan framlägges för riksdagen rörande den tid, som kan beräknas åtgå för arbetets slutförande, ävensom närmare beräkning angående kostnaderna härför.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre svensk folkmusik anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

255:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 277) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av föreningen Pietas' verksamhet under år 1930 anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 2,500 kronor under villkor att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivningar över behandlade föremål.

256:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 278) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till fortsatt utgivande under år 1930 genom riksantikvarien S. Curman och professorn J. Roosval av verket »Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium» anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (I: 138), vari hemställts, att riksdagen såsom bidrag till fortsatt utgivande av det av riksantikvarien S. Curman och professorn J. Roosval utgivna verket »Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium» ville anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

Med hänsyn till ifrågavarande arbetes stora betydelse ur såväl konstvetenskaplig som allmän kulturhistorisk synpunkt och för hembygds-känndomen har riksdagen, i syfte att arbetets utgivande må kunna påskyndas, ansett sig böra medgiva någon ökning av det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget. Riksdagen har dock icke funnit sig kunna helt tillmötesgå motionärens yrkande utan vill stanna vid en höjning av anslaget till 15,000 kronor.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen, med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motion (I: 138), såsom bidrag till fortsatt utgivande under år 1930 genom riksantikvarien S. Curman och professorn J. Roosval av verket »Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium» anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

257:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 279) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av svenska naturskyddsföreningens verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 2,500 kronor att utgå under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

258:o) Sedan 1929 års riksdag såsom understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande under budgetåren 1929/1934 av hans Rosa-forskningar beviljat ett anslag av 24,000 kronor samt därav för budgetåret 1929/1930 anvisat ett belopp av 4,800 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 280) föreslagit riksdagen att av förstnämnda belopp, 24,000 kronor, för budgetåret 1930/1931 anvisa såsom extra anslag 4,800 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det såsom understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande under budgetåren 1929/1934 av hans Rosa-forskningar beviljade anslaget å 24,000 kronor för budgetåret 1930/1931 anvisat såsom extra anslag 4,800 kronor.

259:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 281) föreslagit riksdagen att för beredande av delaktighet för Sverige i Ramsay Memorial Fund bevilja ett anslag av 27,000 kronor och därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisa ett belopp av 5,400 kronor att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för beredande av delaktighet för Sverige i Ramsay Memorial Fund beviljat ett anslag av 27,000 kronor och därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 5,400 kronor att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

260:o) Sedan 1929 års riksdag till förhyrande för en tid av tre år från och med den 1 juli 1929 av ett arbetsbord vid den zoologiska stationen i Neapel beviljat ett extra anslag av 5,400 kronor samt därav anvisat för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 1,800 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 282) föreslagit riksdagen att av nämnda år 1929 beviljade extra anslag å 5,400 kronor för budgetåret 1930/1931 anvisa ett belopp av 1,800 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det år 1929 till förhyrande för en tid av tre år från och med den 1 juli 1929 av ett arbetsbord vid den zoologiska stationen i Neapel beviljade extra anslaget å 5,400 kronor för budgetåret 1930/1931 anvisat ett belopp av 1,800 kronor.

261:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 283) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt ryske undersåten Alexander Sibiriakoff för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor.

262:o) Sedan 1928 års riksdag till magnetisk uppnätning av Sveriges fastland beviljat ett belopp av 60,000 kronor samt därav anvisat för ett vart av budgetåren 1928/1930 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 284) föreslagit riksdagen att av omförmälda belopp av 60,000 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa 10,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det år 1928 till magnetisk uppnätning av Sveriges fastland beviljade beloppet av 60,000 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 10,000 kronor.

263:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 285) föreslagit riksdagen att till ytterligare medel för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 59 och II: 178), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte — för att möjliggöra åt Nordisk statistisk tidskrift ett årligt anslag ej understigande 5,000 kronor — höja förstärkningsanslaget till utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker från 15,000 till 20,000 kronor.

Motionärerna hava till stöd för sitt förslag anfört följande:

Vid fjolårets riksdag väckte undertecknade en motion, i vilken vi hemställde om ett anslag av 8,000 kronor åt Nordisk statistisk tidskrift. Vi yttrade i motionen bl. a. att »den allt mer ökade betydelse, som statistiken numera äger för såväl vetenskaplig forskning som praktisk verksamhet, den uppmärksammade plats som Nordisk statistisk tidskrift redan intager i det mellanfolkliga statistiska arbetet och dess även i nordens övriga länder väl meriterade arbete för statistikens vidare utveckling särskilt i norden, gör det synnerligen önskvärt, att Nordisk statistisk tidskrift beredes möjlighet att utkomma i samma omfattning som hittills». Kostnaderna för tidskriftens utgivande befunno sig emellertid i stegring, och de stora kraven på bidrag från anslagen för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker hade förhindrat och förhindrade alltjämt ett tilldelande av större belopp till utgivande av Nordisk statistisk tidskrift.

Motionen vann inte riksdagens bifall. Heller inte en vid statsutskottets utlåtande fogad reservation, som gick in för en anslagssumma av 5,000 kronor. Statsutskottet hade nämligen »icke kunnat undgå att hysa betänkligheter mot att för tidskriften uppföra ett särskilt anslag å riksstaten, då utgivarna av övriga liknande publikationer i regel äro hänvisade att söka erhålla sitt understödsbehov tillgodosett ur reservationsanslaget till tidskrifter, lärda verk och läroböcker. I betraktande härav har utskottet med hänsyn till de konsekvenser, vartill ett bifall till motionärernas förslag skulle kunna leda, icke ansett sig kunna förorda detsamma.»

Det är som gått har inte givit oss anledning att frånfalla någonting av det, som i motionen yttrades; snarare skulle vi vilja säga, att Nordisk statistisk tidskrift under året än mera stärkt sin ställning som en värdefull främjare av det mellanfolkliga statistiska arbetet. Då vi sålunda fortfarande äro av den mening, att tidskriften i fråga gjort och gör sig väl förtjänt av att tilldelas ett större anslag, än som hittills kunnat ske, och då vi å andra sidan förstå riksdagens betänkligheter mot att för tidskrifter uppföra särskilda anslag å riksstaten, tänka vi oss en framkomlig väg ligga däri, att man än ytterligare förstärker reservationsanslaget till utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker.

I likhet med motionärerna finner riksdagen ifrågavarande tidskrift vara förtjänt av understöd från det allmännas sida. Det föreslagna beloppet, 5,000 kronor, synes riksdagen lämpligt avvägt. Beloppet torde, i enlighet med vad motionärerna hemställt, böra ingå i förstärkningsanslaget till utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker, mot vars fortsatta utgående riksdagen icke har något att erinra. Med anledning härav bör detta anslag, som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits till 15,000 kronor, höjas till 20,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till ovannämnda motioner (I: 59 och II: 178), till ytterligare medel för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor.

264:o) Sedan 1929 års riksdag till bestridande av kostnaderna för hållande av den tredje internationella kongressen för teknisk mekanik i Stockholm år 1930 beviljat ett anslag av 25,000 kronor samt därav för budgetåret

1929/1930 såsom extra reservationsanslag anvisat 5,000 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 286) föreslagit riksdagen att av ovannämnda anslag å 25,000 kronor för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 20,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen må av det till bestridande av kostnaderna för hållande av den tredje internationella kongressen för teknisk mekanik i Stockholm år 1930 beviljade anslaget å 25,000 kronor för budgetåret 1930/1931 anvisat såsom extra reservationsanslag återstoden, 20,000 kronor.

Diverse.

265:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 287) föreslagit riksdagen att öka det i riksstaten under åttonde huvudtiteln upptagna ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 150,000 kronor, med 25,000 kronor till 175,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen ökat det i riksstaten under åttonde huvudtiteln upptagna ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 150,000 kronor, med 25,000 kronor till 175,000 kronor.

266:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 288) föreslagit riksdagen att i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppföra det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 285,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 43,000 kronor), med 285,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 36,000 kronor).

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppfört det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 285,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 43,000 kronor), med 285,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 36,000 kronor).

267:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 289) angående det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, kommer riksdagen framdeles att meddela sitt beslut.

268:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 291) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels beslutat, att under budgetåret 1930/1931 må, utöver tillfällig löneförbättring, utgå provisorisk avlöningsförbättring till lärare vid de allmänna

läroverken, högre lärarinneseminariet, statens skolköksseminarium och hus-hållsskola, statens folkskoleseminarier, de tekniska läroverken, statens småskoleseminarier, sjökrigsskolan och navigationsskolorna ävensom till statens folkskolinspektörer och nomadskolinspektören, allt enligt samma grunder, som föreskrivits för budgetåret 1929/1930;

dels ock till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra förslagsanslag av 227,000 kronor.

269:o) I avseende å de i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag, som icke här ovan blivit särskilt omnämnda, har någon förändring icke ifrågasatts.

Riksdagen får anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under åttonde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptagits med oförändrade belopp.

Stockholm den 4 april 1930.

Med undersåtlig vördnad
